

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK HALK OYUNLARI ANABİLİM DALI**

TÜRK HALK OYUNLARI BÖLÜMÜ MEZUNLARININ İŞ GÜCÜ

Merve YALÇINKAYA AKKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Kerem Cenk YILMAZ

HAZİRAN - 2024

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRK HALK OYUNLARI BÖLÜMÜ MEZUNLARININ İŞ
GÜCÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve YALÇINKAYA AKKAYA

Enstitü Anabilim Dalı: Türk Halk Oyunları

**“Bu tez 26/06/2024 tarihinde yüz yüze olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan
jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”**

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Kerem Cenk YILMAZ	Başarılı
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN	Başarılı
Doç. Dr. Dilek CANTEKİN ELYAĞUTU	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Merve YALÇINKAYA AKKAYA

26/06/2024

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasında Türk halk oyunları bölümü mezunlarının iş gücü incelenmiştir. Türk halk oyunları, kültürel mirasımızın değerli bir ögesidir ve bu alanda eğitim gören bireylerin iş piyasasında nasıl bir konumda bulduklarını anlamak bölümün geleceği için önem taşımaktadır. Bu tez, Türk halk oyunları mezunlarının iş gücüne olan etkisini ve katkılarını araştırmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışma, Türk halk oyunları alanında eğitim alan bireylerin iş dünyasındaki yerini daha iyi anlamak ve bu alanda mezunlara yeni çalışma alanları yaratmak için bir girişim olarak tasarlanmıştır.

Bu çalışma, bu alanda mevcut iş potansiyelinin net şekilde görünür olmasına ve Türk halk oyunları bölümü mezunlarının iş dünyasındaki yerini güçlendirmemize yardımcı olacaktır.

Bu vesile ile çalışmamda emeği geçen danışman hocam Doç. Dr. Kerem CENK YILMAZ' a, bana daima inanan başta eşim Ceyhun AKKAYA olmak üzere kıymetli aileme ve süreç boyunca moral ve motivasyonumu yükselten arkadaşlarım Sevde HENDEKÇİ, Merve TOMBAŞ ve Kadir KAYHALAK'a teşekkürü borç bilirim.

Merve YALÇINKAYA AKKAYA

26/06/2024

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: MESLEK, İŞ, KARIYER VE İSTİHDAM KAVRAMLARI	6
1.1. Meslek Kavramı	6
1.2. Mesleklerin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	8
1.3. Meslek Olma Kriterleri.....	10
1.4. Mesleklerin Sınıflandırılması ve Sınıflandırılmasında Karşılaşılan Güçlükler.....	14
1.5. İş ve Meslek Kavramları Arasındaki Farklar	17
1.6. Kariyer ve İstihdam Kavramı	18
2. BÖLÜM TÜRK HALK OYUNLARI BÖLÜMLERİ	23
2.1. Tarihsel Gelişmeler.....	23
2.2. Misyon, Vizyon, Değerler ve Hedefler	28
2.3. Akademik Kadro	34
2.4. Eğitim ve Öğretim	35
2.4.1. Öğrenci Kabulü	35
2.4.2. Program İçerikleri	44
2.4.3. Program Çıktıları.....	45
2.4.4. Ölçme Değerlendirme	52
2.4.5. TYYÇ İlişkilendirme.....	53
2.5. İstihdam Olanakları	57
2.5.1. Özel Sektör İstihdam Olanakları	58
2.5.2. Kamu Sektörü İstihdam Olanakları.....	58
2.6. Türk Halk Oyunları Bölümlerinin Yüksek Lisans Programları	58
2.6.1. EÜ SBE Tezli Yüksek Lisans Programı	59
2.6.2. İTÜ Geleneksel Danslar Tezli Yüksek Lisans Programı	60
2.6.3. SAÜ SBE THO Yüksek Lisans Programı.....	61

2.7. Doktora	62
2.7.1. EÜ SBE THO Yüksek Lisans Dereceli Doktora Programı.....	62
3. BÖLÜM: TÜRK HALK OYUNLARI SEKTÖRÜ VE BÖLÜM	
MEZUNLARININ İŞGÜCÜ PROFİLİ.....	64
3.1. Türk Halk Oyunları Sektörü.....	64
3.2. Türk Halk Oyunları Meslek ve İş İlişkisi	65
3.3. Türk Halk Oyunları Kariyer İlişkisi	74
3.4. Sektördeki Gelişmeler	81
3.5. Halk Oyunları Endüstrisinin Yapısı ve İş İmkanları	83
3.6. Mezunların İstihdam Edildikleri Sektörler.....	85
3.6.1. Dans Sektörü	85
3.6.2. Eğitim Sektörü.....	86
3.6.3. Kültürel Etkinlik Organizasyonları	87
3.6.4. Kostüm Tasarımı ve İmalatı Sektörü	88
3.6.5. Turizm sektörü	89
3.6.6. Koreograflık	90
3.6.7. Müzisyenlik Sektörü	91
3.7. Mezunların Sektördeki İstihdamı Sırasında Karşılaştıkları Zorluklar.....	92
3.8. Mezunların Kariyer Gelişimi Süreci.....	97
SONUÇ	99
KAYNAKÇA.....	105
EK	113
ÖZ GEÇMİŞ	119

KISALTMALAR

DHDT	: Devlet Halk Dansları Topluluğu
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
THOF	: Türk Halk Oyunları Federasyonu
TUFAK	: Turizm Folklor Araştırma Kurumu Folklor Kurumu
AFTUD	: Anadolu Folklor Turizm ve Dayanışma Vakfı,
TÜFEM	: Turizm ve Folklor Eğitim Merkezi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TYT	: Temel Yeterlilik Testi
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
YKS	: Yükseköğretim Kurumları Sınavı
TYYÇ	: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
ALES	: Akademi Personel ve Lisans Üstü Eğitimi Giriş Sınavı
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
P.Ç.	: Program Çıktısı
TMTF	: Türk Milli Talebe Federasyonu
THO	: Türk Halk Oyunları
İTÜ TMDK	: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
EÜ DTMK	: Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı
GAÜN	: Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
SAÜ DK	: Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
DÜ DK	: Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
KÜ DK	: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
MAKÜ DK	: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
TFK	: Türkiye Folklor Kurumu
vb.	: ve benzeri
vs.	: ve saire
YYÜ	: Yüzüncü Yıl Üniversitesi

GSF	: Güzel Sanatlar Fakültesi
EBS	: Eğitim Bilgi Sistemi
EBP	: Eğitim Bilgi Paketi
YK	: Yüksek ğretim Kurulu
NND	: Nedir Ne Demek

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcıların Kişisel Bilgileri Tablosu	2
Tablo 2: Meslek ve İş Arasındaki Farklar	18
Tablo 3: Bölümlerin Misyon ve Vizyonlarının Ortak Özellikleri ve Farkları Tablosu .	33
Tablo 4: İTÜ TMDK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu.....	36
Tablo 5: EÜ DTMK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu	37
Tablo 6: GAÜN TMDK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu.....	38
Tablo 7: SAÜ DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu	39
Tablo 8: Dicle Üniversitesi DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu	40
Tablo 9: Kafkas Üniversitesi DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu.....	41
Tablo 10: MAKÜ DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu	42
Tablo 11: TYÇÇ (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi).....	55
Tablo 12: İTÜ TMDK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇÇ İlişkisi Tablosu.....	55
Tablo 13: EÜ DTMK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇÇ İlişkisi Tablosu	56
Tablo 14: SAÜ DK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇÇ İlişkisi Tablosu	56
Tablo 15: DÜ DK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇÇ İlişkisi Tablosu.....	57
Tablo 16: EÜ THO Yüksek Lisans Programı Ders Planı Tablosu	60
Tablo 17: SAÜ THO Tezli Yüksek Lisans Programı Ders Planı	61
Tablo 18: EÜ SBE THO Doktora Programı Ders Planı	63
Tablo 19: Meslek Kriterleri ile Türk Halk Oyunlarının Karşılaştırılması Tablosu	72
Tablo 20: Kültür ve Turizm Bakanlığı 2021 Yılı Sözleşmeli Sanatçı Alım İlanı Özel Şartlar Tablosu	93
Tablo 21: Kültür ve Turizm Bakanlığı 2024 Yılı Sözleşmeli Sanatçı Alım İlanı Özel Şartlar Tablosu	94

ÖZET

Başlık: Türk Halk Oyunları Bölümü Mezunlarının İş Gücü

Yazar: Merve YALÇINKAYA AKKAYA

Danışman: Prof. Kerem Cenk YILMAZ

Kabul Tarihi: 26/06/2024

Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) + 112 (ana kısım) + 6 (ek)

Türk Halk Oyunları Bölümü, kültürel mirasımızı korumak ve tanıtmak için eğitim veren bir bölümdür. Bölüm öğrencileri öğrenim süreleri boyunca pek çok teorik ve uygulamalı dersler almakta ve çeşitli niteliklerle mezun olmaktadır. Fakat Türk Halk Oyunları Bölümü mezunlarının istihdamı noktasında bazı yetersizliklerin olduğu görülmektedir. Dolayısı ile bu sıkıntıların akademik çalışmalar ile ortaya konularak sorunların çözümünde bir katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bölüm mezunlarının istihdamında yaşanan sorunlarda Türk halk oyunlarının bir meslek olup olmadığına yönelik yapılan tartışmaların da etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Çalışmanın amacı, mezunların iş gücüne katılımını, istihdam süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları ve eğitim programlarının iş piyasasındaki taleplere uygunluğunu analiz etmek, mezunların iş yaşamındaki tecrübelerini anlamak ve bu alandaki mevcut durumu değerlendirmektir. Araştırmada literatür tarama yöntemi kullanılmış ve konservatuvarların Türk Halk Oyunları bölümlerinden mezun olup iş gücü piyasasında yer bulan 14 gönüllüyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde mesleklerin genel tanımı, ortaya çıkışı, sınıflandırılması ve kariyer oluşturma süreçlerini ele almaktadır. İkinci bölümde, Türk Halk Oyunları bölümünün yapısal ve eğitimsel unsurları incelenmekte, program içeriği, öğretim ve istihdam olanakları detaylandırılmaktadır. Üçüncü bölümde, Türk Halk Oyunları sektörü ve bölüm mezunlarının işgücü profili analiz edilmektedir. Bu tez, Türk Halk Oyunları bölümü mezunlarının iş gücüne katılımını ve istihdamını iyileştirmek için öneriler geliştirmeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda, mezunların eğitim programlarındaki eksiklikler ve iş piyasasındaki talepler arasındaki uyumsuzlukları belirlemekte ve çözüm önerileri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Oyunları Bölümü, İş Gücü, Kariyer, İstihdam

ABSTRACT	
Title of Thesis: The Workforce of Turkish Folk Dance Department Graduates	
Author of Thesis: Merve YALÇINKAYA AKKAYA	
Supervisor: Prof. Kerem Cenk YILMAZ	
Accepted Date: 26/06/2024	Number of Pages: vii (pre text) + 112 (main body) + 6 (add)
<p>The Department of Turkish Folk Dances is dedicated to preserving and promoting our cultural heritage through education. Students in this department receive a variety of theoretical and practical courses throughout their studies, graduating with diverse qualifications. However, there appear to be some shortcomings concerning the employment of Turkish Folk Dances graduates. Therefore, it is intended to address these issues through academic studies and contribute to their resolution. It is understood that debates regarding whether Turkish folk dances constitute a profession also influence the employment challenges faced by graduates.</p> <p>The purpose of this study is to analyze graduates' participation in the workforce, the difficulties they encounter in employment processes, and the alignment of education programs with market demands. Additionally, the study aims to understand graduates' experiences in the professional world and assess the current state of the field. The research employs a literature review method and conducts semi-structured interviews with 14 volunteers who have graduated from conservatories' Turkish Folk Dances departments and found employment in the labor market.</p> <p>The first part of the study addresses the general definition, emergence, classification, and career development processes of professions. The second part examines the structural and educational elements of the Turkish Folk Dances department, detailing the program content, teaching methods, and employment opportunities. The third part analyzes the Turkish Folk Dances sector and the workforce profile of the department's graduates.</p> <p>This thesis aims to develop recommendations for improving the workforce participation and employment of Turkish Folk Dances graduates. It also identifies mismatches between the deficiencies in the graduates' education programs and the demands of the job market, offering solutions to address these gaps.</p>	
Keywords: Profession, Department of Turkish Folk Dances, Labor, Career, Employment	

GİRİŞ

Literatürde, Türk halk oyunlarının meslek kavramı içerisindeki yeri ve Türk halk oyunları bölümü mezunlarının istihdam durumlarına ilişkin çalışma sayısı oldukça azdır. Günümüz dünyasında halk oyunlarına yüklenen mana ve ona duyulan ihtiyaç artmıştır. Hal böyle olduğundan konu hakkında yapılacak akademik çalışmalar önemli olmaktadır. Bu tezde, Türk Halk Oyunları bölümü mezunlarının iş gücü üzerine bir inceleme yapılmıştır. Türk Halk Oyunları, kültürel mirasımızın önemli bir parçası olup, bu alanda eğitim alan bireylerin meslek hayatları ve istihdam profilleri, alanın geleceği için kritik öneme sahiptir. Mezun olanların işgücü piyasasındaki konumları ve kariyer olanakları hakkında az sayıda bilgi ve çalışma bulunmaktadır.

Çalışmanın Konusu

Bu çalışma, Türk Halk oyunları bölümü mezunlarının istihdam edilebildikleri çalışma alanlarını konu etmektedir. Türk halk oyunları alanında eğitim almış mezunların iş gücüne katılımını anlamak ve bu alandaki mevcut durumun analizini yapabilmek açısından önemli bir katkı sağlayacaktır. Ayrıca, bu alanda karşılaşılan sorunların ve engellerin çözümüne yönelik öneriler sunarak, ilgili paydaşlara ve bu bölümleri okumayı tercih etmek isteyen kişilere rehberlik etme potansiyeline sahiptir.

Çalışmanın evrenini konservatuarların Türk halk oyunları bölümlerinde eğitim almış ve iş gücüne katılmış olan mezunlar oluşturmaktadır. Katılımcılar arasında farklı bölgelerde yaşayan, farklı yaşlarda, farklı deneyim düzeylerine sahip olan ve farklı sektörlerde çalışan bireyler yer almaktadır.

Çalışmanın örneklemini ise konservatuarın Türk halk oyunları bölümlerinde eğitim almış ve iş gücüne katılmış olan mezunlardan gönüllü 14 kişi oluşturmaktadır.

		G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	G11	G12	G13	G14
Katılımcıların Çalıştığı	Kamu Çalışmanı		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	
	Özel Sektör Çalışmanı	X							X	X					X
Katılımcıların Yaş Aralıkları	22-26 Yaş			X											
	27-31 Yaş				X	X									X
	32-36 Yaş	X							X	X		X			
	37 ve Üzeri		X				X	X			X		X	X	

Tablo 1: Katılımcıların Kişisel Bilgileri Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çalışmanın Önemi

Türk Halk Oyunları alanında eğitim alan bireylerin meslek hayatları ve istihdam profilleri, disiplinin gelişimi için kritik öneme sahiptir. Bu çalışma, Türk Halk Oyunları alanında eğitim alan bireylerin mesleki gelişimini anlamak ve sektördeki istihdam olanaklarını değerlendirmek için önemli bir katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda, akademik mecrada benzer çalışmalara kaynak sağlayabilir ve kültür-sanat alanındaki eğitim programlarının ve istihdam politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunabilecektir.

Çalışmanın Amacı

Bu tez çalışmasının amacı, Türk halk oyunları mezunlarının iş gücüne katılımını, istihdamlarında yaşanan zorlukları ve engelleri (eğitim programlarının iş piyasasındaki talebe uygunluğu, mezunların iş bulma süreçlerinde karşılaştıkları güçlükler ve

istihdamda karşılaştıkları sınırlamalar) ve istihdamını araştırmak ve bu alanda mezunların iş yaşamındaki mevcut durumlarını ve mezuniyet sonrası yaşadıkları tecrübeleri analiz etmektir. Ayrıca mezunların işgücüne katılımını ve istihdam durumunu iyileştirmek için öneriler sunarak kariyer destek programlarına ilişkin öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir:

- Mezunların iş bulma süreçlerinde karşılaştıkları engellerin ve zorlukların analiz edilmesi.
- Türk halk oyunları mezunlarının istihdam edilme süreçlerindeki sınırlılıkların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin sunulması.
- Türk halk oyunları mezunlarının eğitim programlarındaki eksiklikler ve iş piyasasındaki talep arasındaki uyumsuzlukların belirlenmesi.

Çalışmanın Kapsamı

Çalışmanın kapsamı; Türk Halk Oyunları Bölümü mezunlarının mezuniyet sonrası iş arama süreçleri, işgücüne katılım oranları, istihdam durumları, karşılaştıkları zorluklar, çalıştıkları sektörler, pozisyonlar, mezunların işgücü piyasasındaki talepleri, beklentileri, yetkinliklerinin işverenler tarafından ne kadar karşılandığı ve işverenlerin mezunlarla ilgili beklentileri gibi konuları içermektedir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada kullanılan yöntem, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak belirlenmiştir. Veriler görüşme ve doküman analizi teknikleri ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmada meslek kavramı ve Türk Halk Oyunlarına ait yazılmış kitaplar, akademik tezler, makaleler taranmış ve betimsel tarama metodu kullanılmış olup geçmişten günümüze halk oyunlarının tarihsel süreç içerisindeki iş gücüne ait durumu incelenmiştir. Ayrıca bu çalışmada, Türk halk oyunları mezunlarının iş gücüne katılımını ve istihdamını anlamak için yarı yapılandırılmış görüşme yönteminden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış olan soruları kullanarak başlar, ancak görüşme sırasında esneklik sağlar. Bu esneklik, araştırılan kişilere soruların yeniden düzenlenmesi veya tartışılması için alan tanır. Bu tür görüşmelerde, araştırılan kişiler araştırma sürecine katılım sağlayarak kontrol sahibi

olabilirler (Büyüköztürk v.d, 2018:159). Bu yöntem, araştırmacının katılımcılarla belirli konuları önceden belirlemiş olmasına rağmen, katılımcılara serbestçe düşüncelerini ifade etme fırsatı vermektedir.

Araştırmada kullanılan bilgiler yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formu bir Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı'ndan THO bölümü öğretim üyesi ve bir Ses Eğitimi bölümü öğretim üyesi uzman tarafından incelenmiştir. Uzmanlar tarafından soruların uygunluğu, açıklığı ve yeterliliği incelenmesi sonucunda gerekli görülen düzeltmeler yapılmıştır. Görüşme soruları ekte sunulmuştur. Görüşmeler katılımcılardan randevu alınarak yüz yüze ve çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Ses ve görüntü kaydına izin veren katılımcılarla maximum 1 saat süren görüşmeler yapılmıştır. Yüz yüze görüşmeler, araştırmacının katılımcılarla birebir iletişim kurarak derinlemesine bilgi toplamasını sağlarken, çevrimiçi görüşmeler ise farklı illerde ve bölgelerde yaşayan katılımcıların görüşlerini almayı mümkün kılmıştır.

Araştırmanın bu kısmında yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanacak olan katılımcılar belirlenmiştir. Katılımcılarla görüşmeleri yapabilmek için Sakarya Üniversitesi Etik Kurulu tarafından onay alınmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu bazı katılımcılarla yüz yüze, büyük çoğunluğu ile Zoom uygulaması üzerinden katılımcılardan randevu alınarak yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturularak gerekli izinlerin alınması ve katılımcılara ulaşılarak görüşmelerin yapılması dahil yaklaşık 2 ay sürmüştür.

Toplanan veriler, Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla örneklem olarak seçilen Türk halk oyunları bölümü mezunlarına uygulanmış ve ardından içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Sosyal bilimler çalışmalarında sıkça kullanılan içerik analizi, yapılan araştırmalar neticesinde ulaşılan transkript ve kayıtlara dayanarak çıkarımlar yapmayı hedeflemektedir (Olgun,2008). Görüşmelerin transkriptleri detaylı bir şekilde incelenerek, ortak temalar ve desenler belirlenmiş ve sonuçlar çıkarılmıştır. Bu analiz, araştırmanın amaçlarına ulaşmak için gerekli olan bilgiyi sağlamış ve sonuçların doğrulanmasına olanak tanımıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında veri toplama sürecindeki zaman, katılımcıların sınırlı sayıda olması, tüm üniversitelerin konservatuvar mezunlarından katılımcı profiline ulaşamaması ve belirli coğrafi bölgelerle sınırlı olması yer almaktadır.

1. BÖLÜM: MESLEK, İŞ, KARIYER VE İSTİHDAM KAVRAMLARI

Literatürde meslek kavramı farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Hem kurumsal hem de kişisel tanımlamalar, meslek kavramının çeşitli yönlerine değinmektedir. Bu tanımlar arasında ortak noktalar bulunmakla birlikte, her biri mesleği farklı açılardan ele almaktadır. Buna karşın, istihdam kavramı, meslek kavramına kıyasla üzerinde daha fazla fikir birliğine varılmış tanımlara sahiptir. Bu manada istihdam kavramı, “hizmete almak” manasında kullanılmaktadır (Pekin,2007: 93).

Meslek ve istihdam ile yakından ilişkisi bulunan kariyer kavramı ise bireylerin çalışma hayatlarında yükselebilmek adına izledikleri yol ve işinde yükselmek gibi manalarda kullanılmaktadır. Çalışmanın bu kısmında bu üç kavrama ilişkin detaylı bir teorik inceleme yapılacaktır. Öncelikle meslek kavramı, meslek kavramının ortaya çıkışı, meslek kriterleri, mesleklerin sınıflandırılması, mesleklerin sınıflandırılmasında karşılaşılan güçlükler, iş ve meslek ayrımı incelenecek olup devamında istihdam ve kariyer kavramlarına dair farklı tanımlar ele alınacaktır.

1.1. Meslek Kavramı

İnsan yaratılışından itibaren çeşitli uğraşlar içerisinde olmuştur. Bireylerin ve toplumların ihtiyaçlarına göre bu uğraşlar şekillenmiş ve iş bölümü ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Durkheim’e göre geniş nüfusa sahip toplulukların iş bölümü içerisinde olmaları bir zorunluluktur (Albayraktaroğlu, 2010: 8).

İnsanlık tarihi boyunca, kişilerin ve toplumların değişen ihtiyaçlarına uyum sağlayarak şekillenen meslek kavramı evrilmiştir. İnsanların var olduğu andan itibaren maddi ve manevi çeşitli ihtiyaçları bulunmuş ve zamanla bu ihtiyaçlar farklılaşmıştır. Durkheim’e göre, büyük nüfusa sahip toplumların iş bölümü içinde yer alması bir gerekliliktir, çünkü insanların yaşamları boyunca karşılaştıkları maddi ve manevi ihtiyaçlar zamanla değişir. İlk zamanlarda, genellikle temel ihtiyaçları karşılamak için meslek kavramı ortaya çıkmıştır. Zamanla, toplumlar karmaşıklıkla ve ihtiyaçlar arttıkça belirli beceri ve uzmanlıklara sahip kişilerin ortaya çıkması gerektiği anlaşılmıştır. Bu durumu, Maslow’un ihtiyaçlar piramidi en iyi şekilde açıklar. Piramidin temel ihtiyaçlardan başlayarak güvende olma, sosyal aidiyet, saygınlık kazanma ve kendini gerçekleştirme basamaklarına kadar uzanan süreçlerinde, bireylerin ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için bir

mesleğe sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla, meslek kavramının insanların ihtiyaçlarından doğmuş bir olgu olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde kavramın anlamı “Bireyin geçimini sağlamak için sürekli olarak yaptığı iş” olarak tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr> E.T. 29/06/2024). Millî Eğitim Bakanlığı’nın tanımında ise meslek, bilgi ve becerilere dayanan, kuralları toplumca belirlenmiş etkinlikler bütünü olarak tanımlanmıştır (Mesleğim Hayatım MEB, 2024). Bu tanım mesleğin sadece bir işten ibaret olmadığını, aynı zamanda belirli bir uzmanlık ve nitelik seviyesi gerektiren bir faaliyet olduğunu vurgular. Bu da mesleğin toplumda ve kişilerin özel hayatında önemli bir yer işgal ettiğini göstermektedir.

Meslek kavramı İngilizce’de “profession, vocation, occupation” gibi terimlerle ifade edilmektedir. Görülmektedir ki, İngilizce’de meslek kavramı öncelikle profesyonellik çerçevesinde ele alınmaktadır. "Profes" kökeninden türeyen “profession” kelimesinin ilk kullanımının dinsel anlamda olduğu bilinmektedir. Ancak, 17. yüzyılın ortalarından itibaren bu kelimenin “nitelikli olma” anlamında kullanılmaya başlandığı da kaydedilmiştir. Bu bağlamda, “profession” kelimesi meslek anlamına gelirken, “profess” gerekli niteliklere sahip olma durumunu ifade etmektedir (Köksalan ve Celkan, 2018: 1222).

Profesyon kavramına dair ilk tanımlamayı 1910’da Flexner yapmıştır (Koytak, 2020: 8). Ancak, kapsamlı ilk çalışma 1950’de ABD Nüfus Sayım Bürosu tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, “profesyon” (meslek) kavramına denk düşen meslekler açıklanmıştır. Doktorluk, hukuk, mimarlık, mühendislik, rahiplik, üniversite hocalığı, gazetecilik, kütüphanecilik, oyunculuk, öğretmenlik, eczacılık, sosyal bilimcilik ve sosyal hizmetçilik gibi çalışma alanları meslek olarak kabul edilmiştir (Greenwood, 1957: 46). Bu tanımlar, az sayıda uğraşı meslek olarak tanımlamakta olup, bazı mesleklerin tam adının verilmemesi bu tanımların ucu açık bırakıldığını göstermektedir. Örneğin, öğretmenlik alanında halk oyunları öğretmenliği, müzik öğretmenliği ve matematik öğretmenliği gibi alt dallar mevcuttur. Ancak, birçok mesleğin doğrudan tanımlanmadığı da açıktır.

Türkçede meslek kavramı, farklı dillerdeki karşılıklarından oldukça farklı tanımlanmakta ve kullanılmaktadır. Türkçede meslek, profesyonellikten ziyade kişisel maharet olarak anılmakta ve genellikle kurumsal ya da teorik bir düzlemde açıklanmamaktadır (Koytak, 2020: 18). Örneğin, Karasu mesleği “belirli bir ideolojisi olan ekonomik, teknik ve

toplumsal nitelikte bir birlik” olarak tanımlamaktadır (Karasu, 2021: 42). Bu tanımda, mesleğe dair bir nitelikten ziyade bir cemaat algısı söz konusudur.

Meslek olma kriterlerinin bazıları cemaat kültüründen bahsetmektedir. Buna göre mesleki cemaat, meslek mensuplarının kimlik aidiyetlerini gerektirmektedir. Mesleki cemaatin bir üst yapı olduğu böyle bir sistemde topluluk tüm üyeleri üzerinde bir egemenliğe sahiptir. Bu hiyerarşi acemi adayların eğitilmesinde ve seçilmesinde oldukça işlevsel kabul edilmektedir (Köksalan ve Celkan, 2018: 1224). Bu tezin bugünkü kurumsallaşmış eğitime denk geldiği anlaşılmaktadır. Günümüzde meslek içi eğitimler, meslek dernekleri vb. oluşumlar bu mantıkta görev yapmaktadır.

Emile Durkheim’in meslek kavramına dair ilk modern açıklama getiren ilk kişidir. Kendisinin 19. yüzyıl toplumu açıklamada sürekli olarak ahlak olgusunu kullandığı, bunu yaparken de meslek olgusunu merkezine aldığı görülmektedir. Örneğin Durkheim, “Toplumsal İş bölümünden İntihara” ve “Meslek Ahlakı” eserlerinde kapitalizmin toplumu yozlaştırdığını ve toplumsal bütünleşmeyi engellediğini savunmuştur (Durkheim, 1986: 16-18). Bu öngörülerin kendisinden yıllar sonra dahi tartışılıyor olduğu düşünüldüğünde Durkheim’in açıklamalarının önemi belirginleşmektedir.

Kapitalizmin doruk noktalara ulaştığı 21. yüzyılda, insanlar arasındaki sosyal bağlar kopmaya ve bazı etik değerler silikleşmeye başlamıştır. Bunun tek suçlusu olarak kapitalizmi göstermek yanlış olur, ancak kapitalist düzenin insanları bitmeyen bir yarış içine soktuğu da yadsınamaz bir gerçektir. Bu yarışta, insanoğlu ahlaki değerlerini yitirebilmektedir. Günümüzde, kapitalist dünyada sosyal bağların zayıfladığı bir ortamda, mesleğin toplumsal bütünlüğe olan katkısının daha da önem kazandığı görülmektedir.

1.2. Mesleklerin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

İnsanlar henüz ilk çağlardan itibaren çeşitli uğraşlarla meşgul olmuştur. Avcılık ve toplayıcılık bu manadaki ilk uğraşlardır. Yerleşik yaşama geçilmesi ile de üretim ve artı ürüne bağlı olarak uğraş alanları genişlemiştir. Halen de değişen ihtiyaçlar doğrultusunda yeni bazı meslekler ortaya çıkmaya devam etmektedir (Ensari, 2017: 411). İnsanoğlunun göçebe yaşam tarzından yerleşik hayat geçmesi ile tarım, hayvancılık, zanaatkarlık... vb uğraşları neticesinde barınaklar, orak, saban, çanak, çömlek gibi malzemeleri ürettikleri bilinmektedir. Dolayısı ile bu malzemelerin yapımında görev alan kişilerin de ilk meslek

mensupları olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Zaman içerisinde gelişen yeni ihtiyaçlar (ticaret vb.) da bu meslek kollarını çeşitlendirmiştir.

Weber, şamanların en eski meslek grubu olduğunu savunması bakımından kıymetli bir fikir ortaya atmıştır. Weber'e göre şaman, yeteneğini bir işletme modeline çevirmeyi başarmış bir profesyoneldir (Aktaran Koytak, 2020: 12). Profesyonelliğin özü de sıradan insanlardan bir şekilde ayrılmak olduğundan şaman, gücü ve kudreti ile bunu başarmıştır. Şamanın böyle bir gücünün bulunup bulunmamasından ziyade icra ettiği faaliyet ve bunu meşrulaştırma yeteneğine değinen Weber, bu manada şamanları ilkel bir cemaatin simgesi olarak değerlendirmiştir (Weber, 1978: 401-402). Weber'in açıklaması bugün dahi geçerli görünmektedir. Günümüzde meslekler, toplumun belli bir ihtiyacına yönelik olarak şekillenmektedir. İnsanlara kendi yeteneğini kabul ettirebilenler, o meslek grubunun mensupları sayılmaktadır. Örneğin, tapınma, güvende olma ve kötü ruhlardan korunma gibi ihtiyaçların olduğu zamanlarda, bu ihtiyaçları karşılayabileceğini öne süren şamanlar, toplumda kabul görerek meslek mensubu sayılmıştır. Dönemin insanları henüz meslek kavramını bilmeseler bile, bugünün algısında şamanlık bir meslek türü olarak değerlendirilebilir.

Meslekler, toplumların örgütlenmesinde, iş bölümünün yapılmasında ve bireylerin düşünme ve tutum sergileme özelliklerinin şekillenmesinde önemli işlevler görmektedir (Kızılkaya, 2021: 894). Günümüzde teknoloji ve sanayi alanında yaşanan değişim ve dönüşümlere bağlı olarak yeni meslek kollarının ortaya çıktığı ve bazı mesleklerin ise yok olduğu görülmektedir. Örneğin, kalaycılık ve nalbantlık gibi pek çok meslek artık icra edilmemekte, buna karşılık yazılımla ilgili yeni meslekler ortaya çıkmaktadır. Klasik toplum tipleri de geçerliliğini yitirmiştir. Klasik toplumlarda, toplum yönetenler, askerler ve işçiler sosyal sınıfları oluştururken modern toplumlarda bu sınıfların yapısı ve işlevi büyük ölçüde değişmiştir (Köksalan & Celkan, 2018: 1222-24). Ulus devletlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının, özel finans şirketlerin siyasi aktörler olduğu günümüz dünyasında, toplumlar bir bütün olarak temsil edilmekte ve insanlık özelinde hak ve sorumluluklar belirlenmektedir. O halde yeni toplum yapısında meslek-toplum ilişkisinin boyutları da değişmiştir. Buraya kadar ki kısım meslek kavramının sosyolojik boyut içeren, dinamik yapısını göstermektedir.

Her bir mesleğin toplumun farklı bir ihtiyacına hizmet ettiği düşünüldüğünde mesleklerin toplumun işleyişine katkısı ortaya çıkmaktadır. Örneğin, doktorlar sağlık hizmetleri

sunarak insanların sağlığını korur ve iyileştirir, öğretmenler ise bilgi ve eğitim sağlayarak gelecek nesillerin yetişmesine katkıda bulunurlar. Polis, itfaiyeci, hemşire, sosyal çalışmacı gibi pek çok meslek, güvenlik, sağlık ve sosyal hizmetler vb. önemli toplumsal ihtiyaçları karşılar ve toplumun refahını korur. Hukukçular, hâkimler, savcılar ve diğer adalet sistemine dâhil olan meslekler, toplumsal düzeni ve adaleti sağlamak için çalışmaktadır. Hukukun uygulanması, suçların cezalandırılması ve adil bir sistem oluşturulması toplumun güvenliği ve huzuru için önemlidir (Sunar, 2020: 32).

Meslekler, toplumun ekonomik seviyesinin yükseltilmesinde birincil rol oynar ve istihdam yaratarak işgücü, üretim ve hizmet sektörleri aracılığıyla toplumsal refahın artırılmasında etkili olurlar. Ayrıca, toplumun ihtiyaç duyduğu uzman bilginin üretilmesi noktasında da meslekler öne çıkmaktadır (Cırdı ve Bulu, 2020: 348-353). Örneğin, mühendisler altyapı projelerinde uzmanlaşırken, avukatlar hukuki konularda uzmanlaşır ve toplumun adalet sistemine katkıda bulunurlar.

1.3. Meslek Olma Kriterleri

Meslek kavramının “profesyonel” kavramı ile özdeşleştiği öncesinde ifade edilmişti. Bu durum profesyonelliğin hangi kriterler ile temsil edildiği sorusunu akla getirmektedir. Tıpkı meslek kavramına dair farklı tanımlamalar olduğu gibi profesyonellik kriterlerine dair de farklı tanımlamaları görmek mümkündür. Bu çeşitlilik, kavramın sosyolojik boyutu ile alakalı görünmektedir.

Profesyonellik genel manada dört temel ölçüt ile anılmaktadır. Bunlardan ilki sistematik bilgi, ikincisi toplumsal çıkarlara yönelik olma, üçüncüsü, kanunlara tabi olma, dördüncüsü ise bir ödöl sisteminin varlığıdır (Köksalan & Celkan, 2018: 1222). Her bir öncülü kendi içinde değerlendirmek gerekirse herhangi bir alanda bilgi olmaksızın o işte uzmanlaşmanın mümkün olamayacağı açıktır. Toplumsal çıkarlara yönelik olma ölçütüne bakıldığında ise insanlar, kendi menfaatine olmayan bazı şeylere bazen sıcak bakabilse dahi uzun vadede toplumsal çıkarlarının gözetilmesi istenmektedir. Kurulan düzenlerin her biri bu amaca dönüktür. Dolayısı ile mesleklerden beklenen şeyin de özelden insana hizmet etmek olmakla birlikte nihai hedefin toplumsal hizmet olduğu anlaşılmaktadır. Üçüncü ölçüt olan kanunlara bağlı olma, hukuksuz işlerin meslek sayılamayacağını ifade etmektedir. Toplumların, kanunlarını yüksek oranda kendi değerleri ile yaptığı düşünöldüğünde bu kanunlara aykırı olarak yapılacak şeylerin de toplumun çıkarlarına

ters olacağı açıktır. Dolayısı ile bu ölçüt esasen toplumsal çıkara yönelik olma ölçütünün bir başka şekilde ifade edilmesidir. Son ölçüt ödül sisteminin varlığına bakılacak olursa, toplumların insanlardan oluştuğunu hatırlamakla izaha başlamak gerekmektedir. Nasıl ki her suçun toplumsal bir karşılığı var ise her meslek mensubunun da verdiği hizmetler karşılığında bir ödül olması gerekmektedir. Mutlu insan mutlu bir toplumun temeli olduğundan ödül sistemi toplumsal huzurun da önemli bir teminatıdır. Bu ödül yalnızca para ile değil aynı zamanda saygı vb. manevi göstergelerle de mümkün olabilir. Tüm bu öncüllerin birlikte ve uyum içinde yürütülmesi ile profesyonellikten bahsetmek mümkündür.

Profesyonelliğin kazanılması için bazı temel koşulların sağlanması gerekmektedir. Bu koşullar şunlardır:

1. Meslekle ilgili dernek veya kuruluşların olmalıdır.
2. Mesleki eğitim olmalıdır.
3. Toplumsal çıkarlar için yapılmalıdır.
4. Çalışma koşullarından bağımsız hareket serbestisinin olması gerekmektedir (Adıgüzel vd., 2011: 239).

Bu özelliklerin çalışmanın öncesinde ifade edilen meslek olma kriterleri ile büyük oranda benzediği görülmektedir.

Profesyonelleşme sürecini farklı toplumsal gruplar arasında yaşanan çatışmanın ürünü olarak değerlendiren görüşler de mevcuttur. Örneğin, Siegrist profesyonelleşme sürecini "elitler arası mücadele" olarak nitelendirmektedir. Buna göre, profesyonelleşme sürecinin en etkin aktörleri, meslek birlikleri, üniversiteler ve devlettir (Albayraktaroğlu, 2010: 43). Meslek kriterleri oluşturulurken, mesleğe göreliğin de söz konusu olabildiği anlaşılmaktadır. Nitekim, bazı kriterlerde meslek mensupları arasındaki cemaat ruhundan bahsedilmektedir. Ortak bulunan sahalarda ortak bir meslek dili söz konusudur. Cemaat algısının olabilmesi için meslek üyelerinin mesleki kimlik duyguları ile birbirine bağlı olması gerekmektedir. Bu şekilde bir bağlılık, meslek mensupları tarafından mesleklerin bir son nokta ve devamlılık gerektiren bir süreç olarak algılanmasını sağlar. Bu algı sayesinde mesleki topluluk, her bir üye üzerinde mutlak bir toplumsal otoriteye sahiptir. Bu otorite, mesleğe yeni girecek olan acemilerin seçilmesinde ve eğitilmesinde etkin şekilde kullanılmaktadır (Köksalan & Celkan, 2018: 1224).

Mesleki cemaat algısının tarih boyunca uygulanan başarılı örnekleri (örneğin Ahi teşkilatı) düşünüldüğünde, meslek kriterleri içerisinde cemaat algısının önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Mesleğin ciddiyeti, yapılan işin önemi, yapılan işe saygı duyulması gibi öğretilerin kazandırılmasında mesleki cemaat algısı önemli görünmektedir. Günümüzde kurumsallaşmaya denk gelen bu algının önemi de hemen hemen herkesçe kabul edilen bir gerçeklik haline gelmiştir. Denilebilir ki, mesleki cemaat algısı da toplumsal bir ihtiyacın ürünüdür.

Brante, her mesleğin kendine özgü niteliklere sahip olduğunu vurgulayarak profesyonelliği tanımlarken farklı meslekler için farklı tanımlar ve kriterler olabileceğini öne sürmüştür. Bu yaklaşım, belirli bir meslekteki kişilerin ortak paylaşımlarının oldukça fazla olması nedeniyle ortaya çıkar. Her mesleğin kendi ortak paydasını oluşturacağı düşünüldüğünde, meslekler arasında benzersiz yönlerin bulunması kaçınılmazdır. Dolayısıyla, her meslek ayrı bir tanım ve kriterle temsil edilmelidir. Brante, serbest meslek, akademik meslek, kamu meslekleri, özel sektör meslekleri gibi dört farklı kategoriden bahsederek bir sınıflandırma yapar (Brante, 1990: 81). Ancak, bu sınıflandırmanın genel bir yaklaşım olduğu ve her bir meslek grubu içindeki farklı mesleklerin dahi farklı tanım ve kriterlere sahip olabileceği unutulmamalıdır.

Flexner'in 1915'te yayınladığı "Sosyal Hizmet Bir Meslek Midir?" isimli çalışmasında meslek olma kriterlerini 6 başlıkta incelediği görülmektedir. Bu kriterler şunlardır:

1. Kişisel sorumluluk içermelidir.
2. Bilgiye dayalı olmalıdır.
3. Teorikten çok uygulama içermelidir.
4. Tekniği öğrenilebilir olmalıdır.
5. İçsel bir organize olabilme yeteneği içermelidir.
6. Toplum faydasına olmalıdır (Albayraktaroğlu, 2010:1).

Flexner, belirlediği kriterler doğrultusunda hangi uğraşların meslek olarak kabul edilebileceğine ve hangilerinin olamayacağına dair çıkarımlarda bulunmuştur. Ona göre mühendislik, tıp, resim, müzik ve edebiyat bir meslektir, ancak sıhhi tesisatçılık, bankacılık ve eczacılık birer meslek değildir (Albayraktaroğlu, 2010: 14). Flexner'in bu çıkarımlarına katılmakla birlikte, meslek olmadığını tespit ettiği alanlara katılmak mümkün değildir. Örneğin, edebiyatın, resmin ve müziğin toplumsal fayda sağlamadığını iddia etmek oldukça görecelidir. Eczacılığın öğrenilebilir bir tekniğinin olmadığını

belirtmek ne derece doğrudur? Tıbbın kişisel sorumluluktan uzak olduğunu, bilgiye dayalı olmadığını, sıhhi tesisatçılığın ve mühendisliğin pratik içermediğini iddia etmek ise mümkün değildir.

Hughes'e meslek kriterlilerinin öncesine odaklanarak açıklamalarda bulunmaktadır. Hughes'e göre bir mesleğe katılım genellikle başka mesleklerden geçiş ile olmaktadır. Bu aşamada yeni gelenlerin eğitimi önemli görünmektedir. Başlarda bu eğitim yetersiz iken sonraları resmiyete kavuşmuştur. Bu süreçlerden sonra bir kurumsallaşma oluşmakta ve kurumlar bilimsel olarak hangi mesleklerin profesyonel olduğuna dair bir iç sorgu geliştirmektedir (Hughes, 1958: 133). Bu süreç meslek olma kriterlerini anlamlandırmada önemli görünmektedir.

2011'de Fatoş Korkmaz'ın yayınladığı bir çalışmada meslek olma kriterleri açıklanmıştır. Çalışma meslek kriterlerini aşağıdaki şekilde açıklamaktadır:

- ❖ Toplum için gerekli hizmetleri sunmalıdır,
- ❖ Yinelenen bilgi süreçlerini içermelidir,
- ❖ Bireysel sorumluluk içermelidir,
- ❖ Meslek üyeleri üniversitelerde lisans eğitimi almalıdır,
- ❖ Meslek üyeleri görece bir bağımsızlıkta olmalıdır,
- ❖ Meslek üyeleri verdikleri hizmetlerden tatmin olmalıdır,
- ❖ Meslek üyelerinin benimsediği etik değerler olmalıdır,
- ❖ Mesleki örgütü bulunmalıdır (Korkmaz, 2011: 61-66).

Fatoş Korkmaz'ın öne sürdüğü koşulların oldukça kapsamlı olduğu görülmektedir. Bir meslekte bu unsuların tamamının bulunması da güç görünmektedir.

Meslek olma kriterleri ile bundan başka açıklama yapan Carr Saunders ve Wilson, mesleğin en önemli kriteri olarak eğitim ile kazanılmış olması ve toplum hizmetinde olmasını belirtmiştir. Freidson ise Carr Saunders ve Wilson'un açıklamalarına ek olarak kurumsallaşmanın zorunluluğunu eklemiştir (Freidson, 1984:16). Yapılan her bir izahın meslek olma kriterlerine yeni bir katkı sağladığı anlaşılacakla birlikte tüm bu özelliklerin birlikte bulunabilmesinin sağlanmasında da yeni zorluklar ortaya çıkmaktadır. Özellikle farklı meslekler için ortak kalıpların kullanılamaması gerçekliği de düşünüldüğünde sorun derinleşmektedir. Bu noktada meslekler özelinde kritikleşmeğe gidilmesi düşünülebilir.

Sosyolog Talcott Parsons, mesleğin toplumsal boyutunu vurgulayarak klasik açıklamalardan farklı bir perspektif sunmuştur. Ona göre, meslek gruplarından bazıları maddi gelir kazanmanın yanı sıra statü ve itibar elde etmek amacını da içerir ve bu da bir çıkar olarak değerlendirilebilir (Parsons, 1939: 458). Bu açıklama, ödül sisteminin gerekliliği konusuyla uyumlu görünmektedir. Günümüzde, insanları sadece para kazanmaya teşvik etmek artık yeterli görünmemekte ve mesleki tercihlerde farklı motivasyonlar ön plana çıkmaktadır. İnsanların ve toplumun değişen beklentilerine uygun olarak, meslek kriterlerinde de esneklik ve çeşitlilik gerekmektedir.

Günümüzde meslek olma kriterlerini belirlemek için yapılan araştırmalarda ortaya çıkan bazı önemli faktörler şunlardır:

- Bir eğitim sürecinin sonucunda elde edilmelidir: Mesleki beceri ve bilgi düzeyinin belirli bir eğitim süreciyle kazanılması önemlidir.
- Toplumun ihtiyaçlarına cevap vermeli: Bir meslek, toplumun karşılaştığı belirli bir ihtiyaca yanıt vermelidir. Bu, mesleğin toplumda değerli ve gereklilik hissedilen bir rol üstlenmesini sağlar.
- Toplumun dinamizmine uygun olmalı: Meslekler, sürekli değişen toplumsal ve teknolojik dinamiklere uyum sağlayabilmelidir. Bu, mesleki bilgi ve becerilerin sürekli olarak güncellenmesini ve yenilenmesini gerektirir.
- Belirli bir etik çerçeveye sahip olmalı: Mesleklerin, etik ilkeler çerçevesinde hareket etmesi ve mesleki uygulamalarda etik standartlara uygun davranması önemlidir.
- Kurumsal bir niteliği olmalı: Meslekler, genellikle belirli bir kurumsal yapı içinde tanımlanır ve bu yapıya bağlı olarak işlev görür. Bu, mesleğin belirli standartlara ve uygulamalara sahip olmasını sağlar ve meslek mensupları arasında bir dayanışma ve düzen sağlar.

1.4. Mesleklerin Sınıflandırılması ve Sınıflandırılmasında Karşılaşılan Güçlükler

Mesleklerin sınıflandırılması günümüzde iyice karmaşık hale gelmiştir. Eskiden kabaca serbest meslek, tüccar, işçi, çiftçi gibi basit tasnifler yapmak mümkünse de artan toplumsal ihtiyaçların ortaya çıkardığı yeni bazı mesleklerin sınıflandırılmasında zorluklar oluşabilmektedir. Yine günümüzde eski tasniflerin yeniden gözden geçirildiği ve farklı tasniflerle yeniden yaratıldığı da görülmektedir. Mesleklerin tasnifinde pek çok kritere göre açıklamalar getirildiği görülmektedir (Köksalan ve Celkan, 2018: 1224). Bu

durum oldukça doğal bir süreci içermektedir. Biliyoruz ki meslekler toplumsal ihtiyaçlardan doğmuştur. O halde 21. yüzyıl insanının yeni toplumsal ihtiyaçlar içinde olması oldukça anlaşılabilir. Burada önemli olan hususun meslek tasniflerinin de toplumsal ihtiyaçlara uygun şekilde tasarlanmasıdır. Bu ön bilgidен sonra çalışmanın bu kısmında bazı meslek tasnifler incelenecektir.

Köksalan'ın meslek tasnifinde gelir durumunun gözetildiği görülmektedir. Buna göre yapılan tasnif aşağıdaki gibidir:

- Serbest meslekler: İşletmeci, tüccar vs.
- Yarı meslekî faaliyetler: Küçük işletme, satıcı, çiftçi vs
- Memur, ehliyetli işçi, ticaret erbabı vs.
- Yarı yetişmiş işçi, kalfa vs.
- Ehliyetsiz işçi, çırak vs. (Köksalan ve Celkat, 2018: 1224-1226).

Gelir düzeyi üzerinden yapılan tasniflerin günümüz gerçekliğine uygun olmadığını düşünüyoruz. Günümüzdeki mesleklerin karmaşıklığı ve çeşitliliği, sadece gelir düzeyine dayalı basit bir sınıflandırmanın yetersiz olduğunu göstermektedir. Artık meslekler, sadece kazanç sağlama amacıyla değil, topluma katkı sağlama, kişisel tutku ve yeteneklerin izlenmesi, teknolojik gelişmelere ayak uydurma gibi çeşitli faktörlere dayalı olarak seçilmektedir.

Bu nedenle, meslekleri daha iyi anlamak ve sınıflandırmak için daha kompleks kriterlere ihtiyaç duyulmaktadır. Mesleklerin eğitim gereksinimleri, uzmanlık alanları, toplumsal etkileri, teknolojiye olan bağımlılığı gibi faktörler göz önünde bulundurularak yapılan daha ayrıntılı bir sınıflandırma, günümüzdeki mesleklerin çeşitliliğini ve karmaşıklığını daha iyi yansıtabilir. Bu şekilde, her mesleğin özellikleri ve katkıları daha iyi anlaşılabilir ve değerlendirilebilir.

Buraya kadar yapılan meslek tasniflerinin her birinin farklı meslekler için farklı izahlar getirdiğini belirtmek mümkündür. Yapılan tanımlar, meslekleri belirlemek ve sınıflandırmak için genel bir çerçeve sağlar, ancak her meslek için genel kriterlerin dışında özel kriterler bulunabilir. Çünkü meslekler bir uzmanlık alanıdır ve bu uzmanlık alanına yönelik bilgi beceri ve yetkinlik adımları farklılıklar gösterir.

Mesleklerin sınıflandırılmasında yaşanan zorlukların bir diğer etkisinin ise birden fazla kritere göre yapılan sınıflandırmaların artması ile mesleğin sınırlarının belirsizleşmesi olduğu görülmektedir (Köksalan ve Celkat, 2018: 1227). Belki de literatürdeki meslek

kriterlerinin, tanımlarının, tasniflerinin üstün bir otorite tarafından değerlendirilerek ortak bir sonuç geliştirilmesi faydalı olabilir. Elbette ki bu otoritenin de farklı ülkelerin kültürlerini temsil kabiliyeti olması gerekmektedir. Keza her ülkenin toplumsal ihtiyacı farklı olabilir.

Meslek sınıflandırmalarında yaşanan güçlüklerden en yaygın olanı bazı mesleklerin multidisipliner içerikte olmasıdır. Örnek vermek gerekirse bir analizcinin hem programlama hem matematik hem de bilgisayarı çok iyi bilmesi gerekmektedir. Dolayısı ile analizi mesleği tanımlanırken iş zorlaşabilir. Bundan başka sınıflandırmada geleneksel metotların tercih edilmesi de bazı zorlukları beraberinde getirebilmektedir. Örneğin ekonomik ve sosyal kriterlere göre tasnifi öngören bir metot, bu iki alandan kapsamlı olarak doğmuş olan bir meslek tanımında kullanıldığında eksik ve hatalı sınıflandırmalar ortaya çıkması muhtemeldir. Bir diğer güçlük olarak yeteneklere göre yapılan tasniflerde karşılaşılan güçlüklerdir. Bazı meslekler birden fazla yeteneği gerektirdiğinden tek yönlü olarak yapılan tasnifler hatalı ya da eksik olabilmektedir. Son olarak da bazı mesleklerin birden farklı alana olan geçişkenliği de sektörel tasnifleri zora sokmaktadır. Örneğin proje yöneticisi birçok farklı sektörde çalışabilmektedir (Taşpınar ve Tuncer, 2004).

Mesleklerin sınıflandırılması oldukça önemli bir konudur. Toplumun işgücünü analiz etmek, düzenlemek ve yönetmek için temel bir araçtır. Bu sınıflandırma, çeşitli meslek gruplarını tanımlamak ve kategorize etmek suretiyle, işgücü piyasasının yapısını anlamak ve yönlendirmek için gerekli bir çerçeve sağlar. Aynı zamanda, eğitim politikalarını belirlemek, mesleki becerilerin geliştirilmesini desteklemek ve işgücü piyasasında dengeyi sağlamak için de önemli bir rol oynar. Mesleklerin anlaşılmasında, düzenlenmesinde ve yönlendirilmesinde önemli bir gerekliliktir.

Mesleklerin sınıflandırılması, mesleklerin toplumsal statüsünü, gelir seviyelerini ve toplum içindeki yerini tayin etmede önemli ve gerekli olmaktadır. Bu sınıflandırma, meslekler arasındaki eşitsizlikleri belirlemeye ve sosyal hareketliliği analiz etmeye olanak tanır. Böylelikle, toplumsal adalet, eşitlik ve fırsat eşitliği gibi konuların ele alınmasında yol gösterici olabilir.

İş gücü piyasasındaki talep ve arz dengesini belirlemede kritik bir rol oynar. Belirli bir sektördeki mesleklerin talep ve arz dengesini anlamak, gelecekteki eğitim ve istihdam politikalarını şekillendirmede önemli bir faktördür. Ayrıca, mesleklerin sınıflandırılması,

belirli bir meslek grubunun eğitim sürecinin desteklenmesi ve mesleki gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesi için de kullanılabilir.

Son olarak, mesleklerin sınıflandırılması, meslek grupları arasındaki ilişkileri, etkileşimleri ve bağlantıları anlamak için önemlidir. Bu sınıflandırma, meslek içi iş birliği, farklı meslek dalları ile meslekler arası iş bölümü ve etkileşim gibi konularda stratejik planlama yapılmasına yardımcı olabilir, bu da daha etkili ve verimli iş süreçleri ve hizmetlerin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu nedenle, mesleklerin sınıflandırılması birey ve toplum için önemli bir araçtır ve iş dünyasının ve toplumun gelişimine katkıda bulunur.

1.5. İş ve Meslek Kavramları Arasındaki Farklar

İş ve meslek kavramları sıklıkla karıştırılan iki kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle 1900'lerden itibaren sosyal bilimcilerin ilgisini çeken iş ve meslek ayrımı konusunda literatürde çeşitli görüşleri bulmak mümkündür. Bu konuda ilk çalışma 1910'da Abraham Flexner tarafından yapılmıştır. Flexner 'in çalışmasından sonra epey geç tarihlerde Bixler(1959), Povalko(1971) iki kavram arasındaki farklara değinen çalışmalar yürütmüştür. Literatürde bu konudaki son çalışmayı ise Kelly yapmıştır (Korkmaz, 2011: 60). Öncü olan bu çalışmaların, meslek olma kriterleri ortaya koyarak haricinde kalan her şeyi iş olarak kabul ettiği görülmektedir.

İki kavram arasındaki farklara işaret eden önemli bir isim Durkheim'dir. Durkheim'e göre meslek; profession iş ise occupation'dur. Occupation kavramı meşguliyeti yani işi karşılamakta, profession ise mesleği karşılamaktadır. Occupation her türden ücretli işi kapsamaktadır. Profession ise mühendislik, tıp, hukuk gibi kapsamaktadır. Durkheim'in iş-meslek ayrımında temel kriterin yüksek gelir getirme, bilimsellik içermesi, statü arz etmesi gibi şeyleri baz aldığı anlaşılmaktadır. Dolayısı ile bu kriterleri sağlayan şeyler meslek iken sağlamayanlar ise iş olarak değerlendirilmiştir (Koytak, 2020: 8).

	MESLEK	İŞ
Bilgi ve Beceri	Dışarıdan ulaşılabilmektedir	Dışındakilerce tutulabilir
Etkinlik Çeşidi	Yoğunlukla zihinseldir	Yoğunlukla bedenseldir
Eğitim	Lisans ve üzeri	Zorunlu değildir
Biçimsel Uğraş Örgütleri	Meslek birliği zorunludur	En fazla sendikalaşma vardır
Hizmet içi eğitim	İkincil konumdadır	Zorunludur
Biçimsel Sertifika	Zorunludur	Zorunlu değildir
Girişin denetimi	Sınırlı sayıda kabul vardır	Sayı sınırlaması yoktur
Sendikalaşma Oranı	Düşüktür	Yüksektir

Tablo 2: Meslek ve İş Arasındaki Farklar

Kaynak: Karasu, 2021:38 kaynağından esinlenerek oluşturulmuştur.

Tablo 1’ incelendiğinde meslek ve iş kavramının birbirlerine benzer pek çok özelliği barındırdıkları görülmektedir. Fakat iş özellikleri mesleğin bir adım gerisinde görünmektedir. Dolayısı ile işler bazı özellikler kazanarak yetkinleştikçe meslek haline gelir demek yanlış olmayacaktır.

İş ve meslek kavramlarının çokça karıştırılan iki kavram olduğu belirtilmiştir. Fakat bu kavramlar çalışma hayatında farklı anlamlara gelmektedir. İş, genel olarak bir kişinin yaptığı herhangi bir faaliyeti ifade etmektedir. Kişi bu faaliyetten kazanç sağladığı gibi maddi karşılık beklemeden gönüllülük esası ile çalışabilmekte, ev işleriyle uğraşabilmekte veya bir hobiyi icra edebilmektedir. Tüm bu uğraşların her birini iş olarak tanımlamak mümkündür.

İş, genellikle kısa süreli veya geçici olabilmektedir. Fakat meslek belli bir alanda uzmanlaşmayı gerektiren bilgi, beceri ve tecrübelerle dayanan özel bir faaliyettir. Meslek, eğitim veya öğrenim süreci gerektirir ve bireyin almış olduğu eğitim neticesinde alanında uzmanlaşmasını ve kariyer yapmasını sağlamaktadır. Özetle, iş genel bir kavramken, meslek daha spesifik ve uzmanlaşmış bir alandır. Bir kişi işte çalışabilirken, seçtiği alanda uzmanlaşmaya ve kariyer yapmaya niyetli olmayı gerektirir.

1.6. Kariyer ve İstihdam Kavramı

Kariyer İngilizce Career, Fransızca Carrierre kelimelerinden Türkçe’ye aktarılmış olan bir kavramdır. Kelimenin anlamı bireylerin çalışma hayatlarında yükselebilmek adına izledikleri yoldur. Türkçede kariyer genellikle işinde yükselmek olarak kullanılmaktadır (Arifoğlu, 2015: 1).

Redman'ın kariyer tanımı “zamanla kazanılan iş deneyimi ve gelişen iş ilişkileri” şeklindedir. Cascio'ya ise “bireyin ömrü boyunca edindiği tecrübeler dizisi” olarak tanımlamaktadır. Şimşek'in yaptığı tanımlamaya göre kariyer tercih edilen bir meslekte ilerlemek, saygınlık kazanmak ve bunların sonucunda da daha fazla para kazanmaktır (Albayrak, 2007). Kariyer tanımlarının ortak noktasına bakıldığında kariyerin iş hayatı ile ilgili olduğu ve ömür boyu sürdüğü tezi üzerine açıklama getirdikleri görülmektedir. Günümüzde iş dünyasının karmaşık ve sürekli gelişen yapısı düşünüldüğünde daha özele inen kavram çalışmalarına ihtiyaç olduğu görünmektedir. Bu manada bir tanım denemesi yapmamız gerekirse kariyerin, kişilerin hayatları süresince öncelikle manevi doyumlarını gerçekleştirmek amacı ile gerçekleştirdikleri her türlü kişisel gelişim faaliyetidir.

Kariyer kavramı 1900'lü yılların ortalarından itibaren yönetim literatürüne girmiş olup kavramın ortaya çıkış gerekçesi de çalışanların artık sadece para ile tatmin olamaması karşısında yeni bir ödül mekanizması geliştirilmesidir. Günümüzde de insanların mesleklerinden beklentilerinin paradan daha fazlası olduğu görülmektedir. Bu manada kariyer kavramı oldukça öne çıkarılmakta ve bireylere özel bir tatmin imkânı tanınmaktadır.

Kariyer kavramının daha kapsayıcı bir tanımında da ise kariyer, kişinin ömrü boyunca işi ile alakalı edindiği tecrübeler olarak tanımlanmaktadır. Yine bir başka tanım da insanın yaşamı boyunca bir işte sürekli olarak deneyim kazanması olarak tanımlanmaktadır (Serpil, 1997: 17). Kariyerin bu iki tanımında bir ustalık olduğu aşikârdır. Nitekim kariyerin sınırları sunulmamış ucu açık bir süreç olarak tanımlanmıştır. İnsan ömrünün ulaşamayacağı bir belirsizlik vaat edilmektedir. Dolayısı ile meslek mensuplarına ömür boyunca sorun çıkaramayacakları bir doğal sınır çizilmiştir.

Kariyer kavramı için yapılacak bir tanım belki de şöyle olmalıdır: “paranın tek başına ödül olarak algılanmadığı toplumların insanlarına paranın yanın da sunulmuş alternatif ve sonsuz bir pekiştirici”.

Literatürde kariyer kavramına dair oldukça farklı tanımlar bulunmaktadır. Fakat tanımların çoğunun bazı noktalarda ortak açıklamalar yaptığı da görülmektedir. Özellikle de kariyerin dinamik yapısı bu ortak açıklamaların odak noktası görünümündedir. O halde kariyer kavramının bünyesinde manevi bir doyumsuzluk barındırdığını belirtmek yanlış olmayacaktır.

Kariyer kavramı önceleri kişinin (yönetici ve profesyonel seviyedeki pozisyonlarda) çalıştığı alandaki ilerlemesi ve anlamında kullanılmaktadır. Fakat günümüzde ise kavram tüm sektörlerde ve düzeylerde çalışan insanları ilgilendirecek bir biçim almış, genişlemiş ve çeşitlenmiştir (Karataş, 2010: 142). Artık kariyer, herhangi bir işteki ilerleme ve tecrübelenme sürecini ifade etmektedir. Bu, herhangi bir sektörde, herhangi bir iş fonksiyonunda veya herhangi bir düzeyde çalışanların işlerindeki büyüme, öğrenme ve başarıyı içermektedir. Kariyer artık sadece yükselme ve terfi etme değil, aynı zamanda farklı beceriler geliştirme, yatay geçişler yapma, esnek çalışma modellerini benimseme, yeni fırsatlar arama ve kişisel tatmin sağlama sürecini de içermektedir. Artık iş hayatında kariyer, daha esnek, çeşitli ve kişiselleştirilmiş bir yolculuk olarak görünmektedir. Bu da herkesin kendi kariyerini şekillendirme, kişisel ve profesyonel hedeflerine ulaşma fırsatına sahip olduğu anlamına gelirken, kariyer kavramında çeşitli sınıflandırmaların doğmasına zemin oluşturmuştur.

“Wilensky (1961)’nin kariyer sınıflandırılması incelendiğinde yatay-dikey ve düzenli-düzensiz kariyer olarak sınıflandırma yaptığından söz edilebilmektedir. Ayrımlardan birincisi olan düzenli-düzensiz kariyer ayrımına bakıldığında; düzenli kariyerde, sıralanmış belirli konumlardan meydana gelen ve her konumda önceden belirlenmiş rollere ihtiyaç duyulduğu, fakat yeterli gelmediği görülmektedir. Düzensiz kariyer yeterli koşulları ve gereklilikleri kapsamamaktadır. Diğer bir ayrım ise yatay-dikey kariyerdir. Dikey kariyer, kariyer basamaklarında yükselmek iken, yatay kariyer, hiyerarşik yapıya sahip uzmanlık ve saygınlık ile ilgili yatay terfidir” (Erdoğan, 2003:12).

İstihdam kavramı “hizmete almak” manasında kullanılmaktadır. Ekonomik bir alan ile ilişkili olan kavram, üretim unsurlarının kar sağlamak amacı ile çalıştırılması olarak ifade edilmektedir. Bu tanımdan anlaşılacağı üzere istihdam, emek kavramı ile yakından ilişkilidir (Pekin, 2007: 93). Fakat emek dışı unsurları da kapsayacak kadar geniş bir kavram olduğu da unutulmamalıdır. Nitekim istihdamın içerisine emek dışında sermaye, doğal kaynaklar, girişimciler de girmektedir. Bu manada istihdamın sınırları oldukça geniştir. Bu kapsamı da göz önüne alarak yapılan bir tanımlama da istihdam, üretim faktörlerinin birlikte ya da ayrı ayrı olarak üretim süreçlerine katılmasıdır denilmektedir (Bekiroğlu, 2010: 5).

Çalışmanın bu kısmından anlaşılan odur ki kariyer; yaşamı boyunca izlediği mesleki ve iş yaşamıyla ilgili yolculuğunu ifade eder. Bu yolculuk, genellikle eğitim, iş deneyimi,

kişisel ve mesleki gelişim çabalarıyla şekillenir. Kariyer sadece bir işe sahip olmak değil, aynı zamanda meslekte varılacak sonsuz bir gelişim sürecini ifade ettiği anlaşılmaktadır. Kariyer, belirli bir işteki başarı düzeyi, ilerleme, terfi ve kazanılan deneyimlerin bir sonucu olarak gelişir. Bireyler kariyerlerini belirli bir yön ve hedefler doğrultusunda yönlendirirler. Bu hedefler, maddi kazanç, statü, iş tatmini, kişisel ve mesleki gelişim gibi çeşitli faktörlerden etkilenir. Kariyer yolculuğu, zamanla değişebilir ve farklı dönemlerde farklı hedefler ve önceliklerle şekillenebilir. Kariyer yalnızca iş yaşamında değil, aynı zamanda iş tatmini, kişisel mutluluk ve sağlık gibi faktörlerle kişisel yaşamda da önemli bir konumdadır.

İstihdam ise meslek ve kariyerin uygulanabilir olmasının bir ön şartı görünümündedir. Çağdaş toplumlarda istihdam, toplumsal katılımın vazgeçilmez bir unsurudur. İstihdam, işgücünün, işverenler tarafından sunulan işlerde çalışması durumunu ifade eder. İstihdam gelir sahibi olabilme fırsatı sunmanın yanı sıra sosyal güvenlik, insan ilişkileri, düzenli bir yaşam düzeni, toplumsal kabul, bireysel özsaygı ve prestij gibi çeşitli alanlarda da birçok avantajı beraberinde getirmektedir.

İstihdam, ülkelerin ekonomik refahında ve toplumsal istikrarda önemli bir rol oynamaktadır. Bir ülke ekonomisindeki yüksek istihdam oranı, kişilerin daha fazla gelir kazanması ve dolayısıyla daha fazla para harcama gücünün olmasını sağladığı gibi yoksulluk seviyesinin de düşmesini sağlayan önemli bir faktördür. Kişilerin güvencesi olan bir iş bulması, yaptığı işin karşılığında tatmin edici para kazanması ve sosyal-özlük hakları gibi faktörler istihdam kavramının özünü oluşturmaktadır. Kamu ve özel teşebbüsler genellikle istihdamı desteklemek ve alan yaratmak için politika ve programlar geliştirirler.

Meslek, kariyer ve istihdam kavramları iş dünyasında kullanılan, birbiriyle bir makinaya ait dişlinin çarkları gibi yakından ilişkilidir. Meslek, bireyin bir alanda sahip olduğu uzmanlık, beceri ve yeteneklerini ifade ederken kariyer ise, bireyin mesleki yaşantısındaki ilerlemesini ve hedeflerine ulaşmasını sağlayan bir kavramı ifade etmektedir. İstihdam ise, bireylerin bu mesleklerde çalışma imkânı bularak kazanç elde etmelerini sağlamaktadır.

Kişilerin mesleki yeterliliklerini ve bilgilerini kullanarak, istihdam fırsatı buldukları sektördeki yükselmeleri bu kavramlar arasındaki ilişkinin kısaca özetlemektedir.

Dolayısıyla, meslek, kariyer ve istihdam kavramları birbirini tamamlayan ve birlikte bireylerin iş hayatındaki başarısını etkileyen önemli unsurlardır.

2. BÖLÜM TÜRK HALK OYUNLARI BÖLÜMLERİ

2.1. Tarihsel Gelişmeler

Türk halk oyunları, Türk kültüründe derin bir tarihi olan ve önemli bir sanat formu olarak kabul edilen bir geleneğe sahiptir. Türk halkının tarih boyunca yaşadığı coğrafi ve kültürel dönüşümlerin bir yansımasıdır. Oyunlar tarih boyunca toplumun bir araya gelmesini sağlayarak her bölgenin kendine özgü özelliklerini, toplumun yaşayış biçimini, tarihini, geleneklerini ve folklorunu yansıtır. Türk halk oyunları, bölgesel farklılıklar gösterse de geniş bir varyasyon ve renk paleti sunmaktadır. Türk halk oyunları sadece bir eğlence olmanın ötesinde, aynı zamanda tarih bilinci, geleneksel kültürümüzün korunması ve gelecek nesillere milli kültürün aktarılması açısından büyük önem taşır.

Geleneksel törenlerde ve eğlencelerde yer alan Türk halk oyunları zaman içerisinde yaşanan değişim ve dönüşümler sonucunda mevcut durumundan farklı mecralarda yer almaya başlamıştır. Amacı sadece eğlence ve gösteri olmayan halk oyunlarımız, toplumsal birliği, dayanışmayı ve kültürel kimliği güçlendiren önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Türk halk oyunları sadece bir sahne performansı ve bir form olarak değil, aynı zamanda bir ulusun kimliğinin ve geçmişinin bir yansımasıdır ve bu nedenle korunmaları ve yaşatılmaları büyük önem taşır.

20. yüzyılın başlarından itibaren, Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte takip eden yıllarda, Türkiye'deki halk oyunları alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmeler, bilimsel ve sanatsal açıdan ele alınabilir. Bilimsel çalışmalar genellikle akademik platformlarda ifade edilirken, sanatsal çalışmalar daha çok Halk Evleri ve Köy Enstitüleri gibi kurumlar aracılığıyla desteklenmiştir. Bu kurumların temel amacı, halk kültürünün korunması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması olmuştur. Halk oyunları da bu kurumların öncelikli konularından biri olmuş ve çeşitli araştırmalarla desteklenmiştir. Derleme, arşivleme ve bilimsel yayınlar gibi faaliyetler bu kurumlar tarafından yürütülmüştür. Halk Evleri ve Köy Enstitüleri, halk oyunlarının kökeni, tarihi ve çeşitleri üzerine bilimsel çalışmaları teşvik ederek, bu alanda önemli katkılar sağlamıştır. Bu çalışmalar, Türk halk oyunlarının kültürel ve tarihsel mirasını korumak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla büyük önem taşımaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda, halk oyunları geleneksel bir eğlence biçiminden çıkarak profesyonel bir şekilde araştırılıp sergilenmeye başlamıştır.

1950'lerden itibaren hızlı bir gelişim gösteren yarışmalar, sahneleme çalışmaları, festival etkinlikleri, ulusal ve uluslararası organizasyonlar ve 1970'lerden sonra kurulan dans toplulukları ile birlikte halk oyunlarının akademik mecrada var oluşunun simgesi olan Devlet Konservatuvarlarının açılması halk oyunlarımıza bilimsel ve sanatsal etiket kazandırmıştır. Günümüzde halk oyunları, sahne sanatları arasında haklı bir yer edinmiştir. Geleneksel ve bilimsel kaynaklardan beslenen halk oyunlarının sahnede temsil edilmesine başlanması, halk bilimi çalışmalarının varmış olduğu en üst aşama olarak değerlendirilmelidir. Bu sebepten geleneksel mecrasından çıkan halk oyunlarının, akademik araştırmalardan sahnelenme sürecine kadarki gelişimi tümüyle ele alınması gereken önemli bir konudur (Adıgüzel, 2020: 2).

Türk halk oyunlarının tarihsel sürecinde bir dizi kırılma noktası yaşanmıştır. Bu kırılma noktalarından en önemlileri şunlardır:

1. Halk oyunlarının turizm sektöründe kullanılmaya başlanması: Türk halk oyunları, ülkenin kültürel zenginliğini ve çekiciliğini vurgulamak amacıyla turizm sektöründe kullanılmaya başlanmıştır. Bu, halk oyunlarının daha geniş kitlelere tanıtılmasına ve yaygınlaştırılmasına katkı sağlamıştır.
2. Düzenlenen yarışmalar ve festivaller: Türkiye genelinde düzenlenen halk oyunları yarışmaları ve festivalleri, bu sanatın tanıtımı ve geliştirilmesi için önemli bir platform oluşturmuştur. Bu etkinlikler, halk oyunlarının yaşatılmasına ve yeni yeteneklerin keşfedilmesine olanak sağlamıştır.
3. Üniversiteler bünyesinde Devlet Konservatuvarlarında Türk Halk Oyunları Bölümü'nün açılması: Türk halk oyunlarına akademik bir perspektif getirilmesi amacıyla üniversiteler bünyesinde Türk Halk Oyunları Bölümleri açılmıştır. Bu sayede, halk oyunlarının araştırılması, öğretimi ve profesyonel düzeyde icrası için eğitim ve altyapı sağlanmıştır.

Bu kırılma noktaları, Türk halk oyunlarının daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamış ve kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi için önemli adımların atılmasına katkıda bulunmuştur.

Kültürümüzde önemli bir konumda olan halk oyunlarımız, eğitim kurumlarında olduğu kadar eğitim dışında pek çok kurum-kuruluşlarda desteklenen ve sivil toplum örgütleri tarafından da çalışmaları sürdürülen bir değerimizdir. 1958-1971 yılları arasında açılan TUFAK, Folklor Kurumu, Hoy-Tur Halk Dansları Topluluğu, AFTUD Vakfı, TÜFEM

Derneği halk oyunları çalışmalarını yürüten sivil toplum kuruluşlarından bazılarıdır (Lumalı & Adıgüzel, 2021: 86).

Halk oyunları eğitimi, Lisans düzeyinde Devlet Konservatuvarları çatısı altında açılan bölümler ile başlamış ve halen eğitim akademik mecrada devam etmektedir. Halk oyunları bölümü “İlk kez 1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı bünyesinde “Türk Halk Oyunları Bölümü” adıyla faaliyete geçmiştir” (Adıgüzel, 2020:41). Türk halk oyunlarının akademik düzeyde eğitiminin kökenleri Devlet Konservatuvarları bünyesinde açılan Türk Halk Oyunları Bölümleri, bu sanat dalının disiplinli bir şekilde öğretilmesi ve araştırılmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur.

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nın 1984 yılında açtığı Türk Halk Oyunları Bölümü, Türk halk oyunlarının akademik alanda resmi bir şekilde tanınmasını ve bu alanda uzmanlaşmış bireylerin yetiştirilmesini sağlamıştır. Bu bölümün kuruluşu, Türk halk oyunlarının kültürel mirasının korunması ve gelecek nesillere aktarılması açısından önemli bir adımdır. Ayrıca, bu bölümün faaliyete geçmesiyle birlikte Türkiye'de halk oyunları alanında yapılan araştırmaların ve eğitiminin akademik mecrada sistemli bir şekilde yürütülmesi mümkün olmuştur. Bu nedenle, Türk Halk Oyunları Bölümü'nün 1984 yılında kurulması, Türk halk oyunlarının eğitim ve araştırma alanında önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir.

Türk Halk Oyunları Bölümlerinin akademik alandaki yaygınlaşma süreci oldukça önemli bir gelişmedir. 1984 yılında başlayan bu süreç, 2024 yılına gelindiğinde Türkiye'deki birçok üniversitenin çatısı altında Türk Halk Oyunları Bölümlerinin bulunmasına olanak tanımıştır. İşte bu bölümleri bünyesinde barındıran üniversiteler:

- İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
- Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı
- Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
- Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Kars Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı

- Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi
- Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'dir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı 1975 yılında akademik alanda yerini almıştır. Günümüzde aktif olarak 1984 yılında açılmış olan Türk Halk Oyunları Bölümü'nün de içinde bulunduğu yedi lisans programı ile 116 öğretim elemanı ve 844 lisans öğrencisi ile eğitim vermektedir (<https://tmdk.itu.edu.tr/> E.T. 20/03/2024).

1983 yılında kurulan Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Üniversitelerde açılmış olan ikinci konservatuvar özelliğini taşımaktadır. Müzik alanında eğitim vermek üzere kurulmuş olan konservatuvar 1984 yılında eğitime başlamıştır. Türk Halk Oyunları Bölümü 1989-1990 akademik yılında Çalgı yapım ve Ses Eğitimi bölümleriyle birlikte açılarak eğitim vermeye başlanmıştır (https://konservatuvar.ege.edu.tr/tr-5309/turk_halk_oyunlari_bolumu.html 27/03/2024).

Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı 27.06.1987 tarihinde açılmıştır. 1988 yılında eğitim faaliyetlerine başlayan konservatuvarda üç bölüm okutulmaktadır. Bunlar Türk Halk Oyunları Bölümü, Ses Eğitimi Bölümü ve Temel Bilimler Bölümüdür. Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı açıldığı yıl 15 öğrenciyi kabul ederek eğitime başlamıştır ve halen 1 Profesör 6 öğretim görevlisi ile eğitim vermekte olan kurum 400 öğrencili lisans programıdır (<http://tmdk.gantep.edu.tr/pages.php?url=genel-bilgiler-27> E.T. 28/03/2024).

Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, 1997 yılında kurulmuş Temel Bilimler Bölümü ile 2000-2001 Eğitim-Öğretim yılı itibarıyla özel yetenek sınavı ile öğrenci kabulüne başlamıştır. Yine 2000-2001 döneminde akademinin çatısına iki yeni bölüm eklemek üzere yapılan girişimler sonucunda Türk Halk Oyunları ve Türk Müziği Bölümleri 2001 yılında konservatuvarda eğitim vermeye başlamıştır (<https://dk.sakarya.edu.tr> E.T.20/03/2024).

Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı 2000 yılında kurulmuş, Temel Bilimler Bölümüne 2002-2003 eğitim-öğretim yılında lisans eğitimi vermeye başlamıştır. Konservatuvarda akademik yapılaşmanın gerçekleşmesi sonucunda 2005-2006 eğitim yılında Ses Eğitimi Bölümü ve daha sonra 2008-2009 eğitim yılında Türk Halk Oyunları Bölümü açılmıştır. Türk Halk Oyunları Bölümü özel yetenek sınavı ile 30 öğrenci kabul

ederek eğitime başlamıştır (<https://www.dicle.edu.tr/tr/birimler/devlet-konservatuari/sayfalar/tarihce-> E.T. 01/03/2024).

Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü, 2009 yılında açılarak 2009-2010 eğitim öğretim yılında özel yetenek sınavı uygulayarak öğrenci seçimi gerçekleştirmiştir. 2012’de Türk Halk Oyunları Bölümü, Geleneksel Türk Müziği çatısı altında dönüştürülerek Türk Halk Oyunları Anasanat Dalı olarak akademik varlığını sürdürmektedir (<https://konservatuvar.giresun.edu.tr/tr/page/tarihce/3540> E.T. 27/03/2024).

2003 tarihinde kuruluşu gerçekleştirilen Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik, Müzikoloji ve Sahne Sanatları eğitimi vererek akademik yolculuğuna başlamıştır. 2011 yılında Türk Halk Oyunları Ana sanat Dalı adıyla Geleneksel Türk Müziği Bölümü bünyesinde 2012-2013 eğitim- öğretime başlamıştır (<https://www.kafkas.edu.tr/kons/tr/sayfaYeni760> E.T. 27/03/2024).

Türk Halk Oyunları Bölümü ve Geleneksel Türk Müziği Bölümü’nün bulunduğu Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı 2013 yılında kurulmuştur (<https://www.yyu.edu.tr/Birimler/25/sayfalar/855> E.T. 27/03/2024).

14/07/2015 tarihinde Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde kurulmuştur. 2018-2019 eğitim-öğretim öğrenci almaya başlayan konservatuvar çatısı altında eğitim veren 3 bölüm, 1 anabilim dalı ve 2 ana sanat dalı mevcuttur (<https://tmdk.mehmetakif.edu.tr/icerik/1855/650/genel-bilgi> E.T. 28/03/2024).

Ordu Üniversitesi 2012’de kurulmuştur ancak Güzel Sanatlar ve Devlet Konservatuvarının daha öncesinde faaliyet göstermiş olması Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi’nin açılmasında önemli rol oynamıştır (<https://mssf.odu.edu.tr/Page/42/tarihce> E.T. 27/03/2024).

Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Bünyesinde Türk Halk Oyunları Bölümü eğitimi verilmektedir. Fakültede ilk olarak 2013 yılında kurulan Türk Müziği Temel Bilimler Bölümü 2015-2016 eğitim öğretim yılında eğitim faaliyetine başlamıştır. İlerleyen yıllarda Resim, Sahne Sanatları ve Türk halk oyunları bölümleri fakülte bünyesine dahil olmuştur (<https://gsf.ardahan.edu.tr/tr/page/genel-bilgiler/15111>, E.T. 01/05/2024).

Bu bölümler, Türk halk oyunlarının eğitimini ve araştırmasını akademik düzeyde sürdürmektedir ve Türkiye'de bu sanat dalının geleceği için önemli bir rol oynamaktadır.

2.2. Misyon, Vizyon, Değerler ve Hedefler

TDK'ye göre misyon “görev”, vizyon ‘görünüm, ülkü’, değer ‘Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık; fehamet, kadir (I), kıymet’, hedef ‘gerçekleştirmek için tasarlanan şey’ olarak tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr/> E.T. 29/03/2024).

Bircan, Kamu Kesiminde Stratejik Yönetim ve Vizyon adlı çalışmasında “Kalite ve mükemmellik arayışının arttığı bir dünyada, vatandaşa hizmet üretimi-verimliliği-etkinliği artışı sağlama görevi bulunan kamu kesiminin stratejik yönetim kural ve ilkelerinin uyarlanmasında dikkat edilmesi gerekli özel boyutlar bulunmaktadır” (Bircan,2002:11) demiştir. Kurumlar arası rekabetin olduğu kamu, özel sektör vd. yapılanmalarda, kuruluş amaçları her ne olursa olsun sektörlerin çalışma prensiplerinden, kısa ve uzun vadedeki hedeflerinden oluşan stratejileri mevcuttur. Misyon, vizyon değerler, hedefler gibi kavramlar, çalışanlar ve ilgili kişilerin (vatandaş, müşteri, öğrenci...) kurumun mevcut ve geleceğe dönük hedeflerini benimsemesini sağlamaktadır. Temel unsurları her kurumun kendisinin belirlemiş olduğu misyonu ve vizyonu, değerleri ve hedefleri kurum kültürü oluşturmada önemli etkenlerin başını çekmektedir.

Kurumların yönetsel stratejilerinde bahsedilen kavramlar; Değerler “kurumu diğerlerinden ayıran temel inançlarının neler olduğu”, Amaçlar ve hedefler” kurumun mevcut durumu ve gelecekte gelmeyi istediği noktanın ne olduğu”, Misyon “kurumun var oluş sebebinin ne olduğu ve ne yapmak istediği” sorularının cevabını aramaktadır (Kılıç, 2010: 89-90).

Misyon, yapılan faaliyetlerin topluma katkısının ne olacağını belirten, bünyesinde barındırdığı topluluğa yol gösteren, diğer kuruluşlardan farkını ortaya koymaya yarayan, sürekliliği olan kurumların var olma sebeplerinin en önemlisidir. Misyonun en önemli işlevi bünyesindeki insan grubuna ortak bir yol göstermesidir (Ramazanoğlu & Bahçeci, 2006).

Muslu kavrama ait yapmış olduğu literatür taraması sonucunda misyonu; organizasyonların diğer işletmelerden farkını göstermek amacıyla kuruluş nedenlerini,

faaliyetlerini, önceliklerini belirten kılavuz olarak tanımlamakta, ayrıca kurum personeline birlik ve aidiyet kavramının oluşmasında etkili olduğunu ifade etmektedir (Muslu,2014: 155).

Türk Dil Kurumu'ndan alınan bilgiye göre vizyon kavramı; isim olarak görünüm ve ülkü olarak ifade edilmiştir (<https://sozluk.gov.tr/> E.T. 29/03/2024).

Kılıç vizyonu şöyle tanımlamaktadır; bir kurumun değerlerini, hedeflerini ve amaçlarını net bir şekilde ifade eden kavramdır. Kısaca 'gelecekte ne olmak istediğinin' ifade edilmesidir. Gelecekte ulaşılmak istenen hedefi ortaya koyarak, nasıl bir gelecek planlandığına çizilen dair yol haritasını belirten kavramdır (Kılıç, 2010: 89).

Ramazanoğlu ve Bahçeci yaptıkları çalışma sonucunda vizyonun;

- Yönetim felsefesi,
- Hissedilen ve etkili bir imaj,
- Geleceğin tahmini,

Olmak üzere üç önemli öğeden oluşmakta olduğunu söylemektedirler (Ramazanoğlu&Bahçeci,2006:16).

İşletmeler, vizyon ile bugünden geleceği görmeyi hedefler ve çalışanları ile arasında bir bağ oluşturur (Muslu,2014:163).

Literatürden hareketle Misyon: kurumun neden var olduğunu açıklamakta ve mevcut durumu hakkındaki temel bilgileri kapsamaktadır. Vizyon; kurumun gelecekte ulaşmayı amaçladığı konum ile ilgili bilgi veren uzun vadeli hedeflere odaklanmayı sağlamaktadır. Değer: kurum kültürünü belirleyerek kurumdaki paydaşların ne şekilde davranması gerektiğini belirleyen soyut bir kavramdır. Hedef: kurumun ulaşmayı hedeflediği somut sonuçtur. Tüm bu kavramlar, kurumların yönetiminde ve başarısında önemli bir bütün oluşturmaktadır.

Her kurumun misyon, vizyon, değerler ve hedeflerinde farklılıklar olduğu gibi, her üniversitenin künyesi de farklılık göstermektedir. Üniversiteler bünyesinde bulunan konservatuvarlar büyük ölçüde eğitim, mezunların istihdamı, araştırma, topluma hizmet vb. temel çatıları altında birleşmektedirler. Türk halk oyunları bölümlerindeki yönetim stratejisinde farklılıklar bulunmaktadır. Bu kısımda Türkiye'de üniversiteler bünyesinde bulunan konservatuvarların Türk halk oyunları bölümlerinin misyonları ve vizyonları incelenecektir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk oyunları bölüm misyonunu “halk oyunları alanında donanımlı, gelişime açık ve bilimsel-sanatsal sistematığe sahip bireyleri yetiştirmek” vizyonunu “ kültürel değerleriyle eğitimi verilmekte olan geleneksel halk danslarını, sahne sanatlarının diğer unsurları ile disiplinler arası çalışmalar yapmak” olarak açıklamıştır (<https://tyyc.itu.edu.tr/> E.T. 20/03/2024).

Ege Üniversitesi Devlet Konservatuvarı misyonu ‘bilimsel yöntemlerden faydalanarak dans ve müzik kültürümüzü araştırarak kültürel mirasımızı gelecek kuşaklara aktaracak nitelikli eğitimciler, akademisyenler ve sanatçılar yetiştirmek’, vizyonunu ‘modern teknolojik imkanlar kullanılarak yapılan eğitim ortamında halk müziği ve dans kültürümüzü detaylı bir biçimde araştırarak inceleyen, sunum becerilerini geliştiren sanatçı ve bilim insanı niteliğine sahip öğrencileriyle göz önüne olan bir konservatuvar olmak’ olarak açıklamıştır (<https://konservatuvar.ege.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

Gaziantep Üniversitesi Türk musikisi Devlet Konservatuvarı misyonu ‘ Geleneksel Türk Halk oyunlarının ve Türk müziğinin özgün yapılarının korunarak geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması ve bu süreçte modern eğitim ve bilimsel yöntemleri kullanılarak Atatürk İlke ve devrimlerine bağlılık esas alınarak tam donanıma sahip alanın yeterliliklerine sahip bireyler yetiştirmek’ , vizyonu ‘ kültürel zenginliklerimizin evrensel boyutlara taşınarak insanlığın faydasına sunulması hedefiyle iç dinamiklerinden güç alan bir kurum olmak’ olarak açıklamaktadır (<http://tmdk.gantep.edu.tr> E.T.21/03/2024).

Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü, halk oyunlarımızın temelini oluşturan koreoloji, dans antropolojisi, oyun folkloru, müzik ve Türk milli kültürü alanlarında çağdaş eğitim öğretim imkânı sunarak, bilim ve sanatın gerektirdiği bilgi birikimini, çağın teknolojik imkanlarını kullanabilme yeterliliği kazandırarak yaratıcı ve uygulayıcı olmalarını sağlamayı misyon edinmiştir (<https://dk.sakarya.edu.tr/> E.T. 21/03/2024).

‘Türk halk oyunlarının lisans düzeyinde üst seviyede ve öncü bir konuma ulaşmasını hedefleyen, kültürel kimliğimizin en önemli enstrümanlarından olan Türk halk oyunlarının sahne sanatları içerisinde yerini belirginleştirmeyi ve bilimsel yöntemleri kullanarak halk oyunlarını uluslararası mecraya taşımayı hedeflemek’ Sakarya

Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nün vizyonunu oluşturmaktadır (<https://dk.sakarya.edu.tr/> E.T.20/03/2024).

Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı misyon ve vizyonu bire bir aynı olarak üniversitelerin web sayfalarında yayınlanmıştır (<https://www.dicle.edu.tr> E.T. 27/03/2024).

Kurumsal müzik bilgisi edinmelerini sağladıkları öğrencilerinin kendi ulusal kültürel değerlerinden başka farklı kültürlerin müziklerini tanıyan, çağdaş ve üretken bireyler olarak yetişmesi, aynı zamanda Kafkas coğrafyasında kültür elçisi görevi üstlenerek sanatsal etkinliklerini ülke ve dünyada serileme yeterliliği olan sanatçılar yetiştirmek Kars Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın misyonudur. Vizyonu ise 'akademik kadrosunun ve uyguladıkları yenilikçi eğitim programlarının etkisiyle, ulusal ve uluslararası alanda çalışmalar yapmayı hedefleyen, donanımlı nesiller yetiştirmek' olarak açıklamaktadır (<https://www.kafkas.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölüm misyonunu "dans sanatı alanında kültürümüzün önemli öğelerinin başında gelen halk oyunlarımızın geleneksel mecrasındaki konumunu evrensele taşıma amacıyla, bilimin ışığında uzman sanatçılar yetiştirmek' vizyonunu ise 'modern teknoloji ile donatılmış ortamda halk danslarımız ile ilgili detaylı araştırma ve inceleme yaparak sunabilme yeteneğine sahip, hem sanatçı hem de bilim insanı kimliğine sahip bireyler yetiştirerek öncü bir halk oyunları bölümü olabilmektir" (<https://www.yyu.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı misyonunu "Türk Müziğinin gelecek kuşaklara aktarılması konusunda bilim ve teknolojiden yararlanabilen, yöresel müzik elemanlarının araştırılması hedefi ile kurulan konservatuvar nitelikli sanatçı, eğitimci ve bestekar yetiştirerek Kültürümüzün ve sanatımızın temsilinin en profesyonel şekilde yapılması" olarak açıklayan bölüm vizyonunda ise "toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket eden, çağdaş eğitim ilkeleri çerçevesinde nitelikli eğitim imkanı sunan ulusal ve uluslararası arenada tanınan bir kurum olarak, ülkemizin gelişimine katkıda bulunmak" olarak açıklamaktadır (<https://tmdk.mehmetakif.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi misyon ve vizyonunu kurumun web sayfasında aynı şekilde yayınlamıştır. Buna göre kurumun misyon ve vizyonu

‘Müzik ve sahne sanatlarında, yakın çevreden başlayarak ülkemiz ve dünyada sanat sorunlarına çözüm üretebilme becerisine sahip olan, üretken bireyler yetiştirerek, ülkemizde sanatın şekillenerek kimlik kazanmasına katkı sunabilecek bir kurum olabilmek, aynı zamanda ülke ve dünya çapında tanınan sanatçılar, eğitimciler, akademisyenler yetiştirmek kurumun vizyonu olarak açıklanmıştır (<https://mssf.odu.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

Konservatuvarların ortak özellikleri arasında geleneksel Türk Halk oyunlarını koruma ve geliştirme, bilimsel yöntemlerle eğitim verme ve öğrencilere çağın teknolojik imkanlarını kullanabilme becerisi kazandırma gibi hedefler bulunmaktadır. Ancak, vizyon ve misyonlarında vurgulanan farklılıklar, her bir konservatuvarın öne çıkardığı özel alanlar ve hedefler açısından belirgin olmaktadır.

Konservatuvarların misyonları ve vizyonları arasında öncelikli hedeflerde farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü, öğrencilerin bilimsel-sanatsal sistematığe sahip olmalarını ve sahne sanatlarının diğer unsurlarıyla disiplinler arası çalışmalar yapmalarını hedeflerken, Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılık esas alınarak tam donanıma sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlar.

Her konservatuvarın kendi bölgesel veya yerel kültürel kimliğine uygun olarak özel misyon ve vizyon hedefleri bulunmaktadır. Örneğin, Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü, Türk halk oyunlarını uluslararası alanda tanıtarak evrensel boyutlara taşımak hedefini benimserken, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Türk Müziğinin gelecek kuşaklara aktarılması ve yöresel müzik elemanlarının araştırılması üzerine odaklanmıştır.

KONSERVATUVARLAR ARASINDA MİSYON- VİZYON KAVRAMLARININ ORTAK ÖZELLİKLERİ VE FARKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	
Ortak Özellikler	Farklar
Türk halk oyunları ve müziği alanında eğitim vermektedirler.	Her konservatuvarın misyon ve vizyonunda vurgulanan alanlar farklılık göstermektedir. Örneğin, İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı öğrencilerini bilimsel-sanatsal sistematığe sahip bireyler olarak yetiştirmeyi hedeflerken, diğerleri daha çok kültürel mirasın araştırılması ve modern teknolojik imkanlardan yararlanılmasını ön planda tutmaktadır.

Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması üzerine odaklanmaktadır.	Farklı konservatuvarlar, farklı eğitim yaklaşımlarını benimsemektedirler. Örneğin, Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğrencilere çağdaş eğitim öğretim imkânı sunarken, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ise yöresel müzik elemanlarının araştırılmasına odaklanmıştır.
Bilimsel yöntemlerden faydalanarak kültürel mirasın araştırılması ve incelenmesi vurgulanmaktadır.	Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılık esas alarak tam donanıma sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflerken, diğer konservatuvarlar daha çok kültürel zenginliklerin evrensel boyutlara taşınması üzerinde durur.
Modern teknolojik eğitim ortamlarının kullanılması ve öğrencilere disiplinler arası çalışmalar yapma fırsatı sunulmuştur.	Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü, çağdaş eğitim öğretim imkanları sunarak öğrencilere yaratıcı ve uygulayıcı olma yeteneği kazandırmayı amaçlar.
Sanat ve bilim alanlarında donanımlı bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadırlar.	Konservatuvarların vizyonlarında belirtilen hedefler ve amaçlar farklılık göstermektedir. Örneğin, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı öğrencilerini hem sanatçı hem de bilim insanı kimliğine sahip bireyler olarak yetiştirmeyi hedeflerken, Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ülkede ve dünyada tanınan sanatçılar, eğitimciler ve akademisyenler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.
Kültürel zenginliklerin evrensel boyutlara taşınması ve insanlığın faydasına sunulması hedeflenmektedir.	

Tablo 3: Bölümlerin Misyon ve Vizyonlarının Ortak Özellikleri ve Farkları Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Konservatuvarların Türk Halk Oyunları Bölümlerinin misyon ve vizyonlarında ortak ve farklı özellikleri analiz edersek;

Ortak Noktalar:

1. Kültürel Mirasın Korunması ve Geliştirilmesi: Tüm konservatuvarlar, Türk halk oyunlarının kültürel mirasını korumayı ve geliştirmeyi amaçlar.
2. Bilimsel ve Teknolojik Yöntemlerle Eğitim: Her bir bölüm, öğrencilere bilimsel yöntemlerle eğitim vererek, çağın teknolojik imkanlarını kullanma becerisi kazandırmayı hedefler.

3. Nitelikli Sanatçı ve Eğitimci Yetiştirme: Konservatuvarlar, öğrencilerini nitelikli sanatçılar ve eğitimciler olarak yetiştirmeyi amaçlar.

Farklılıklar:

1. Misyon ve Vizyon Odakları: Her bir konservatuvarın misyon ve vizyonlarında öne çıkardığı özel alanlar ve hedefler farklılık gösterir. Örneğin, İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, öğrencilerin sahne sanatlarının diğer unsurlarıyla disiplinler arası çalışmalar yapmalarını vurgularken, Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, halk oyunlarını uluslararası alanda tanıtarak evrensel boyutlara taşıma hedefini benimser.
2. Kültürel ve Bölgesel Farklılıklar: Her bir konservatuvarın kendi bölgesel veya yerel kültürel kimliğine uygun olarak özel misyon ve vizyon hedefleri bulunur. Örneğin, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, geleneksel halk oyunlarını evrensel taşıma ve modern teknolojik imkanlarla araştırma yapma hedeflerine odaklanırken, Kars Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Kafkas coğrafyasında kültür elçisi görevi üstlenmeyi vurgular.
3. Öncelikli Hedeflerdeki Farklılık: Her bir konservatuvarın misyon ve vizyonunda öncelikli hedeflerde farklılıklar bulunur. Örneğin, Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılık esas alınarak tam donanıma sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflerken, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Türk Müziğinin gelecek kuşaklara aktarılması ve yöresel müzik elemanlarının araştırılması üzerine odaklanır.

2.3. Akademik Kadro

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk oyunları bölümü akademik kadrosu 1 Profesör 2 Doçent 7 Öğretim üyesinden oluşmaktadır (<https://tmdk.itu.edu.tr> E.T. 22/03/2024).

Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı, alanlarında uzman 17 öğretim elemanı bulunmaktadır. Türk Halk Oyunları Bölümünde THO İcracılığı Anasanat Dalı ve THO Öğreticiliği Anasanat Dalı bulunmaktadır. THO Öğreticiliği Anasanat Dalı, teorik derslerden oluşmakta, THO İcracılığı Anasanat Dalı sahne uygulanmasına yönelik eğitim vermektedir (<https://konservatuvar.ege.edu.tr> E.T.27/03/2024).

Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı çatısı altında 1 Profesör 6 Öğretim Üyesi ile eğitim vermektedir (<http://tmdk.gantep.edu.tr> E.T. 28/03/2024).

Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü akademik kadrosunda 2 Profesör, 1 Doçent, 1 Doktor Öğretim Üyesi, 3 Öğretim Görevlisi ve 2 Araştırma Görevlisi bulunmaktadır (<https://thob.sakarya.edu.tr> E.T.25/03/2024).

Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarında 2023-2024 eğitim döneminin ilk yarıyılı güncel sayılarına göre akademik kadrosunda Türk Halk Oyunları Bölümünde 2 öğretim elemanı ile öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir (<https://www.dicle.edu.tr> E.T. 27/03/2024).

Kafkas üniversitesi Devlet Konservatuvarı 2018-2019 eğitim-öğretim yılında toplam 205 öğrenci, 1 Profesör, Doktor, 1 Doçent Doktor, 3 Doktor. Öğretim Üyesi, 15 Öğretim Görevlisi, 5 Araştırma Görevlisi olmak üzere toplam 25 Öğretim Elemanı, 8 idari personel ile eğitim-öğretime devam etmektedir (<https://www.kafkas.edu.tr> E.T. 27/03/2024).

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı akademik kadrosunda 2 Profesör ve 2 Öğretim Görevlisi bulunmaktadır (<https://www.yyu.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında 3 doçent 6 Doktor Öğretim Görevlisi 3 Öğretim Görevlisi ile eğitimi sürdürülmektedir (<https://tmdk.mehmetakif.edu.tr> E.T. 18/03/2024).

Her bir konservatuvarın akademik kadrosu, farklı deneyim ve uzmanlık alanlarına sahip öğretim elemanlarıyla birlikte eğitim vermektedir. Profesör, doçent, doktor ve diğer öğretim görevlisi kadrolarıyla, öğrencilere geniş bir perspektif sunarak Türk Halk Oyunları alanında kapsamlı bir eğitim sağlamayı hedeflerler.

2.4. Eğitim ve Öğretim

2.4.1. Öğrenci Kabulü

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk oyunları bölümüne giriş yapabilmek için aday öğrencilerin TYT puanı olarak en az 180 almış olmaları, 30 (otuz) yaşından gün almamış olmaları, eleme ve kesin kabul sınavlarından oluşan yetenek sınavından başarılı olmaları gerekmektedir. Tüm bu kriterleri sağlayarak kayıt hakkı kazanmış adayların, tam teşekküllü bir hastaneden sağlık durumlarını

belgeleyen bir ‘Sağlık Kurulu Raporu’ nu kesin kayıt esnasında beyan etmeleri gerekmektedir (<https://www.sis.itu.edu.tr> E.T. 01/03/2024).

İki aşamadan oluşan İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı’na giriş sınavı, Müzik Teorisi Bölümü tarafından tüm bölümlerin giriş koşulu için belirlenen müzik algısını ölçen Eleme Sınavı ve her bölümün kendi kriterlerine uygun hazırlanan Kesin Kabul Sınavından oluşmaktadır. Eleme sınavında her bölüm 100 üzerinden değerlendirilerek en az 50 puan başarı şartı aranmaktadır. Eleme sınavından başarılı olan adaylar Türk halk oyunları bölümü kesin kabul sınavına girmeye hak kazanarak, Toplu Uygulama ve Oyun ve Dans Birikimi, Bedensel Ritmik Algılama olmak üzere yine iki aşamalı bir sınava tabi tutulmaktadır. İlk bölümde adaylar 10 kişilik gruplar oluşturularak jüri üyesinin öğretmiş olduğu hareketleri toplu olarak sergilerler. İkinci bölüm kendi içerisinde 2 kademededen oluşmaktadır. Oyun/dans birikimi bölümünde her aday yapacağı sunumun müzik kaydı kendisi tarafından temin edilmesi şartı ile en az 3 en fazla 5 dakikadan oluşan performanslarını sergilemektedir. Bedensel-Ritmik Algılama bölümünde kişinin algısının ölçülebilmesi için jürinin hazırlamış olduğu hareketlerin tekrarı adaydan istenmektedir. Kesin kabul sınavı 100 puan üzerinden değerlendirilmektedir adaylar en az 70 puan aldıkları takdirde kayıt yaptırmaya hak kazanmaktadır (<https://www.sis.itu.edu.tr> E.T. 01/03/2024).

ELEME SINAVI PUANLAMA TABLOSU	PUAN	KESİN KABUL SINAVI PUANLAMA TABLOSU	PUAN
1. Tek Ses (5 soru)	5 Puan	1.Kısım: Toplu Uygulama	40 Puan
2. Çift Ses (5 soru)	25 Puan	2.Kısım: Oyun ve Dans Birikimi, Bedensel Ritmik Algılama	60 Puan
3. Üç Ses (4 soru)	20 Puan	a. Oyun ve Dans Birikimi	30 Puan
4. Melodi (3 soru)	30 Puan	b. Bedensel Ritmik Algılama	30 Puan
5. Ritim (2 soru)	20 Puan		
TOPLAM	100	TOPLAM	100

Tablo 4: İTÜ TMDK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu

Kaynak: https://www.sis.itu.edu.tr/duyuru_ekler/TMDK/202410/esaslar_giris_kriterleri.pdf
[s.itu.edu.tr/duyuru_ekler/TMDK/202410/esaslar_giris_kriterleri.pdf](https://www.sis.itu.edu.tr/duyuru_ekler/TMDK/202410/esaslar_giris_kriterleri.pdf) E.T. 01/03/2024

Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümüne iki aşamalı müzik algılama, hareket algılama, bireysel ve toplu sunum aşamalarından oluşan

özel yetenek sınavı uygulanmakta ve bölüme her yıl 30 öğrenci kabul edilmektedir. Birinci aşamada adaylar Müzik algılama sınavına tabi tutularak 60 puan ve üzeri alanlar ikinci aşama sınavına girebilmektedirler. İkinci aşama olan Hareket Algılama, Bireysel Uygulama, Toplu Uygulama ve Kondisyon Testi sınavından 70 ve üzeri puan alabilen adaylar ÖSYM kılavuzuna göre sıralamaya gireceklerdir (<https://konservatuvar.ege.edu.tr>, E.T. 15/04/2024).

Hareket Algılama bölümünde; komisyonun göstermiş olduğu hareketi ya da hareket cümlesini algılayarak tekrar etme becerisi ölçülmektedir. Bireysel Uygulama bölümünde; Halk oyunları türlerimizden 4 türü barındıran iki dakikalık bir performans sunması beklenmekte ve sunum müziğinin arayan kendisi tarafından hazırlanarak (MP3 formatında) sınav komisyonuna teslim edilmiş olması gerekmektedir. Toplu Uygulama bölümünde; komisyon tarafından adaylara öğretilen oyunun topluca öğrenip uygulama becerisi ölçülmektedir. Kondisyon Testi bölümünde ise; adayın motor becerileri, fiziksel uygunluğu ve sağlık durumu değerlendirilmektedir (<https://konservatuvar.ege.edu.tr>, E.T. 15/04/2024).

1.AŞAMA		2.AŞAMA	
Piyanodan çift ses algılama ve tekrarlama becerisi	20 Puan	Hareket Algılama	50 Puan
Ezgi algılama ve tekrarlama becerisi	30 Puan	Bireysel Uygulama	20 Puan
Ritim algılama ve tekrarlama becerisi	50 Puan	Toplu Uygulama	15 Puan
		Kondisyon Testi	15 Puan
TOPLAM	100 PUAN	TOPLAM	100 PUAN

Tablo 5: EÜ DTMK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu

Kaynak: https://konservatuvar.ege.edu.tr/files/konservatuvar/icerik/THO_kriter_2023.pdf E.T. 15/04/2024

Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü özel yetenek sınavına başvuru yapabilmesi için aday, ÖSYM'nin yapmış olduğu TYT sınavının herhangi bir türünden en az 180 puan alabilmiş olmalıdır ve bu koşulla iki aşamalı yetenek sınavına girebilmektedir. Türk Halk Oyunları Bölümü her yıl 25 öğrenci kabul etmektedir. I. Aşama sınavı konservatuvarın tüm bölümleri için ortak yapılmakta,

diğer bölümler için 0,60 olan katkı oranı fakat Türk Halk Oyunları Bölümü ön eleme sınavı için 0,40 olarak değerlendirilmektedir. Adayların 1.Aşama Ön Eleme Sınavından 50 ve üzeri puan alması yine Alan yeterlilik sınavından 50 ve üzeri puan almaları şartı bulunmaktadır. Hareket Cümlesi Algılama ve Uygulama Başarısı bölümünde: Türk Müziği Devlet Konservatuvarı web sayfasında yayınlanan halk oyunlarımızın farklı yörelerine ve farklı zorluk derecelerine ait oyunları arasından kura yöntemiyle adayın çektiği 3 oyun adaya izletilerek icrası beklenir. Hazırladığı Yöre Oyununu İcra Başarısı bölümünde; halk oyunlarımıza ait türlerden 3 tanesinden oluşan performansını en az 4 an fazla 5 dakika olacak şekilde sergilemesi beklenmektedir. Aday müziği MP3 formatında kendisi hazırlayarak konservatuvarın mail adresine sınavdan önce göndermek zorundadır (<http://tmdk.gantep.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

1.AŞAMA		2. AŞAMA		
Tek Ses Algılama ve Uygulama Becerisi	10 Puan	Hareket Cümlesi Algılama ve Uygulama Başarısı	1. Hareket Cümlesi	10 Puan
Çift Ses Algılama ve Uygulama Becerisi	20Puan		2. Hareket Cümlesi	10 Puan
Üç Ses Algılama ve Uygulama Becerisi	20 Puan		3. Hareket Cümlesi	20 Puan
Melodik Hafıza Becerisi	30 Puan	Hazırladığı Yöre Oyununu İcra Başarısı		20 Puan
Ritim Algılama ve Uygulama Becerisi	20 Puan			
TOPLAM	100 Puan		TOPLAM	60 Puan

Tablo 6: GAÜN TMDK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu

Kaynak:<https://tmdk.gantep.edu.tr/upload/files/%C3%96ZEL%20YETENEK%20SINAV%20KILAVUZU.pdf> E.T. 20/03/2024

Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölüme öğrenci kabulü özel yetenek sınavı ile yapılmaktadır. ÖSYM tarafından yapılan YKS-TYT sınavından 140 puan alan adaylar özel yetenek sınavına başvuruda bulunabilmektedir. Sınava katılacak adayların spor yapmasına herhangi bir engel olmadığını belirten tam teşekküllü devlet ya da özel hastanelerden alınabilecek son üç ay içinde alınmış “Spor Yarışmalarına girmesinde sakınca yoktur” tanılı Sağlık Kurulu raporunu komisyona teslim etmek zorundadır ve sınava girecek adayların uygun kıyafet ve ayakkabı ile katılma zorunluluğu

vardır. Adaylar iki aşamalı sınava girmektedirler. 1. Aşama müziksel algı sınavı 2. Aşamada performans sınavı olmaktadır. Müziksel algı sınavı 40 puan üzerinden değerlendirildikten sonra adaylar 2. aşama sınavının ilk bölümü performans sınavına girerek kendilerinin belirledikleri 3 oyun türünden (Zeybek, Halay, Bar, Horon, Karşılama), oluşan en az 2- en çok 3 dakikalık bir performans sergilemektedirler. Hareket algılama etabında komisyon tarafından daha önce hazırlanmış 5 hareketten 2 tanesini kura çekerek tekrar etmesi istenmektedir (<https://dk.sakarya.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

MÜZİKSEL ALGI	1. AŞAMA PUANI	PERFORMANS	2. AŞAMA PUANI	
Tek Ses İşitme	4x1=4	Hareket Algılama	42 puan	
Ezgi Tekrarı	2x8=16	Bireysel Performans	18 puan	
Ritim Tekrarı	5x4=20			
	40 Puan		60 puan	Toplam 100 Puan

Tablo 7: SAÜ DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu

Kaynak: <https://dk.sakarya.edu.tr/tr/duyuru/goster/124025/2023-2024-egitim-ogretim-yili-ozel-yetenek-sinavi-hk> E.T. 20/03/2024

Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nde okumak isteyen adaylar, YKS sınavı TYT testinden baraj puanını almış olmalıdır. TYT baraj puanı 150'dir. Ancak başvuru sayısının azlığı durumunda bu şart aranmayabilmektedir. Başvurular konservatuvarın web sitesinden online olarak yapılmakta ve Mezuniyet belgesi, YKS sonuç belgesi, 1 adet resim ve tam teşekküllü hastaneden alınan Sağlık Kurulu Raporunu başvuru sırasında yüklemek zorundadırlar. Adaylar 1. Aşama koşulu sağlandıktan sonra 2 aşamadan oluşan özel yetenek sınavında başarılı oldukları takdirde kesin kayıt hakkı kazanmış olmaktadır. Özel yetenek sınavının 1. Aşamamasında tüm bölümler için ortak yapılan müziksel algı sınavından 100 üzerinden 60 puan aldıkları takdirde kesin kayıt sınavına girmeye hak kazanmaktadırlar. Kesin kayıt sınavında en az 3 en fazla 4 dakikadan oluşan en az 5 yöresel oyun içeren performansını sergilenecek, sonrasında adayın beden koordinasyonunu ölçen bir uygulama ile puanlama yapılarak

başarılı olan adaylar öğrenci olarak kabul edilecektir (<https://www.dicle.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

Tek Ses	(1p X 10) =	10 Puan
Çift Ses	(3p X 5) =	15 Puan
Üç Ses	(5p X 3) =	15 Puan
TSM Ezgi		10 Puan
THM Ezgi		10 Puan
Piyano Ezgi		10 Puan
Ritim		10 Puan
Performans		20 Puan
Toplam		100 Puan

Tablo 8: Dicle Üniversitesi DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu

Kaynak: <https://www.dicle.edu.tr/duyurular/devlet-konservatuvari-ozel-yetenek-sinavi-duyurusu-ve-sinav-klavuzu-6136> E.T. 20/03/2024

Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Ana Sanat Dalı programı öğrenci kabulü için ÖSYM tarafından yapılan TYT sınavından en az 180 puan elde etmiş olmasını şart koşmaktadır. Konservatuvar özel yetenek sınavına katılmak isteyen adayların internet sayfası üzerinden başvuru yapmaları gerekmektedir. Özel yetenek sınavına eşofman, spor veya dans ayakkabısı ile sınava girmesi gereken adaylar, 100'lük sistem üzerinden 70 puan ve üzerinde alan adaylar kayıt yaptırmaya hak kazanırlar. Özel yetenek Sınavına girecek adayların sınava girmesinde sakınca olmadığına dair Heyet raporunu başvuru sırasında ibraz etme zorunlulukları vardır. Türk Halk Oyunları Ana Sanat Dalı lisans programına 40 öğrenci kabul etmektedir.

Tek ses ve çift ses işitme, Ritim algılama ve ezgi algılama değerlendirme yapılmasından sonra alan ile ilgili değerlendirme kısmına geçilecektir.

Hareket Algılama Bölümünde; komisyon üyeleri tarafından gösterilen iki adet hareket veya hareket cümlesini adayın tekrar edebilmesi beklenmektedir. Bedensel Ritim Algılama Bölümünde; komisyon üyesi tarafından çalınan ritme uygun adayın hareket edebilmesi değerlendirilmektedir. Bireysel Uygulama Bölümünde; Müziği adayın kendi tarafından MP3 formatında hazırlanmış ve komisyona teslim edilmiş olma şartıyla, 4 türden oluşan halk oyunlarımızın bulunduğu performansını en kısa 2,5 en çok da 3 dakika sergileyebilecektir.

Toplu Uygulama Bölümünde; Aday sınava giren diğer adaylarla birlikte kendilerine yeni gösterilen oyunu kısa sürede öğrenip topluca oynayabilmeleri üzerinden değerlendirileceklerdir. Bedensel Uygunluk ve Kondisyon Bölümünde: Adayların denge, vücut koordinasyonu, esneme, zıplama gibi özellikleri değerlendirilmektedir.

Tüm bu değerlendirmelerin sonunda sınavda 100 puan üzerinden 70 ve üzeri puan alan adaylara kesin kayıt için sıralama yapılacaktır (<https://www.kafkas.edu.tr> E.T. 28/03/2024).

ÖZEL YETENEK SINAVI DEĞERLENDİRME PUAN TABLOSU		
Tek ses ve iki ses işitme		10 Puan
Ezgi algılama		10 Puan
Ritim Algılama	2 adet iki ve dört ölçülük iki adet ritim kümesi	10 Puan
Hareket Algılama	2 hareket tekrarı	20 Puan
Bedensel Ritim Algılama		15 Puan
Bireysel Uygulama		15 Puan
Toplu Uygulama:		10 Puan
Bedensel Uygunluk ve Kondisyon		10 Puan
	TOPLAM	100 Puan

Tablo 9: Kafkas Üniversitesi DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu

Kaynak: <https://www.kafkas.edu.tr/kons/tr/duyuru/2023-2024-EgiTiM-ogRETiM-YiLi-oZEL-YETENEK-SiNAVi-GiRis-KiLAVUZU-21110> E.T. 20/03/2024

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları bölümü öğrenci kabulü için TYT puan şartı aramamaktadır. Başvurular kurumun web sayfası üzerinden yapılmakta ve tek aşamalı özel yetenek sınavı ile öğrenciler değerlendirmektedir. Tek aşamalı olan özel yetenek sınavında; Ses Tekrarı, Ritim Tekrarı (4 Bezek, 5 Bezek, 6 Bezek Ritim Kalıbı), Ezgi Tekrarı (Tonal ve Makamsal Ezgi), Oyun Algılama (Kura Çekilerek belirlenen 3 oyun), Oyun Sunum (Serbest ve Zorunlu Oyun Serisi) ve Toplu Uygulama bölümleri bulunmaktadır. Adaylar bu bölümler için belirlenen puanlar üzerinden değerlendirilmektedir. Kesin kayıt için hak kazanan 15'i kadın 15'i erkek toplamda 30 öğrenci bölüme kabul edilmektedir. Serbest Oyun Serisi bölümünde; öğrenci adayının kendisinin belirlemiş olduğu en az 3 Türk Halk Oyunları Türünü barındıran performansını sunması beklenmektedir.

Zorunlu Oyun Serisi bölümünde; komisyon tarafından repertuvar içinden kura ile seçilen 3 oyunun sunumunun yapılışı gerekmektedir (<https://tmdk.mehmetakif.edu.tr> E.T. 28/03/2024).

TEK AŞAMALI ÖZEL YETENEK SINAVI				PUAN
İki Ses Tekrarı			3 adet x 2 puan	6 Puan
4 Bezek Ritim kalıbı			İlk Çalışmada: 3 puan İkinci Çalışmada: 1 puan	3 Puan
5 Bezek ritim Kalıbı			İlk Çalışmada: 5 puan İkinci Çalışmada:2 puan	5 Puan
6 Bezek Ritim Kalıbı			İlk Çalışmada: 8 puan İkinci Çalışmada:5 puan	8 Puan
Tonal Ezgi Tekrarı			4x2=8 İlk Çalışmada: 8 puan İkinci Çalışmada: 4 puan	8 Puan
Makamsal Ezgi Tekrarı			4x2=8 İlk Çalışmada: 8 puan İkinci Çalışmada: 4 puan	8 Puan
Oyun Algılama Bölümü		1.Seri	5 Puan	25 Puan
		2.Seri	8 Puan	
		3.Seri	12 Puan	
Oyun sunum Bölümü	Adayın Kendi Belirleyeceği Oyun Sunumu bölümü	1.Oyun	2 Puan	6 Puan
		2.Oyun	2 Puan	
		3.Oyun	2 Puan	
	Komisyon Tarafından Belirlenen Zorunlu Oyun Sunumu bölümü	1.Oyun	5 Puan	21 Puan
		2.Oyun	5 Puan	
		3.Oyun	5 Puan	
		Artistik Puanlama	6 Puan	
Toplu Uygulama			10 Puan	10 Puan
TOPLAM				100 Puan

Tablo 10: MAKÜ DK Özel Yetenek Sınavı Puanlama Tablosu

Kaynak: <https://tmdk.mehmetakif.edu.tr/duyuru/10569/2023-2024-egitim-ogretim-yili-ozel-yetenek-basvuru-ve-sinav-ilani> E.T. 28/03/2024

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü, Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuarı ve Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültelerinin Özel Yetenek Sınavı Kılavuzu kurumların web sayfalarından araştırılmış fakat herhangi bir bilgiye rastlanamamıştır.

Her bir üniversitenin özel yetenek sınavı puanlama tablolarına dayanarak benzerlikler ve farklılıklar hakkında bir analiz yapabiliriz.

Benzerlikler:

1. Her üniversite, özel yetenek sınavını iki aşamalı olarak düzenlemektedir.
2. Müzik algısı, ritim algısı, ezgi algısı gibi müziksel yeteneklerin yanı sıra hareket algılama, bedensel ritim algılama ve bireysel/toplumsal performans gibi fiziksel yetenekler de değerlendirilmektedir.
3. Her üniversitenin sınavında adayların kendilerine ait bir performans sergilemeleri beklenmektedir.
4. Sağlık durumunu belgelemek için tüm üniversiteler sağlık kurulu raporunu istemektedir.

Farklılıklar:

1. Kabul edilen öğrenci sayısı: Her üniversite farklı sayılarda öğrenci kabul etmektedir.
2. Sınav içeriği ve puanlama: Her üniversitenin sınavında farklı yetenekler ve performanslar değerlendirilmekte ve farklı puanlama sistemleri kullanılmaktadır.
3. Başvuru koşulları: ÖSYM puanı gerekliliği, yaş sınırları ve diğer başvuru koşulları her üniversitede farklılık göstermektedir.

Konservatuvarların özel yetenek sınavlarına girebilmeleri için istenen ön koşullar üniversiteden üniversiteye farklılık göstermektedir. ÖSYM tarafından uygulanan TYT sınavı baraj puanı bazı üniversiteler de 180, bazı üniversiteler de 150, bazı üniversitelerde 140 olarak belirlenmekte iken bazılarında ise baraj puanı şartı dahi yoktur. THO bölümüne düşük bir baraj puanıyla giriş, teorik derslerde başarısızlığa sebep olabilmekte ve öğrencini bölümde yetersiz performans göstermesine neden olabilmektedir. Bu durum, bölümdeki öğrenci kalitesini düşürebilmekte ve mezunların iş bulma sürecinde itibarlarını etkileyebilmektedir. Ayrıca düşük barajların THO bölümüne olan önyargıyı ve değersiz bakış açısını destekler nitelikte olduğunu düşünülebilir.

Bu analizler, her üniversitenin kendi öğrenci profilini ve eğitim hedeflerini yansıttığını göstermektedir. Adaylar için önemli olan, başvurdukları üniversitenin özel yetenek sınavı koşullarını ve içeriğini dikkatlice incelemeli ve buna göre hazırlıklarını yapmalarıdır.

2.4.2. Program İçerikleri

Türk Halk Oyunları Bölümü'nün Türkiye'de açıldığı ilk üniversite olan İTÜ'nün resmî sitesinde program içeriği “kültürel değerlerin hem performans ve sahnelenme sürecine yönelik aktarımıyla birlikte teorik bakış açısı kazandırmak olarak ifade edilmiştir (<https://tyyc.itu.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

Gaziantep Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümünün resmî web sitesinde programın; modern tekniklere erişebilen donanımlı sanat uzmanları yetiştirerek Türkiye ve dünyadaki sanatsal çalışmalara katkıda bulunmayı amaçlamadığı ifade edilmektedir (<http://tmdk.gantep.edu.tr> E.T. 28/03/2024).

Ege Üniversitesi, Türk Halk Oyunları Bölümünün varlık amacını; geleneksel değerlerin bilimsel metotlarla gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak donanımlı eğitimciler, akademisyenler ve sanatçılar yetiştirmek olarak açıklamaktadır (<https://konservatuvar.ege.edu.tr> E.T. 27/03/2024).

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türk Halk Oyunları bölümü Program içeriğinin iki amacı olduğunu belirtmektedir. İlki Türkiye'deki halk oyunu kültürünün gelişimine katkı sağlamak, ikincisi ise Türk halk oyunlarının uluslararası alanda yükseltebilmektir (<https://obs.mehmetakif.edu.tr>, E.T. 21/03.2024).

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü programının içeriği; geleneksel Türk müzik ve oyunlarını modern yöntemlerle öğretmek ve sergilenmesini sağlamak adına dansçı, araştırmacı ve eğitimci yetiştirmek olarak açıklanmıştır (<http://bilgipaketi.yyu.edu.tr> E.T. 18/06/2023).

Dicle Üniversitesi program içeriğini oldukça kapsamlı şekilde tarif etmiştir. Buna göre Türk Halk Oyunları öğelerinin tamamını uygulayabilen, alanın kavramlarına hâkim olan ve alanla ilgili herhangi bir konuda araştırmalar yaparak ürün ortaya koyabilen, mesleki etik bilincine sahip, uluslararası geleneksel danslara hâkim öğrenciler yetiştirmek şeklinde bir amaç açıklanmıştır (<https://obs.dicle.edu.tr> E.T. 18/06/2023).

Kafkas Üniversitesi, program içeriğini; alanında kuramsal anlamda donanımlı, kendi kültürünü tanımanın yanında modern kültürlere ait unsurları da tanımlayabilen, alanında

ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalar yürütebilen nitelikli sanatçılar yetiştirmek olarak açıklamıştır (<https://www.kafkas.edu.tr> E.T. 27/03/2024).

Kurumların internet sayfalarından elde edilen program çıktılarına istinaden İT, Ege niversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Halk Oyunları bölümleri, programlarının ortak temel amaçlarını geleneksel Türk kültürünün gelecek nesillere aktarılması olarak belirtmektedir. Gaziantep niversitesi ve Kafkas niversitesi, lisans eğitimi verdikleri ğrencilerinin modern tekniklere hâkim, donanımlı sanat uzmanları olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü ve Dicle Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü ğrencilerinin Türkiye ve dünya genelinde sanatsal çalışmalara katkıda bulunmalarını hedeflemektedir.

2.4.3. Program ıktıları

Program ıktısı:

“Bir programın eğitsel misyonunun nasıl planlandığı ve paydaşlarının gereksinimlerini nasıl karşılayacağını bildiren açık, genel ifadeler programın eğitim amaçlarıdır. Programın nasıl bir mezun profili istediğini ortaya koyar. Programın eğitim amacı ifadesi, mezunun profesyonel yerini belirtir. Program ğrenme çıktısı ise öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinliklerin tanımıdır. Program ğrenme ıktıları belirlenmesi, derslerin, derslerle ilgili öğrenme çıktılarının, öğrenme-öğretme süreçlerinin, değerlendirme sürecinin doğru bir şekilde belirlenmesi için önem taşır” (<https://toros.edu.tr> E.T. 01/05/2024) olarak ifade edilmektedir.

Üniversitelerin Türk halk oyunları bölümlerinin internet sayfalarında yayında olan ve ulaşılan program ıktıları yukarıda belirtilmiştir. Bölümlerin uyguladıkları eğitim sonucu hedeflenen program çıktılarında ortak ve farklı özellikler karşımıza çıkmıştır. Bu farklılıklar her niversitenin kendi eğitim felsefesi, kaynakları ve ğrenci ihtiyacına göre programı şekillendirmesinden kaynaklanmaktadır.

İT TMDK Türk Halk Oyunları Bölümü Program ıktıları:

- P..1 Halk oyunları alanında farklı oyun karakterlerini bilme.
- P..2 Halk alanında temel oyun ğretim tekniklerini bilme.
- P..3 Halk oyunlarında ğretim ve uygulama tekniklerini oluşturabilme.
- P..4 Halk oyunlarında hareket, ritim ve müzik analizlerini yapabilme.

P.Ç.5 Halk oyunlarının ayrılmaz bir parçası olan müzik, çalgı, ritim, giysi, adet, inanç vb. halk kültürü ürünlerini bilme ve bu bilgi ve becerilerle geleneksel uygulamalar yapabilme.

P.Ç.6 Halk oyunlarının ayrılmaz bir parçası olan müzik, çalgı, ritim, giysi, adet, inanç vb. halk kültürü ürünlerini bilme ve bu bilgi ve becerilerle uluslararası alanda yeni uygulamalar yapabilme.

P.Ç.7 Sahne sanatlarında kullanılan teknikleri tanıma ve bunları halk oyunları alanında kullanabilme.

P.Ç.8 Bilimsel ve sanatsal düşünce sistematliğini kazanmış olma” (<https://tyyc.itu.edu.tr>, E.T. 20/03/2024).

EÜ DTMK Türk Halk Oyunları Program Çıktıları:

“P.Ç.1Evrensel müzik, dans ve giyim-kuşam bilgilerini Türk Halk Oyunları çalışmalarına uygulayabilme.

P.Ç.2 Türk Halk Oyunlarıyla ilgili kavramları tanımlayabilme, sınıflandırabilme ve çözümleyebilme becerisi.

P.Ç.3 Tanımlanmış bir hedef doğrultusunda bir geleneksel performansı tasarlayabilme ve uygulayabilme.

P.Ç.4 Sahne sanatları çalışmalarının toplumsal yaşamda sosyo-politik, sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik katkılarını değerlendirebilme.

P.Ç.5 Geleneksel verileri (bilgileri) derleme ve analiz etme ve sonuçları yorumlama becerisi.

P.Ç.6 Geleneksel dans çalışmaları için gerekli çağdaş teknikleri ve teknolojik araçları kullanabilme.

P.Ç.7 Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapabilme.

P.Ç.8 Bağımsız davranabilme, kişisel dans yetilerini kullanma yaratıcılık becerisi.

P.Ç.9 Hayat boyu öğrenmenin önemini benimseyerek, geleneksel konulardaki değişimleri ve bilim- teknoloji hakkında gelişmeleri izleyerek kendini geliştirebilme.

P.Ç.10 Bireysel dans becerisi ve bağımsız karar verme yetisine sahip olarak fikirlerini sözlü, yazılı ve sanatsal uygulamalarla açık ve öz bir şekilde ifade ederek iletişim kurabilme.

P.Ç.11 Mesleki ve etik sorumluluk bilincine sahip olabilme.

P.Ç.12 Ulusal ve uluslararası geleneksel dans sanatları çalışmalarını takip edebilme.

P.Ç.13 Geleneksel Dansın sanatsal niteliği konusunda bilinç sahibi olabilme”
(<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/1> E.T. 12/05/2024).

GAÜN TMDK Türk Halk Oyunları Bölümü Program Çıktıları:

- “P.Ç.1. Geleneksel müzik ve dans kültürü konularına ilişkin bilgiye sahip olmak
P.Ç.2. Türk Halk Müziği ve Halk Oyunları konusunda ulusal değerlerin farkındalığına sahip olmak
P.Ç.3. Tek başına, bağımsız olarak ve/veya grup içinde uyumlu ve üretken olarak çalışabilme becerisi
P.Ç.4. Türk vurmali çalgılarını çalabilme becerisi
P.Ç.5. Meslek çalgısı (enstrüman) çalabilme becerisi
P.Ç.6. Nota okuyabilme ve notalarla hareket edebilme becerisi
P.Ç.7. Türk Halk Oyunlarının yöresel ve karakteristik özelliklerini analiz edebilme becerisi (ritim, ezgi ve oyun formları)
P.Ç.8. Geleneksel dansların çıkış kaynağı ve tarihsel süreci hakkında bilgi sahibi olma ve analiz yapabilme becerisi
P.Ç.9. Çözümleyici ve eleştirel düşünebilme becerisi
P.Ç.10. Sahne tasarımı ve sahne kullanımı bilgisi
P.Ç.11. Müzik ve dans etiği konusunda bilgi sahibi olmak
P.Ç.12. Çalışmalarını topluma anlatabilecek iletişim becerisi
P.Ç.13. Geleneksel müzik ve danslara ait değerleri, bilimsel yöntemlerle gelecek kuşaklara aktarma bilinci
P.Ç.14. Yaşam boyu öğrenme kavramının gerekliliği bilinci
P.Ç.15. Farklı dans teknikleri konusunda bilgi sahibi olma ve uygulama becerisi
P.Ç.16. Kuram ve uygulama bütünlüğü sağlayabilme becerisi
P.Ç.17. Geleneksel dansların farklı tavır ve karakteristik özelliklerini uygulayabilme becerisi
P.Ç.18. Çözümlemeye dayalı yorum becerisi
P.Ç.19. Çok boyutlu algılayabilme, düşünebilme, tasarlayabilme, uygulayabilme becerisi
P.Ç.20. Duyusal algıyı yansıtabilme becerisi
P.Ç.21. Soyut ve somut kavramları; yaratıcı düşünceyle yorumlama becerisi”
(<http://thob.tmdk.gantep.edu.tr>, E.T. 20/03/2024).

SAÜ DK Türk Halk Oyunları Bölümü Program Çıktıları:

“P.Ç.1. Alanı ile ilgili güncel ve bilimsel kaynaklarla desteklenen üst düzey bilgiye sahip olma ve bu bilgiyi mesleğinde ve araştırmalarında kullanma becerisine sahiptir.

P.Ç.2. İçinde bulunduğu çevrenin sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerini tanıma; bu özelliklere uygun öğretme ve öğrenme süreçlerini planlama, uygulama ve yönetme becerisine sahiptir.

P.Ç.3. Alanı ile ilgili yaptığı bütün çalışmalarda veri kaynağı olan bilgilerin toplanması, analiz edilmesi, yorumlanması, duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel ve etik değerleri gözetir.

P.Ç.4. Yapacağı çalışmalarda alanının gerektirdiği bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.

P.Ç.5. Türk halk oyunlarının sahne sanatlarının bir kolu olmasının yanında, eğitim alanındaki yerini de dikkate alarak inceler, kültürel gelişimini izler ve tarihi süreç içinde ele alır.

P.Ç.6. Müzik ve hareket notası yazımı konusunda yetkindir.

P.Ç.7. Türk halk oyunlarının temelini oluşturan bilim ve sanat alanları ile Dünya danslarının karakteristiklerini uzman veya uzman olmayan dinleyici gruplarına, alanıyla ilgili konularda halkla ilişkilerin etkin iletişim tekniklerini kullanarak aktarma becerisine sahiptir.

P.Ç.8. Alanı ile ilgili yabancı kaynakları izleyebilecek ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahiptir (European Language Portfolio Scale, Level B1).

P.Ç.9. Alanının gerektirdiği bilişim ve iletişim teknolojilerini yapacağı çalışmalarda kullanır.

P.Ç.10. Halk oyunları, koreoloji, müzik ve Türk milli kültürü alanındaki kavramları, fikirleri ve verileri bilimsel yöntemlerle değerlendirme ve analiz etme becerisine sahiptir.

P.Ç.11. Sanat ve bilim alanında ulusal ve uluslararası boyutta ortak bilgi seviyesine ulaşır” (<https://ebs.sabis.sakarya.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

DÜ DK Türk Halk Oyunları Bölümü Program Yeterlilikleri:

“P.Ç.1. Türk Halk Oyunları, Müzikleri ve giyim- kuşam bilgilerini mesleğinde uygular.

P.Ç.2. Türk Halk Oyunları ile ilgili kavramları terimleri tanıy ve sınıflandırır.

P.Ç.3. Türk Halk Oyunları türlerine göre performanslarını tasarlar ve sahnede uygular.

- P.Ç.4. Alan Araştırması ile oyun derlemesi yapar analiz eder literatüre kazandırır.
- P.Ç.5. Çalışmalarını toplumla birlikte bağdaştırır ekonomik, sosyolojik ve psikolojik fayda sağlar.
- P.Ç.6. Çalışmalarında çağdaş teknikleri ve teknolojik araçları kullanır.
- P.Ç.7. Alanı içinde ve diğer alanlarla ortak çalışma yaparak becerisini geliştirir.
- P.Ç.8. Serbest çalışmalarla kişisel oyun becerilerini kullanır ve yaratıcılığını artırır.
- P.Ç.9. Hayat boyu öğrenme felsefesi ile sürekli kendini geliştirir.
- P.Ç.10. Halk Oyunları becerisindeki fikirlerini yazılı ve sözlü olarak ifade ederek özgüven kazanır.
- P.Ç.11. Mesleki ve Etik ahlak bilincine sahip olur.
- P.Ç.12. Alanı ile ilgili Ulusal ve Uluslararası gelişmeleri takip eder.
- P.Ç.13. Türk Halk Oyunlarının Kültürel ve Sanatsal boyutu ile ilgili bilinç sahibi olur” (<https://obs.dicle.edu.tr> E.T. 18/06/2023).

Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümü Program Çıktıları:

- “P.Ç.1. Sanatın en eski belirtisi olan dansların özellikle geleneksel Türk danslarının ortaya çıkış sebeplerini bilir.
- P.Ç.2. Türk Kültürü'nde halk oyunlarının önemini bilir; Türk halk oyunlarının değişik bölgelerde nasıl icra edildiğini bilir.
- P.Ç.3. Çağdaş Türk dünyasındaki halk oyunlarının benzerlik ve farklılıklarını bilir.
- P.Ç.4. Büyük organizasyonlarda etkin rol alır ve halk oyuncularını gösterilere hazırlar.
- P.Ç.5. Türk müziği ve Türk çalgılarının tarihi gelişim dönüşüm süreçlerini bilir ve günümüzde yaygın olarak kullanılan müzik aletlerinden en az bir tanesi profesyonel şekilde icra eder.
- P.Ç.6. Batı Müziği'nin gelişme evrelerini öğrenme ve öğretme hizmetlerinde nasıl kullanılacağını bilir.
- P.Ç.7. Bilimsel problem çözme yönteminin nasıl kullanılacağını bilir.
- P.Ç.8. Kişilerarası ilişkileri yetiştirmede gerekli ilke, yöntem ve anlayışları bilir.
- P.Ç.9. Türk halk oyunlarının derleme çalışma yöntemlerini bilir ve derleme çalışmalarına katkı sağlar.
- P.Ç.10. İnsan vücudunu oluşturan organ ve sistemlerin yapı ve fonksiyonlarını bilir. Spor yaralanmalarına acil müdahale yapar.
- P.Ç.11. Türk halk oyunlarına katkı sağlar ve mesleki sorunlara çözüm önerileri sunar ve sorunların çözümünde sorumluluk üstlenir.

- P.Ç.12. Geleneksel Türk müziği ve öğelerine hâkimdir.
- P.Ç.13. Geleneksel Türk giyim kuşamı hakkında bilgi sahibidir.
- P.Ç.14. Dans yaratma tekniklerini bilir ve yeni danslar oluşturmayı bilir”
(<https://ebp.giresun.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

MAKÜ TMDK Türk Halk Oyunları Bölümü Program Çıktıları:

- “P.Ç.1.Evrensel müzik. Dans ve giyim kuşam bilgilerini Türk halk oyunları çalışmalarına uygulayabilme.
- P.Ç.2. Türk Halk Oyunlarıyla ilgili kavramları tanımlayabilme, sınıflandırabilme ve çözümleyebilme becerisi.
- P.Ç.3. Tanımlanmış bir hedef doğrultusunda bir geleneksel performansı tasarlayabilme ve uygulayabilme.
- P.Ç.4. Sahne sanatları çalışmalarının toplumsal yaşamda sosyo-politik, sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik katkılarını değerlendirebilme.
- P.Ç.5. Geleneksel verileri (bilgileri) derleme ve analiz etme ve sonuçları yorumlama becerisi.
- P.Ç.6. Geleneksel dans çalışmaları için gerekli çağdaş teknikleri ve teknolojik araçları kullanabilme.
- P.Ç.7. Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapabilme.
- P.Ç.8. Bağımsız davranabilme, kişisel dans yetilerini kullanma yaratıcılık becerisi.
- P.Ç.9. Hayat boyu öğrenmenin önemini benimseyerek, geleneksel konulardaki değişimleri ve bilim-teknoloji hakkında gelişmeleri izleyerek kendini geliştirebilme.
- P.Ç.10. Bireysel dans becerisi ve bağımsız karar verme yetisine sahip olarak fikirlerini sözlü, yazılı ve sanatsal uygulamalarla açık ve öz bir şekilde ifade ederek iletişim kurabilme.
- P.Ç.11. Mesleki ve etik sorumluluk bilincine sahip olabilme.
- P.Ç.12. Ulusal ve uluslararası geleneksel dans sanatları çalışmalarını takip edebilme.
- P.Ç.13. Geleneksel Dansın sanatsal niteliği konusunda bilinç sahibi olabilme”
(<https://obs.mehmetakif.edu.tr> E.T. 21/03/2024).

Üniversitelerin programlarında benzerlik gösteren program çıktıları şu şekildedir; Geleneksel dans, giyim kuşam, müzik ve ritim gibi unsurlarla ilgili bilgi sahibi olma ve bu bilgilerini kullanabilme becerisi ortak çıktı olarak karşımıza çıkmıştır. Tüm programlarda öğrencilerin eğitim öğretim tekniklerini bilme performansları, tasarlama, analiz etme ve topluma aktarma gibi becerileri kazanmaları hedeflenmektedir. Bölümden mezun bir öğrencinin hem bireysel hem de topluluk içerisinde etkili bir şekilde çalışabilme becerisi kazanması üzerine durulmaktadır. Programlarda öğrencilere dans ve

müzik tekniklerini öğrenme ve uygulama becerisi kazandırmak amaçlanmaktadır. Sahne performanslarında ve de eğitim sürecinde etkili olma, sahne tekniklerini tanıma ve halk oyunlarında performans yetenekleri geliştirme becerisi önemli bir ortak çıktı olarak karşımıza çıkmaktadır. Mesleklerini etik bir şekilde icra etme becerisini kazandırma üzerinde durulmuştur. Programlarda öğrencilere bilimsel düşünebilme, araştırma yapabilme, veri analizi yapabilme ve bu sonuçları yorumlama gibi beceriler kazandırma üzerinde durulmuştur. Bu yeterlilikleri edinen öğrenciler alanlarıyla ilgili bilimsel çalışmalar yapıp, alana katkı sağlayabilecek düzeye gelerek bilgiyi paylaşımında bulunabilecekleri için önemlidir.

Benzerlikler olduğu gibi üniversitelerin program çıktılarında farklılıklar da görülmektedir. Bunlardan bir tanesi, üniversitelerin programlarında odaklandıkları değerler ve içerikler olarak karşımıza çıkmıştır. Bazı programlar daha çok sahne performansına odaklanırken, bazıları bilimsel araştırma becerilerini ön plana çıkartmak üzerinde durmuştur. Yine farklılıklardan bir tanesi de bazı programlarda daha çok saha çalışmalarına, alan çalışmalarına odaklı olma istenirken diğerlerinde daha çok teorik eğitime önem verilmektedir. Bir diğer göze çarpan farklılık üniversitelerin eğitim yaklaşımlardır. Bazı programlar daha çok öğrenci merkezli katılımcı bir yaklaşım benimser iken diğerleri geleneksel bir yaklaşımı tercih etmiş gözükmektedir. Son olarak bazı programlarda sadece dans ve müzik üzerine odaklanılırken bazıları daha geniş bir perspektifle hareket etmekte kültürel, tarihsel ve sosyolojik boyutları da ön plana çıkartma çabasında bulunmaktadır.

Her üniversitenin program çıktıları misyon ve vizyonları ve buldukları coğrafyalarına göre farklılıklar göstermektedir. Ancak Türk Halk Oyunları Bölümlerinin program çıktıları;

- 1.Geleneksel Türk Halk Oyunları Bilgisi,
 - 2.Sahne Performansı Yetenekleri,
 - 3.Teorik Bilgi ve Analiz Yetenekleri,
 - 4.Modern Tekniklerin Uygulanması,
 - 5.Kültürel Mirasın Korunması ve Tanıtılması,
 - 6.Araştırma ve Yaratıcılık,
- Gibi genel çıktılara hizmet etmektedir.

2.4.4. Ölçme Değerlendirme

Öğretimin eğitim en belirgin farkı planlı bir yapıya sahip olmasıdır. Öğretim faaliyetinin sonucunda hedefe ulaşmış ulaşılmadığını belirleyebilmek adına, çeşitli araçlarla ölçme ve değerlendirme yapılması gerekmektedir. Ölçme ve değerlendirme eğitim ve öğretim süreçlerinde önemli bir yere sahiptir (Başol, 20219: 3).

Eğitimdeki verimlilik durumu ve kazandırılması istenen davranış değişikliğinin gerçekleşip gerçekleşmediği ölçme ve değerlendirme sürecinin uygulanmasıyla mümkün olmaktadır. Öğrenciye verilmesi planlanan kazanımın öğrenciye geçip geçmediğini kontrol etmenin yolu başarıları durumlarının sorgulanmasıdır (Şenyurt,2016: 8). Öğrenci başarısını, yeteneklerini ve ilgi alanlarını belirleyebilmek için ölçme ve değerlendirme sürecine ihtiyaç duyulmaktadır.

Ölçme, yaşamımızda sürekli olarak meydana gelen değişimlerden ve insanoğlunun bu değişimleri gözlemlenme ve merak etme gereksiniminden doğan bir süreçtir (Güler, 2024:2) Tekin'e göre ölçme, bir ölçüt yardımı ile karşılaştırma yapılarak bir sonuca varmak demektir (Tekin, 2002: 28). Tanımlardan referans alınarak ölçme için, bir öğrencinin belirli bir bilgi, beceri veya yetkinlik düzeyini sayısal veya niteliksel olarak belirleme sürecidir denilebilmektedir.

Değerlendirme, ölçme sonuçlarının belirli kriterler veya standartlarla karşılaştırılarak yorumlanması sürecine verilen addır. Eğitimde değerlendirme, öğrencilerin öğrenme süreçlerini ve başarılarını analiz ederek eğitimsel kararlar alınmasına olanak tanımaktadır. Değerlendirme, öğrenci başarısını, eğitim programlarının etkinliğini ve öğretim yöntemlerinin uygunluğunu belirlemede kullanılmaktadır (Avan vd. 2019: 21).

Sonuç olarak, ölçme ve değerlendirme süreçleri, eğitimde kaliteyi artırmak ve öğrenci başarısını yükseltmek için büyük önem taşımaktadır. Eğitimcilerin bu süreçleri etkili bir şekilde kullanmaları hem öğrencilerin hem de eğitim sisteminin gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Türk Halk Oyunları (THO) bölümlerinde ölçme ve değerlendirme genellikle çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilir. Bu yöntemler, öğrencilerin akademik başarılarını, beceri gelişimini ve genel performanslarını ölçmek amacıyla kullanılır. İşte bu bölümlerde sıkça kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden bazıları:

1. Sınavlar: Teorik bilginin ölçülmesi için yazılı veya sözlü sınavlar düzenlenir. Bu sınavlar genellikle ders içeriğine, literatüre ve kuramsal konulara dayanır.

2. Pratik Performans Değerlendirmesi: Öğrencilerin sahne performansları ve pratik becerileri, gözlem ve değerlendirme yoluyla ölçülür. Bu, öğrencilerin dans tekniklerini, koreografıyı, ritmi ve performans kalitesini değerlendirmeyi içerir.
3. Proje ve Ödevler: Araştırma becerilerini ölçmek için öğrencilere proje ve ödevler verilir. Bu proje ve ödevler genellikle belirli bir konuyu araştırma, raporlama veya yaratıcı çalışmaları içerebilir.
4. Portfolyo Değerlendirmesi: Öğrencilerin çalışmalarını, projelerini ve performanslarını içeren bir portfolyo oluşturması ve bu portfolyoyu düzenli olarak sunması istenebilir. Bu, öğrencilerin ilerlemesini izlemek ve değerlendirmek için kullanılabilir.
5. Grup Çalışmaları ve İş birliği: Bazı değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin gruplar halinde çalışarak birlikte performans sergilemelerini veya projeler geliştirmelerini içerir. Bu, iş birliği becerilerini ve ekip çalışması yeteneklerini ölçmeye yardımcı olur.
6. Performans Değerlendirme Raporları: Öğrencilerin performanslarını değerlendiren öğretim görevlileri veya danışmanlar tarafından hazırlanan ayrıntılı değerlendirme raporları kullanılabilir. Bu raporlar, öğrencilere geri bildirim sağlamak ve gelişim alanlarını belirlemek için önemli bir araç olabilir.

Bu yöntemler, Türk Halk Oyunları bölümlerinde öğrencilerin akademik ve pratik başarılarını değerlendirmek için kullanılan yaygın araçlardır. Değerlendirme süreci genellikle dönemlik olarak yapılarak öğrencilerin ilerlemesini izlemeye ve gerektiğinde destek sağlamaya olanak tanır.

2.4.5. TYYÇ İlişkilendirme

Avrupa Birliği'nin (AB) 2000 yılında yayınladığı Lizbon Stratejisi ve Türkiye'nin 2001 yılında katıldığı Bologna Süreci, yükseköğretimde şeffaflığı, tanınmayı ve öğrenci hareketliliğini artırmayı amaçlamaktadır (<http://www.tyyc.yok.gov.tr> E.T. 28/03/2024). Bologna Süreci, Avrupa'da 2010 yılına kadar süren ve hedefi Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın oluşturulması olan bir süreçtir. Uluslararası kuruluşlar tarafından destek gören bu süreç, güncel olarak 47 üye ülkenin katılımıyla yürütülmektedir. 47 üye ülke tarafından sürdürülen bu süreçte, üyelik hükümetler veya devletler arası anlaşmalarla değil, her ülkenin hür iradesiyle katıldığı bir oluşumdur. Bologna Süreci, Avrupa Yükseköğretim Alanı içindeki ülke vatandaşlarına eğitim ve iş imkanları açısından Avrupa'da daha kolay dolaşma fırsatı sunmayı amaçlar. Ancak, tek tip bir yükseköğretim

sisteminin oluşturulması arzulanmamaktadır. Amacı, yükseköğretim sistemlerinin farklılıklarının korunarak birbirleriyle entegre hale getirilmesidir. Bu sayede, öğrenci ve öğretim görevlilerinin ülkeler arası geçişleri kolaylaşacak ve hareketlilik ve istihdam artacaktır. Ülkemiz Bologna sürecine 2001 yılında dahil olmuştur. Sürecin hedefleri Yüksek Öğretim Kurumu Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığı'nın ilgili internet sitesinde şu şekilde listelenmektedir;

- “1. Kolay anlaşılır ve birbirleriyle karşılaştırılabilir yükseköğretim diploma ve/veya dereceleri oluşturmak (bu amaç doğrultusunda Diploma Eki uygulamasının geliştirilmesi)
 2. Yükseköğretimde Lisans ve Yüksek Lisans olmak üzere iki aşamalı derece sistemine geçmek
 3. Avrupa Kredi Transfer Sistemini (*European Credit Transfer System, ECTS*) uygulamak
 4. Öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin hareketliliğini sağlamak ve yaygınlaştırmak
 5. Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri ağını oluşturmak ve yaygınlaştırmak
 6. Yükseköğretimde Avrupa boyutunu geliştirmek
 7. Yaşam boyu öğrenimin teşvik edilmesi
 8. Öğrencilerin ve yükseköğretim kurumlarının sürece aktif katılımının sağlanması
 9. Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın cazip hale getirilmesi”
- (<https://uluslararasi.yok.gov.tr> E.T. 16/05/2024).

Bu çerçevede, ulusal düzeyde yükseköğretim alanında ulusal yeterlilikler çerçevesi geliştirilmesi taahhüt edilmiştir. Yeterlilik, bir kişinin bir yükseköğretim derecesini tamamladıktan sonra sahip olması beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikleri ifade eder. Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi ise, ulusal düzeyde eğitim sistemindeki yeterlilikleri yapılandırarak ilişkilendiren bir sistemdir. Türkiye'deki konservatuarlardaki Türk Halk Oyunları Bölümleri de bu çerçevede faaliyet göstermektedir. TYYÇ, yükseköğretim için düzeyler arası öğrenme çıktılarına dayalı tanımlamalar sunar, öğrencilerin programlarını bilinçli şekilde seçmelerine yardımcı olur ve işverenlerin istihdam edecekleri öğrenciler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlar (<http://www.tyyc.yok.gov.tr> E.T. 28/03/2024).

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYÇÇ) 6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri						
TYÇÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olguusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
6 LİSANS EQF-LLL: 6. Düzey QF-EHEA: 1. Düzey	- Alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme. - Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, araştırmalara ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.	- Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme. - Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülmemiş karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme. - Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme.	- Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme, - Öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme. - Yaşamboyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme.	- Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme. - Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme. - Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenleyebilme ve bunları uygulayabilme. - Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme. - Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Eleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilginin ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.	- Alanı ile ilgili verilerin toplanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket etme. - Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü ve kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma.

Tablo 11: TYÇÇ (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi)

Kaynak: <http://www.tycc.yok.gov.tr> E.T. 28/03/2024

TYÇÇ		PÇ1	PÇ2	PÇ3	PÇ4	PÇ5	PÇ6	PÇ7	PÇ8
BİLGİ	1								
BECERİ	1								
	2								
YETKİNLİKLER(Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alma Yetkinliği)	1								
	2								
	3								
YETKİNLİKLER (Öğrenme Yetkinliği)	1								
	2								
	3								
YETKİNLİKLER (İletişim ve Sosyal etkinlik)	1								
	2								
	3								
	4								
	5								
YETKİNLİKLER (Alana Özgü Yetkinlik)	1								
	2								

Tablo 12: İTÜ TMDK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇÇ İlişkisi Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

PROGRAM ÇIKTISI		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
TYYÇ														
BİLGİ	1													
BECERİLER	1													
	2													
YETKİNLİKLER Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	1													
	2													
	3													
YETKİNLİKLER Öğrenme yetkinliği	1													
	2													
	3													
YETKİNLİKLER İletişim ve Sosyal Yetkinlik	1													
	2													
	3													
	4													
	5													
YETKİNLİKLER Alana Özgü Yetkinlik	1													
	2													

Tablo 13: EÜ DTMK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇÇ İlişkisi Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

PROGRAM ÇIKTISI		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
TYYÇ												
BİLGİ	1											
BECERİLER	1											
	2											
YETKİNLİKLER Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	1											
	2											
	3											
YETKİNLİKLER Öğrenme yetkinliği	1											
	2											
	3											
YETKİNLİKLER İletişim ve Sosyal Yetkinlik	1											
	2											
	3											
	4											
	5											
YETKİNLİKLER Alana Özgü Yetkinlik	1											
	2											

Tablo 14: SAÜ DK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇÇ İlişkisi Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

PROGRAM ÇIKTISI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
TYÇ														
BİLGİ	1													
BECERİLER	1													
	2													
YETKİNLİKLER Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	1													
	2													
	3													
YETKİNLİKLER Öğrenme yetkinliği	1													
	2													
	3													
YETKİNLİKLER İletişim ve Sosyal Yetkinlik	1													
	2													
	3													
	4													
	5													
YETKİNLİKLER Alana Özgü Yetkinlik	1													
	2													

Tablo 15: DÜ DK THO Bölümü Program Çıktıları ile TYÇ İlişkisi Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.5. İstihdam Olanakları

Her üniversitenin Türk Halk Oyunları bölümü mezunlarının iş olanakları ve kariyer yolları farklılık gösterebilir. Her bir üniversitenin programı ve mezunlarının nitelikleri farklı olduğu için, mezunların çalışabileceği alanlar ve iş olanakları da buna bağlı olarak çeşitlilik gösterebilir. Bu nedenle, mezunların kendi ilgi ve becerilerine uygun olan alanlarda kariyer yapmaları önemlidir.

İTÜ'nün Türk Halk Oyunları Bölümü mezunları, kamu kurumlarından ilgili bakanlıklara, devlet korolarına ve TRT gibi medya kuruluşlarına kadar geniş bir yelpazedeki kurumlarda çalışma fırsatı bulabilmektedirler. Ayrıca, özel dans gruplarında dansçı, araştırmacı, koreograf ve çalıştırıcı olarak görev alabilme imkanlarına sahiptirler. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde ise akademisyenlik yapabilmektedirler.

Ege Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü mezunları, serbest sanatçı olarak çalışmanın yanı sıra Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı kurumlarda araştırmacı olarak görev alabilirler. Ayrıca, devlet okullarında, özel okullarda ve halk eğitim merkezlerinde müzik ve halk oyunları öğretmeni olarak iş bulabilirler. Üniversitelerde akademisyenlik ve özel topluluklarda dansçı olarak da çalışma imkanları mevcuttur.

Gaziantep Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü mezunları, Kültür Bakanlığı'na bağlı ilgili birimlerde uzman olarak görev alabilirler. Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında, özel okullarda ve Halk Eğitim Merkezlerinde öğretmenlik yapabilirler. Üniversitelerde öğretim görevlisi olarak çalışma imkanları da bulunmaktadır. Ayrıca, özel sektörde oyun, müzik ve dans konularında uzman olarak görev alabilirler.

Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü mezunları, kamuda ve özel sektörde iş bulma şansına sahiptirler. Programı başarıyla tamamlayan öğrenciler, yüksek lisans ve doktora derecelerine başvuruda bulunabilirler ve konservatuvar Türk Halk Oyunları alanında veya bu alandan öğrenci kabul eden diğer bilim dallarında ileri düzeyde eğitim alma fırsatı yakalayabilirler.

2.5.1. Özel Sektör İstihdam Olanakları

- Özel dans gruplarında dansçı, araştırmacı, koreograf ve çalıştırıcı olarak görev alabilmektedirler.
- Özel sektörde oyun, müzik ve dans konularında uzman olarak çalışabilmektedirler.
- Özel okullarda müzik ve halk oyunları öğretmenliği yapabilmektedirler.

2.5.2. Kamu Sektörü İstihdam Olanakları

- İlgili bakanlıklarda ve devlet kadrolarında çalışabilmektedirler.
- TRT gibi medya kuruluşlarında ilgili bölümlerde görev alabilmektedirler.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı kurumlarda araştırmacı ve uzman olarak görev alabilmektedirler.
- Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında, özel okullarda ve Halk Eğitim Merkezlerinde müzik ve halk oyunları alanında öğretmenlik yapabilmektedirler.
- Üniversitelerde öğretim elemanı olarak çalışabilmektedirler.

2.6. Türk Halk Oyunları Bölümlerinin Yüksek Lisans Programları

Yüksek lisans, lisans eğitiminden elde edilen bilgi ve becerileri geliştirmek amacıyla alınan bir lisansüstü eğitimidir. Bu programla, öğrenciler alanlarında bilimsel yetkinlik kazanmaktadırlar. Yüksek lisans eğitimi için bir lisans programını tamamlamış olmak gereklidir. Bu eğitim, öğrencilere akademik olarak kendilerini geliştirme fırsatı sunmakta

ve iş hayatında önemli avantajlar sağlamaktadır, yüksek unvanlarla işe başlama imkânı tanımaktadır. Ayrıca, yükseköğretim kurumlarında uzman, araştırma görevlisi veya öğretim görevlisi gibi pozisyonlara başvurma şansı vermektedir (<https://www.iienstitu.com>, E.T. 20/05/2024).

2.6.1. EÜ SBE Tezli Yüksek Lisans Programı

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Türk Halk Oyunları Anabilim dalı olarak 1992-1993 Eğitim-Öğretim Yılında lisans programı açmıştır. Yüksek Lisans Programı, akademik kariyer hedefleyen akademisyenler yetiştirmek amacıyla kurulmuştur ve halen uygulanmaktadır. Program süresi 4 yarıyıldan oluşmaktadır. Yüksek lisans öğrenim programı zorunlu ve seçmeli derslerden oluşmaktadır. Programın toplam kredisi 120 AKTS'dir. Alanında araştırmalar yapmak ve eğitimcilik kimliği kazanmak isteyen kişileri yetiştirme hedefi bulunmaktadır (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/2> E.T. 23/04/2024). “Program toplam 21 yerel krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, bir seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur” (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/2> E.T. 23/04/2024). Yüksek Lisans Eğitim programının başlangıç yılı ile ilgili bilgiye enstitünün internet sayfasında rastlanamamıştır.

Yüksek lisans programlarına öğrenci kabulü mülakat ile yapılmaktadır. Her yarıyıl başında öğrenci sayıları ve adaylarda aranacak nitelikler ilan edilmektedir. Başvuru koşulları, son başvuru tarihi, mülakat yeri ve tarihleri bu ilanda belirtilmektedir. Adayların lisans diplomasına ve ALES'ten en az 55 puanına sahip olmaları gerekmektedir (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/2> E.T. 23/04/2024).

Yüksek lisans eğitimini tamamlayan kişiler istedikleri takdirde ALES sınavından geçerli bir puan elde etmeleri ve İngilizce yeterlilik koşuluyla, kendi alanlarında yahut da başka alanlarda doktora programına dahil olabilmektedirler (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/2> E.T. 23/04/2024).

	1. Dönem	2. Dönem	3. Dönem	4. Dönem
AKTS	Dersler	Dersler	Dersler	Dersler
6 AKTS	Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri (Z)	Dans Çalışmaları Semineri (Z)	Uzmanlık Alan Ders (Z)	Uzmanlık Alan Dersi (Z)

24 AKTS	Türk Halk Oyunları (S)	Türk Halk Oyunları (S)	Tez Çalışması (Z)	Tez Çalışması (S)
--------------------------	------------------------	---------------------------	----------------------	----------------------

Tablo 16: EÜ THO Yüksek Lisans Programı Ders Planı Tablosu

Kaynak: <https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/2> E.T. 23/04/2024

Not: (Z) Zorunlu, (S) Seçmeli dersleri temsil etmektedir. Seçmeli derslerin bulunduğu liste ilgili sitede bulunmaktadır.

2.6.2. İTÜ Geleneksel Danslar Tezli Yüksek Lisans Programı

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında Geleneksel Danslar adı altında yüksek lisans programı uygulanmaktadır (<https://tyyc.itu.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

Geleneksel Danslar Yüksek Lisans Programları, öğrencilere hem teorik hem de pratik beceriler kazandırmayı hedefleyen bir programdır. Bu programlar, dans performansında ustalık sağlamanın yanı sıra bilimsel ve sanatsal düşünce sistematüğını geliştirmeyi ve yaratıcılığı teşvik etmeyi amaçlamaktadır (<https://tyyc.itu.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

Programa öğrenci kabulü için ALES puanına sahip olma koşulu bulunmamaktadır. Başvuracak adayların lisans programından 2,50- 4,00 puan aralığında ortalama ile mezun olmaları gerekmektedir. İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosu ve İTÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tarafından belirlenen kriterlere uygun olarak, yabancı dil belgesi ve referans mektupları gibi belgelerin yanı sıra, başvuru gerekçesi ve niyet mektubu ile özgeçmiş ve çalışmaları içeren dosya gerekmektedir. Adaylar, mülakatta 3-5 dakikalık dans performansı sergileyeceklerdir ve uygun kıyafetlerle gelmeleri önemlidir. Sınav başarısı için en az 60 puan gereklidir. ve kontenjan 10 adayla sınırlıdır (<https://tyyc.itu.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

Geleneksel Danslar Tezli Yüksek Lisans Programı, toplamda 24 kredilik ders içermektedir, bunun 12 kredisi zorunlu ve 12 kredisi ise seçmeli derslerden oluşmaktadır. Derslerin her biri 3+0 kredilidir. Programa kabul edilen öğrenciler, İngilizce sınavını geçtikten sonra danışmanlarının onayı ile derslerine başlayabilmektedirler (<https://tyyc.itu.edu.tr> E.T. 20/03/2024). Programda okutulan derslere ait bilgiye ilgili web sayfası üzerinden ulaşılamamıştır.

2.6.3. SAÜ SBE THO Yüksek Lisans Programı

Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümü Yüksek Lisans eğitimi 2021-2022 Eğitim öğretim yılında başlamıştır. Program, öğrencilere zorunlu, seçmeli ve seminer dersleri ile tez çalışmaları aracılığıyla teorik ve pratik bilgiler kazandırmayı amaçlamaktadır. Programın temel hedefleri arasında bu alandaki akademik çalışmaları desteklemek, ulusal ve uluslararası akademik camiada etkinliğini göstermek, alan araştırmaları yaparak halk oyunları envanterini toplamak, oyunları notaya alarak analiz ve transkripsiyonlarını gerçekleştirmek bulunmaktadır. Ayrıca, bu çalışmaların sahneye aktarılması ve sanatsal perspektiflerin gösterilmesiyle Türk Halk Oyunları geleneğinin korunması ve yaşatılması amaçlanmaktadır (<https://ebs.sabis.sakarya.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

Başvuruların değerlendirilmesinde, lisans mezuniyet notunun %50'si ve yazılı sınav notunun %50'si dikkate alınarak başarı sıralaması yapılmaktadır. Yazılı sınav jürileri, ilgili programın öğretim üyeleri arasından seçilmekte ve bilim sınavı ilgili bölüm başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. Başarı sıralamasına göre asıl liste ilan edilmekte ve kayıt yaptırmayanların yerine yedek listeden adaylar alınmaktadır (<https://ebs.sabis.sakarya.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

Programda 7 tane zorunlu olan toplam 90 AKTS, 5 tane de seçmeli ders olarak 30 AKTS toplamak gerekmektedir. Seçmeli dersler web sayfasındaki Enstitü Seçmeli Ders Listesinde görüntülenebilmektedir (<https://ebs.sabis.sakarya.edu.tr> E.T. 20/03/2024).

1. Yarıyıl		2. Yarıyıl		3. Yarıyıl	
DERS	AKTS	DERS	AKTS	DERS	AKTS
Türk Halk Oyunları I (Z)	6	Türk Halk Oyunları II (Z)	6	Tez Çalışması (Z)	54
Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Seminer (Z)	6	Uzmanlık Alan Dersi (Z)	6	Uzmanlık Alan Dersi (S)	6
Uzmanlık Alan Dersi (Z)	6	SBE Seçmeli (S)	6		
SBE Seçmeli (S)	6	SBE Seçmeli (S)	6		
SBE Seçmeli (S)	6	SBE Seçmeli (S)	6		

Tablo 17: SAÜ THO Tezli Yüksek Lisans Programı Ders Planı

Kaynak: <https://ebs.sabis.sakarya.edu.tr> E.T. 20/03/2024

Not: (Z) Zorunlu, (S) Seçmeli dersleri temsil etmektedir.

2.7. Doktora

Doktora yapmak, genellikle akademik kariyere yönelmek isteyenlerin tercihidir ve adayın bağımsız araştırma yeteneğini kanıtlamasını gerektirir. Bu süreç, akademisyenlik, bağımsız araştırmalar yürütme ve bilim insanı olma amacını taşır. Ayrıca, ilgili alanın derinlemesine incelenmesini ve felsefesinin anlaşılmasını hedefler. Doktora çalışmaları, öğrencilerin iş hayatına değil, akademik alana, deneylere, teorilere ve literatüre odaklanmalarını sağlar (<https://www.iienstitu.com> E.T. 20/05/2024).

Türkiye'de doktora programlarına başvurabilmek için adayların öncelikle tezli yüksek lisans diplomasına sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca, başvuru programın ALES puan türünde belirlenen asgari puana ve yabancı dil sınavlarından en az 55 puan almaları gerekmektedir. Doktora programı genellikle 2 dönem ders ve 6 dönem tez çalışmasından oluşur, toplamda 8 dönem (4 sene) sürmektedir. Dersleri başarıyla tamamlayamayan veya belirlenen genel not ortalamasını sağlayamayan adayların ilişkileri kesilmektedir. Tez önerisi kabul edilen adayların tez çalışmalarını 12 yarıyıl içinde tamamlamaları gerekmektedir, aksi halde ilişkileri kesilmektedir. Dolayısıyla, doktora programını tamamlamak için maksimum 16 yarıyıl (8 sene) süreleri bulunmaktadır (<https://www.akademikkaynak.com> E.T. 20/05/2024).

2.7.1. EÜ SBE THO Yüksek Lisans Dereceli Doktora Programı

Programın amacı, öğrencilere sözlü ve yazılı entelektüel ve akademik ifade becerileri kazandırmak ve araştırma alanlarında alan yazını ve veri tabanlarını kullanmayı öğretmektir. Ayrıca, yazılı, görüntülü ve sesli materyalleri anlama, analitik ve eleştirel ifade biçimleri geliştirme, varsayımsal düşünme ve yorumlama becerilerini kazandırma hedeflenmektedir. Öğrencilerin ulusal ve uluslararası dans çalışma alanlarını detaylı olarak belirlemeleri ve disiplinler arası çalışmalardaki gelişmeleri takip edebilme bilgisi ve pratiğine sahip olmaları amaçlanmaktadır (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari> E.T. 20/05/2024).

Program 2021-2022 Güz yarıyılında eğitim öğretime başlamıştır. 8 Yarıyıldan oluşan eğitim programında 240 AKTS değerindeki derslerden başarılı olma ve tez çalışmasını bitirerek savunmasından geçme zorunluluğu bulunmaktadır (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari> E.T. 20/05/2024).

Doktora programlarına öğrenci kabulü, yazılı ve mülakat sınavları ile gerçekleştirilmektedir. Her yarıyıl başında, alınacak öğrenci sayıları ve adaylardan beklenen nitelikler ilan edilmektedir. Bu ilanlar, başvuru koşullarını, son başvuru tarihini ve mülakatların yapılacağı yer ile tarihleri içermektedir. Adayların yüksek lisans diplomasına sahip olmaları yeterlidir; ALES puanı talep edilmemektedir. Yurtdışından alınan lisans diplomalarının, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından denkliğinin onaylanmış olması gerekmektedir. Adaylar, belirtilen son başvuru tarihine kadar diplomalarını, ders notlarını ve mezuniyet not ortalamalarını gösteren onaylı belgelerle birlikte, diğer gerekli bilgileri tamamlayarak enstitü müdürlüğüne başvurumaktadırlar. Türk ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki adaylar için YDS/YÖKDİL sınavından en az 55 puan veya Üniversitelerarası Kurul tarafından kabul edilen eşdeğer bir puan gerekmektedir. Adaylar, önce yazılı sınava, ardından mülakat sınavına alınmaktadırlar. Her iki sınav da 100 tam puan üzerinden değerlendirilmektedir. Adayların bilimsel başarı düzeyi, lisans not ortalamasının %75'i, yazılı sınav notunun %15'i ve mülakat notunun %10'u ile hesaplanmaktadır. Mülakat notunun en az 50, bilimsel başarı düzey notunun ise en az 60 olması zorunluluğu bulunmaktadır (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari> E.T. 20/05/2024).

	Ders Adı	Türü	AKTS
1. Yarıyıl	DANS ÇALIŞMALARINDA METODOLOJİ	Z	6
	TÜRK HALK OYUNLARI DOKTORA	S	24
2. Yarıyıl	TÜRK HALK OYUNLARI DOKTORA	S	24
	DANS ÇALIŞMALARI SEMİNERİ	Z	6
3. Yarıyıl	UZMANLIK ALAN DERSİ	Z	5
	YETERLİLİK DERSİ	Z	25
4. Yarıyıl	UZMANLIK ALAN DERSİ	Z	5
	TEZ ÖNERİSİ	Z	25
5. Yarıyıl	TEZ ÇALIŞMASI	Z	25
	UZMANLIK ALAN DERSİ	Z	5
6. Yarıyıl	TEZ ÇALIŞMASI	Z	25
	UZMANLIK ALAN DERSİ	Z	5
7. Yarıyıl	TEZ ÇALIŞMASI	Z	25
	UZMANLIK ALAN DERSİ	Z	5
8. Yarıyıl	TEZ ÇALIŞMASI	Z	25
	UZMANLIK ALAN DERSİ	Z	5

Tablo 18: EÜ SBE THO Doktora Programı Ders Planı

Kaynak: <https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari> E.T. 20/05/2024

3. BÖLÜM: TÜRK HALK OYUNLARI SEKTÖRÜ VE BÖLÜM MEZUNLARININ İŞGÜCÜ PROFİLİ

3.1. Türk Halk Oyunları Sektörü

Sektör kavramının tanımı TDK'de "kesim" olarak karşılık bulmaktadır. Kavramın içinde barındırdığı iki kolundan biri olan özel sektörü "Ekonomi alanında özel kişilerin veya kuruluşların yaptığı işlerin bütünü, kamu kesimi dışında kalan iş alanı; özel girişim, özel teşebbüs, hür teşebbüs" olarak açıklarken, diğer kolu olan kamu sektörünü ise "kamu kesimi" olarak açıklamış bulunmaktadır (<https://sozluk.gov.tr> E.T. 29/03/2024).

Farklı bir kaynakta ise sektör kavramı için aynı iş konusunda çalışan insan topluluğu tanımı yapılmıştır (<https://www.nedirnedemek.com> E.T. 7/04/2024). Sektör kavramı genellikle kamu ve özel sektör olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sektör için bir iş alanına verilen genel addır, demek yanlış olmayacaktır. Farklı faaliyet alanlarının, sınıflandırılarak bir araya gelmesiyle oluşan iş kolu olarak da kavramı tanımlayabildiğimiz gibi aynı işi yapan insan kesimi olarak da ifade edebilmekteyiz. Kamu sektörü için devlet bünyesindeki kurum ve kuruluşlarında aynı faaliyeti gerçekleştiren insan topluluğu ve özel sektör için de kişi ve kişilerin kurduğu / sahibi olduğu şirket, dernek vb. kurumlarda aynı işi yapan insan topluluğu diyebilmekteyiz.

Halk oyunları, eğitim, turizm, sanat ve diğer alanlarda kamuda ve özel sektörde çeşitli pozisyonlarda çalışan insanların yer aldığı bir iş alanıdır. Türk halk oyunları, turizm endüstrisinin önemli bir parçasıdır ve hem yerli hem de yabancı ziyaretçilerin taleplerine cevap vermektedir. Ayrıca eğitim kurumlarında kültürel etkinliklerde belirli gün ve haftalarda yer alır. Kültürün aktarımı ve yaşatılması için yarışma, gösteri grupları, kostüm imalatı gibi alanlarda çalışan kişiler bulunmaktadır ve bu alanda çalışan sayısı artmaktadır. Bu faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için istihdam olanakları mevcuttur ve kişiler bu alandan gelir elde etmektedirler. Dolayısıyla, Türk halk oyunları alanı bir sektör olarak kabul edilmektedir.

Halk oyunları sektörü; dayanağı geleneksel halk oyunlarımız olan, çeşitli alanlarda hizmet veren bileşenlerden oluşmaktadır. Kültürel faaliyetlerimizin korunması, tanıtımı, yaygınlaştırılması gibi amaçlarla devlet ya da özel teşebbüslerle desteklenmektedir.

Türk halk oyunları sektörü, kültürel mirasımızın korunmasında, yaşatılmasında ve aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Geleneksel değerleri gelecek nesillere

aktarmanın yanı sıra, ülkemizde ve dünyadaki faaliyetlerde önemli yere sahiptir. Turistik ve kültürel etkinlikler, festivaller, konserler ve yarışmalar, uluslararası organizasyonlarda yer edinerek uluslararası arenada da kültürümüzü tanıtmaya imkânı sunmaktadır.

Sektörün sürdürülebilirliği ve gelişimi için ise çeşitli önlemler alınmalıdır. Teknoloji bağımlılığı yaşamakta olan yeni neslin kültürümüze ilgisinin yok denecek seviyeye geldiği aşıkardır. Genç kuşakların kültürel mirasımızı benimsemesi ve gelecek nesillere aktarması için eğitim programları ve okullarda Türk halk oyunları derslerinin yaygınlaştırılması önemlidir. Ayrıca, bu oyunların uluslararası alanda tanıtılması için kültürel etkinliklere ve festivallere daha fazla destek sağlanmalıdır.

Halk oyunları sektöründe, profesyonel dans grupları, özel dans okulları, organizasyon yöneticiliği, kostüm imalatı ve satışı, koreografi, müzisyenlik gibi başlıklar bulunmaktadır. Bu hizmetler, Türk kültürünün önemli bir parçası olan halk oyunlarının korunması, tanıtılması ve geliştirilmesine katkı sağlar. Sonuç olarak, sektördeki çabaların daha da yoğunlaştırılması ve sürekli olarak devam ettirilmesi gerekmektedir. Bu sayede, Türk halk oyunları kültürümüzün canlı tutulması ve gelecek nesillere aktarılması sağlanır.

3.2. Türk Halk Oyunları Meslek ve İş İlişkisi

Türk halk oyunları, meslek kavramı üzerinden değerlendirildiğinde, profesyonellik gerektiren bir alandır. Meslek kavramının kurumsal manadaki karşılığını İngilizcedeki tanımında bulduğu anlaşıldığından burada İngilizce tanım üzerinden yorum getirilecektir. İngilizcede meslek, profesyonellik olarak tanımlanmaktadır. Profesyonellik ise bir işte nitelikli olmak manasına gelmektedir. (Köksalan ve Celkat:1222). Mesleki bir nitelik gerektiren bir iş dalı olarak kabul edilebilir çünkü bu alanda faaliyet göstermek, belirli bir yetenek ve bilgi düzeyini gerektirir. Örneğin, bir dans ya da müzik aletinin öğretilmesi, eğitmenin yeterli niteliklere sahip olmasını gerektirir.

Türk halk oyunları alanında çalışanlar, dansçılar, müzisyenler, koreograflar, kostüm tasarımcıları ve benzeri uzmanlar, belirli bir eğitim ve deneyime sahip olmalıdır. Profesyonel düzeyde halk oyunları performansları sergilemek veya eğitim vermek, bu alanda uzmanlaşmış bireylerin çalışmasıyla mümkündür. Dolayısıyla, Türk halk oyunları, mesleki becerileri ve profesyonelliği gerektiren bir alan olarak kabul edilebilir.

TDK'nin tanımında meslek, "Bireyin geçimini sağlamak için sürekli olarak yaptığı iş" olarak tanımlanmıştır (<https://sozluk.gov.tr> E.T. 29/03/2024). Türk halk oyunları

bağlamında bu tanımı düşündüğümüzde şu sorular oluşabilmektedir: Kişinin geçimini sağlamıyorsa yaptığı iş bir meslek değil midir? Türk halk oyunları süreklilik arz eden bir yapı mıdır? Buna benzer çoğaltılabilecek sorular bir açmaz yarattığından Türk halk oyunlarını Türkçedeki tanıma göre yorumlamaktansa her mesleğe ait tanımların o mesleğin kendi gerekliliklerine uygun şekilde revize edilmesi daha gerçekçi bir yaklaşım olabilir.

Weber'in henüz şamanları ilk meslek mensupları olarak değerlendirdiği (Weber, 1978) düşünüldüğünde Türk halk oyunlarını meslek sınıfına koymamak büyük bir eksiklik olacaktır. Weber'e göre şamanlar, toplumda hem ruhani liderler hem de ritüel uygulayıcıları olarak profesyonel bir rol üstlenmişlerdir. Bu profesyonellik, zamanla toplumun diğer üyelerine yayılmış ve çeşitli kültürel pratikler olarak kurumsallaşmıştır. Türk halk oyunları da bu tarihsel ve kültürel sürecin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Şamanik ritüellerin ve dansların toplum içinde yer bulması, bu pratiklerin nesiller boyunca aktarılmasını sağlamış ve zamanla profesyonel bir meslek haline gelmiştir. Günümüzde Türk Halk Oyunları bölümlerinden mezun olan bireyler, bu kültürel mirası yaşatarak ve sahneleyerek mesleklerini icra etmektedirler. Böylece, halk oyunları, tarihi ve kültürel köklerinden beslenerek, modern dünyada profesyonel bir alan olarak varlığını sürdürmektedir.

Türk halk oyunlarını mesleki açıdan değerlendirilirken, mesleğin tarihsel gelişimi açısından incelenmesi gerekmektedir. İlk mesleklerin insanların ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıktığı daha önce ifade edilmiştir. O halde meslekler insanoğlunun değişen ve gelişen ihtiyaçlarına hizmet etmek için ortaya çıkmış olan toplumsal bir araçtır diyebiliriz. Şu hâlde 21. yüzyıl insanı için halk oyunlarının bir toplumsal ihtiyacı içerip içermediğinin tespit edilmesi, halk oyunlarının meslek olup olmadığı sorusuna da cevap oluşturabilir. Esasen sorunun cevabı açıktır. Keza ilkel insanın ritüel ve yırtıcılardan korunmak için sergilediği oyunlar nasıl ki bir toplumsal gereklilik arz ediyorsa günümüzde halk oyunları da toplumun farklı bir gereksinimine cevap sunuyor olmalıdır. Bu varsayım temelsiz olmayıp aksine dansın önünde bulunan "halk" ibaresi ile dahi temellendirilebilmektedir. Yani halk dansları toplumsal bir değerdir.

21. yüzyıl insanı için halk dansları kültürünü korumanın, temsil etmenin, milli birliğin, ortak tarihin, milli kahramanlıkların, milli coğrafyanın bir sembolüdür. Halk danslarının her biri toplumun farklı bir duygusunu yansıtarak, toplumlarına ihtiyaç duydukları

manevi enerjiyi vermektedir. Manevi unsurların, toplumların gelişiminde ve varlıklarını sürdürdürebilmesindeki rolü azımsanmayacak kadar fazla olup tarih bunun sayısız örnekleri ile doludur.

Özetlemek gerekirse halk oyunlarının tarihsel bağlamı içerisinde düşünüldüğünde de Türk halk oyunlarının meslek kavramının bir kolu olarak kabul edilmesi gerekliliği belirginleşmektedir. Çünkü bu oyunlar toplum tarafından üretilmiş ve yine topluma hizmet eden oluşumlardır.

Türk halk oyunları alanı profesyonellik gerektiren bir alandır ve bu alanda çalışanlar bir dizi uzmanlık gerektiren disiplinlerle ilgilenmektedirler. Geleneksel halk oyunları, sadece geleneksel eğlenceler ve törenler için değil, aynı zamanda estetik kaygılarla sahne performansları için de icra edilmektedir. Bu nedenle, dansların sergilenmesi öncesinde kostümler, koreografiler, müzikler ve enstrümanlar özenle seçilmektedir ve her biri uzmanlık gerektirmektedir.

Türk halk oyunları multidisipliner bir yapıya sahiptir ve bu nedenle birçok farklı iş kolu içermektedir. Müzik, sahne sanatları, görsel sanatlar, koreografi gibi alanlar Türk halk oyunları ile ilişkilendirilebilir. Bazı dansçılar devlet kadrolarında tam zamanlı olarak çalışırken, bazıları özel sektörde yarı zamanlı veya bağımsız olarak çalışabilirler. Türk halk oyunu bölümü mezunlarının çeşitli sektörlerde çalışabileceği bilinmektedir; örneğin öğretmenlik, kostüm tasarımı, koreografi, müzisyenlik, dansçılık, antrenörlük gibi alanlarda iş bulabilmektedirler. Bu da Türk halk oyunlarının bir meslek alanı olduğunu gösterir, çünkü bu alanda çalışanlar belirli bir eğitim ve uzmanlık gerektiren farklı pozisyonlarda istihdam edilmektedirler.

Flexner'ın meslek tanımı için oluşturduğu kriterlere bakıldığında;

- Bireysel sorumluluk arz eder; Çocukluktan itibaren halk oyunları çeşitli düğünlerde gördüğümüz bir manzaradır ve çok da severek izleriz. Ailemin de ilgisi vardı ve yaşadığım yer gereği çok zengin bir kültürü var bizim oranın. Denizli Tavaslıyım ben. Yani zeybek anlamında bayağı önemli bir havzadır o bölge ve zaten hoşuma da gidiyordu. Ben de dedim işte bu işi bir şekilde yapmalıyım. Sonra ortaokulda halk oyunları ekibine katıldım. Daha sonra bize çalan müzisyenleri gördüm ve onlar gibi olmak istedim. (H. Kavallı, kişisel görüşme, 7 Nisan 2024). Halk oyunları alanının, kültürün gelecek nesillere aktarılması gibi önemli bir bireysel sorumluluğu bulunmaktadır.

- Öğrenilebilirdir; Halk oyunlarına herkes genellikle ilkokulda okul etkinliklerinde katılarak başlamıştır. Tabii bu ilk öğretim, orta öğretim (lise öğrenimi) boyunca tamamen gönüllük esasıyla bu işi devam ettirdikten sonra, lise çağlarında bu işin bir okulu olduğunun bilimsel olarak konservatuar çatısı altında araştırmasının yapıldığını ve sanatsal faaliyetlerin yapıldığını keşfetmiştir ve bu bölümü okumuştur (S. Özbilgi, kişisel görüşme, 3 Nisan 2024). Halk oyunları ustadan çırağa aktarılarak süregelmiştir. Tarihsel gelişim süresinde değişik formlarda sahnelenmek üzere bilinçli bir şekilde öğrenilmiştir. Konservatuarların yüksek öğretim kurumları lisans programına dahil edilmesiyle profesyonel olarak öğrenilmeye başlanmıştır.
- Pratikdir; TDK'ye göre pratik “kolaylıkla uygulanabilir, kullanışlı” ve “uygulamalı” anlamlarını taşımaktadır (<https://sozluk.gov.tr> E.T. 29/03/2024). Bilinmektedir ki halk oyunları uygulamalı bir alandır. Teoride öğrenilen bilgi ve becerilerin, pratiğe çevrilmesi konusunda halk oyunları alanı en uygun konumdadır.
- Eğitim sürecinin ürünüdür; THO bölümünde okutulan her ders geniş bir alanda iş fırsatını sunmaktadır. Kişinin kendini ilerlemek istediği alanda geliştirmesi ile orantılı olarak sergilenen bir danslı anlatımın kuruculuğu, müzisyenlik, sahne sanatları, menajerlik, kostümcülük, festivallere ekip hazırlamak, çeşitli organizasyonlar yapmak, öğretmenlik vb. işler alınan eğitimler sonucunda yapabilmektelerdir (H. Kavallı, kişisel görüşme, 7 Nisan 2024). Türkiye’de yüksek öğretim kurumu bünyesinde lisans eğitimi vermekte olan konservatuarların Türk Halk Oyunları Bölümü 4 yıllık eğitim sürecinin ürünüdür.
- Üyeleri arasında duygusal bağ vardır; Doğu kökenli bir ailenin çocuğu olduğundan halay bölge için önemli bir öğedir. Kültürlerini çok fazla değişime uğratmadan geleceğe aktarabilen bir yapıya sahip olmaktadırlar. Yöresel kültürünü bunu daha profesyonel bir alanda ilerletmek istediği için kurslara gitmiş, sekizinci sınıfta halk oyunlarına başlamıştır (F. Ceylan, kişisel görüşme, 8 Nisan 2024). Halk oyunları alanının paydaşları, milli kültürü yaşatabilmek için iş birliği içerisinde ve aralarında bir bağ bulunmaktadır.

Yapılmış tanımlar ve Flexner tarafından oluşturulmuş ilk meslek kriterleri halk oyunları alanını ile kıyaslandığında, halk oyunları alanının meslek kavramı içerisinde yer aldığı görülmektedir. Halk oyunları alanı, bünyesinde çeşitli çalışma sahalarını barındırmakta ve bölüm mezunlarına birçok kariyer-iş fırsatı sunmaktadır.

Folklor Bilgisi Dergisi tarafından 2004-2005 yılları arasında Türk halk oyunları alanında uzman kişilerin görüşlerini bildirdikleri bir çalışma yapılmıştır. “Halk Oyunları Meslek Midir?” Başlığı altında yapılan bu çalışmada İsmail EKMEKÇİOĞLU, Üstün GÜRTUNA, Nihal ÖKTEN, Ahmet ALINCA, Cavit ŞENTÜRK ve Kürşad GÜLBELAYZ’ın halk oyunları alanı ve meslek ile olan ilişkisi ile ilgili değerlendirmelerine ulaşılmıştır.

Yapılmış olan meslek tanımlarından yola çıkan Ötken “Mesleğin bilimsel ve felsefi temeli olmalı, bir tek bilgidен değil bilgiler birliğinden oluşmalıdır” demiştir. Bu görüşten referans alarak halk oyunlarının bir meslek olmadığını fakat tıp alanında olduğu gibi, çatısı altında birçok mesleği barındıran (dansçılık, öğreticilik, müzisyenlik, kostüm tasarım ve yapımcılığı, sahne düzenlemesi, organizatörlük...) sanatsal ve bilimsel bir alan olduğunu kabul etmek gerektiğini savunmaktadır (Ötken,2004:45).

Halk oyunları, eğitmen, kostümcü, müzisyen gibi birçok farklı dalları olan büyük bir alandır. Konservatuvarlarda halk oyunları bölümlerinin açılmasıyla öğrenciler, kültürel değerlerimizin aslının korumasında rol almakta, yeni sanatsal oluşumlara katkı sunmakta, araştırmacı, öğretmen, dansçı olarak istihdama katılmaktadırlar. Profesyonel dans gruplarının yurt içi ve yurt dışı temsilieri, devlet kurumları tarafından düzenlenen yarışmalar, THOF’nun alanda yaptığı çalışmalar halk oyunlarının öğretici, dansçı, organizatör, müzisyen, sahneleme elemanı gibi meslek kollarına sahip olduğunu ifade etmektedir (Şentürk, 2004:11-12).

Gürtuna, İÜEF Tarih bölümündeki öğrencilik yıllarında 1964 yılında halk oyunları çalışmalarına katılmıştır. TMTF bünyesinde yurtdışı festivallerinde dans ermiş ve okullarda halk oyunları ekipleri hazırlayarak harçlığını çıkarmıştır (Gürtuna,2004:3).

Gürtuna “O zamanlar bu çalışmaların meslek olacağını düşünmemiştim. Zaten tarih bölümünün pesinden inşaatı bitirince 2 lisede Tarih Öğretmenliği, babamla birlikte proje işleri, halk oyunları çalışmalarını ikinci plana itti. Bu defa hobi olarak devam etti bu çalışmalar. 1983’te başlayan halk oyunları dersleri, 1985’te Konservatuvarda halk oyunları bölümünde başlayan halk oyunları derslerim beni bu mesleğe tekrar çevirdi” demiştir (Gürtuna,2004:3). Harçlığını çıkarttığı dönemde halk oyunlarının meslek olacağını düşünmediğini, konservatuvarda ders verdiği dönemde halk oyunlarına meslek olarak baktığını dolayısıyla halk oyunlarını meslek kavramı içerisinde bir alan olarak kabul ettiğini görülmektedir.

Tatil beldelerinde sahnelenen showlarda, TFK tarafından başlatılan turistik gösterilerde, Devlet Halk dansları Topluluğu ve sonrasında Sultan's of The Dance, Anadolu Ateşi, Magic Life gibi profesyonel dans gruplarında halk oyunları gösterilerinden ciddi kazanç sağlayan kişiler mevcuttur ve bu kişiler halk oyunlarını meslekleri olarak yapmaktadırlar (Gürtuna,2004:3).

Alınca' ya göre Türkiye halk oyunları federasyonu, Kültür bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Konservatuvarlar, Dernek ve birtakım kuruluşlarda halk oyunları yer bulmaktadır. Halk oyunlarının devlet ve özel sektörde istihdamı sağlanmıştır ve alanda kostüm, müzik, dekor... gibi işlerle uğraşan kişiler ailelerinin geçimlerini sağlamıştır. İnsanların yalnızca halk oyunları ile uğraşmaları ve geçimlerini de sadece halk oyunlarından sağlamaları nedeniyle halk oyunları bir meslektir (Alınca, 2004:15).

Gülbeyaz'a göre, bir uğraşının meslek olarak nitelendirilebilmesi için o işle uğraşan topluluk üyelerinin olması ve bu üyelerin sadece ilgili olduğu işten maddi kazanç sağlaması gerekmektedir. Kişinin mesleği olabilmesi için alanı ile ilgili mesleki eğitim alması gerekmektedir. Kültür aktarımında rolü olan ve sahnede sergilenen halk oyunları, uzmanlık gerektiren bir alan olduğu için akademik eğitimi de bulunmaktadır. Halk oyunlarının bir sahne sanatı olması sebebiyle halk oyuncuların kostüm, müzik, makyaj, ritim, çizgi, dekor, düzenleme gibi bilgilere sahip olmalı ve uygulamaya koyabilecek donanımda olması gerekmektedir. Halk oyunları alanında üniversitelerde devlet konservatuvarları bünyesinde lisans eğitimi verilmekte, aynı zamanda yüksek lisans ve doktora programları uygulanabilmektedir. Kişiler yalnızca eğitimini aldığı işi yaparak geçimlerini sağladıkları için bu alan onların mesleği olmaktadır. Dolayısıyla halk oyunları eğitimi alan ve bu işten kazanç sağlayan kişilerin mesleği halk oyunlarıdır (Gülbeyaz, 2004: 62-63).

Ekmekçioğlu'na göre, aktarım yoluyla gelen, derneklerde ve konservatuvarların halk oyunları bölümlerinde eğitim alan kişilerin kazançlarını sağladıkları halk oyunlarımızın bu kişilerin meslekleri haline gelmiştir. Diğer mesleklerde olduğu gibi, dernek kökenli eğitimcilerle konservatuvar mezunlarının statüsel farklılıkları olduğundan kazançlarının da farklı olması gerekmektedir. Bunun yanında mesleği halk oyunları öğretmenliği olan kişilerin müzisyenlik ve kostümcülük mesleği bilgisine sahip olmaları son derece önemlidir. Donanımsız şekilde işe soyunan alaylı ya da mektepli kişilerin meslek ahlakı ve kalitesini düşürdüğü görülmektedir. Özetle halk oyunları mesleği ve barındırdığı diğer

iş kolları eğitim ve araştırmalarla elde edilmelidir. Meslek olarak icra edilmeye başlanan halk oyunları için meslek odası olası gerekmede, örgütlü bir çatı altında toplanılması gerekmektedir (Ekmekçioğlu, 2005: 3).

Yapılmış olan bu çalışmada halk oyunlarının meslek kavramı içerisindeki yerine ait farklı görüşler sunulmuştur. Ekmekçioğlu'nun belirttiği gibi, derneklerde eğitim veren ve konservatuvarlar eğitimi alan kişiler halk oyunları alanından para kazanmaktadır. Dolayısıyla para kazanmalarını sağlayan uğraş kişilerin meslekleridir. Alınca'nın görüşü ile halk oyunları ile geçimini sağlayan birçok kişi bulunmaktadır. Bu durumda, halk oyunlarının bir meslek olarak kabul edilmesi gerektiği savunulabilir. Gürtuna'nın ifadelerinden anlaşıldığı üzere, başlangıçta hobi olarak ilgilendiği sonra konservatuvarda eğitmen kimliği kazandığı halk oyunlarını meslek olarak görmüştür. Aynı zamanda özel ve devlet destekli dans topluluklarında kişiler kazanç sağladığı için halk oyunları alanına meslek olarak bakmıştır. Ekmekçioğlu, Gürtuna, Alınca ve Gülbeyaz'ın görüşlerine bakıldığında ortak noktanın mesleği para kazandıran iş olarak görüldüğü kanaatine varmak yanlış olmayacaktır. Ancak Gülbeyaz para kazanmak için yapılan her uğraşın meslek olmadığını, akademik eğitim alınması koşulu ile geçimin sağlandığı uğraşları meslek olarak nitelendirmektedir.

Ötken ve Şentürk ise, konservatuvarlarda açılan halk oyunları bölümlerinin öğrencilere mesleki eğitim sunmakta ve bu alanda istihdam olanakları sağlamakta olduğunu söylemektedir. Ötken bu görüşe ek olarak, halk oyunlarının sanatsal ve bilimsel bir alan olarak kabul edilmesi gerektiğini ve halk oyunlarını meslek olarak değil, birçok mesleği barındıran sanatsal ve bilimsel disiplinlerin bir bileşeni olarak görülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Türk halk oyunlarının meslek kavramı içerisindeki yerini belirleyen bir analiz yapmak gerekirse, literatür taramasında karşımıza çıkan meslek kriterleri ile Türk halk oyunlarını karşılaştırmak gerekmektedir. Burada öncelikle meslek kriteri ve Türk halk oyunlarının ilgili kriteri karşılaştırılacaktır.

	Meslek Olma Kriteri	Türk Halk Oyunlarının Kriteri Karşılama Durumu
1	Topluma hizmet etmelidir.	✓
2	Bilgiye dayalı olmalıdır.	✓
3	Mesleki eğitimi olmalıdır.	?

4	Meslek üyeleri görece bir bağımsızlıkta olmalıdır.	✓
5	Mesleki örgütü bulunmalıdır.	✓
6	Meslek üyelerinin benimsediği etik değerler olmalıdır.	✓
7	Meslek üyeleri verdikleri hizmetlerden tatmin olmalıdır.	✓
8	Bireysel sorumluluk içermelidir.	✓
9	Tekniği öğrenilebilir olmalıdır.	✓
10	İçsel bir organize olabilme yeteneği içermelidir.	✓

Tablo 19: Meslek Kriterleri ile Türk Halk Oyunlarının Karşılaştırılması Tablosu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tabloda da görüldüğü üzere meslek kavramına ait belirlenmiş koşullar listelendiğinde THO bu koşulların büyük çoğunluğunu karşılamaktadır. Tablodaki her bir maddeye açıklık getirmek gerekirse şu şekilde ilişkiyi detaylandırmak mümkündür;

- 1- Halk oyunları kültürel mirasın korunması ve insanları bir araya getiren bir unsur olması yönüyle topluma hizmet etmektedir.
- 2- Genellikle nesilden nesile aktararak gelen oyunlar bir eğitim gerektirmekte ve uzmanlaşabilmek için de zamana ve pratiğe ihtiyaç olmaktadır.
- 3- Daha önceleri kişiler katılmış oldukları dernek çalışmalarında halk oyunlarını gelişigüzel öğrenmektedirler. Bu alanda eğitim almaya başladıktan sonra, okulda oyunların belli bir sistem dahilinde olduğunu tecrübe ederek fark etmişlerdir. Okulda alınan dersle ve bunlara ek olarak farklı illerden gelen öğrencilerin yöre bilgisi vb. etkileşimleri kişilere farklı yeterlilikler kazanma fırsatı sunmaktadır (E.O. Şahin, kişisel görüşme, 6 Nisan 2024). Mesleki eğitim olmadan da katılımcılar oyunları öğrenip icra edebilmektedirler. Profesyonel halk oyunu grupları genellikle eğitilmiş ve deneyimli dansçılardan oluşur ve bu kişiler genellikle belirli bir eğitim almışlardır. Türk halk oyunları mesleki eğitim olarak düşünülmemelidir ancak daha derinlemesine bir bakış açısı, farklı yeterliliklerle kişinin kendi donanımını artırması, ustalık ve profesyonel kariyer için eğitim faydalı olmaktadır.
- 4- Türk halk oyunları meslek üyelerinin bağımsızlık içinde hareket etmesi önemlidir. Kültürel mirasın korunması ve geliştirilebilmesi için farklı bakış açılarıyla desteklenmesine yardımcı olabilmektedir.
- 5- THO sektöründeki kişilerin haklarının savunulması ve toplu hareket etme konusunda zorluklar yaşandığına, bu eksikliğin etkin sendikal bir yapı veya dernek oluşumu ile

giderilebileceğini düşünmektedir (B. Diyarbakırlı, kişisel görüşme, 7 Nisan 2024). Devlet kadrolarında yer bulmamız konusunda mücadele edecek, destek olacak mesleki örgütler kurulması gerekmektedir (K. Kayhalak, kişisel görüşme, 31 Mart 2024). THO alanında sektörde istihdam konusunda çalışmalar yapacak, kişilerin iş piyasasında haklarını savunacak meslek örgütlerine ihtiyaçları olmaktadır. Her meslekte olduğu gibi halk oyunlarında da mesleki örgüte ihtiyaç duyulmaktadır.

- 6- Sektörde kurum ya da kuruluşlarla yapılmış olan iş anlaşmalarının fiyatını bir diğer kişinin kırarak anlaşmanın bozulmasına sebep olması sektördeki paydaşların birbirini baltalarcasına hareket etmesi profesyonellik, iş birliği ve saygı gibi değerlere zara vermektedir. Bu sergilenen tavırlar kişilerin ve mesleğimizin değerini düşürmektedir. (E.O. Şahin, kişisel görüşme, 6 Nisan 2024). Türk halk oyunları meslek üyelerinin kültürel mirasın korunması, topluma hizmet etme, saygı, iş birliği, dürüstlük ve profesyonellik vb. benimsediği etik değerlere sahip olması gerekmektedir. Meslek üyelerinin etik değerlere uygun davranması hem kendi itibarlarını korurken hem de kültürel mirasın sürdürülebilirliğini sağlar.
- 7- Kişinin sevdiği işi yapması çalışma hayatındaki üretme becerisini beslemekte ve iş motivasyonunu artırmakta olduğu için önemlidir. Halk oyunları meslek üyeleri, kültürel mirası yaşatma ve topluma hizmet etme gibi değerli bir görevi icra ederken, içinde buldukları durumdan keyif alarak ve tatmin olmaktadır.
- 8- Her meslek veya faaliyet gibi, halk oyunları da bireysel çaba, özveri ve sorumluluk gerektirmektedir. Halk oyunları paydaşları üzerlerine düşen görevleri yerine getirmeli, geleneksel değerlere saygı göstermeli ve topluma karşı sorumluluklarını yerine getirmelidirler. Bireysel sorumluluk hem kişisel başarıyı hem de kültürel mirasın korunmasını ve yaygınlaştırılmasını sağlamaktadır.
- 9- Türk halk oyunları tekniği öğrenilebilir bir beceridir. Halk oyunları genellikle belirli adımlar, hareketler ve ritimlerden oluşmaktadır. Oyunlar, öğrenme süreci boyunca tekrar ve pratiğe dayanmaktadır. Birçok kişi, halk oyunları gruplarında veya özel kurslarda bu teknikleri öğrenir ve zamanla ustalaşır. Sürekli pratik yaparak ve deneyim kazanarak, halk oyunları tekniğini öğrenmek ve geliştirmek mümkündür.
- 10- Ekip ruhu kültürü her halk oyunları topluluğunda bulunan kıymetli bir değerdir ve avantajdır. Bir liderin varlığı ekipteki davranışları, birlik beraberliği ve iş birliği içerisinde olmayı destekler (C. Özcan, kişisel görüşme, 15 Mart 2024). Halk oyunları

genellikle gruplar halinde icra edilir ve bu grup içindeki uyum ve organizasyon önemlidir. Her bir dansçının, ritme uyum sağlaması, diğer dansçılarla koordinasyon içinde hareket etmesi ve belirli düzenlemelere göre hareket etmesi gerekebilir. Bu hem görsel bir uyum sağlar hem de performansın kalitesini artırır. Dolayısıyla, Türk halk oyunlarının içerdiği organize olabilme yeteneği, performansın başarılı bir şekilde icra edilmesi için önemlidir.

THO alanı çok geniş bir alandır. Çok fazla disipline dokunduğu için her alanın derinlemesine öğrenmek imkânsız olmaktadır. Lisans eğitiminde her bir konu için öğrencilerin ellerine adeta anahtarlar sunulmaktadır. Her biri deryaya açılacak olan kapılardan geçildiği zaman ne kadar derin bir alana sahip olduğumuzun farkına varılmaktadır (S. Özbilgi, kişisel görüşme, 3 Nisan 2024). Türk Halk Oyunları alanı yapılmış meslek tanımlamalarını ve bir işe meslek denilebilmesi için gerekli olan çoğu kriteri karşılamaktadır. Özetle halk oyunları meslek kavramı ile yoğun ilişkisi olan bir alandır ve içerisinde çeşitli meslekleri barındıran bir çatıdır diyebilmekteyiz.

3.3. Türk Halk Oyunları Kariyer İlişkisi

Türk halk oyunları ve kariyer ilişkisi bireysel ve toplumsal yönden önemli bir konuma sahiptir. THO alanında kariyerlerini şekillendirmek isteyen bireyler kültürel mirasın korunması, tanıtılması, gelecek nesillere aktarılması, gibi amaçlara hizmet etmektedirler. Türk halk oyunları bölümlerinde öğrencilere teorik bilgi yanında uzman bir sunum için yetkinlik de kazandırılmaktadır. Bölüm öğrencileri kostüm, müzik, ritim, makyaj, jest-mimik, sahne çizgisi, sahne düzeni, dekor, ışık, makyajı, simetri, koreografi vb. gibi pek çok alanda yetiştirilmektedir. Dolayısı ile bölüm mezunlarının kariyer hedeflerinde bu alanlardan birinde uzmanlaşmak olmalıdır (Gülbeyaz,2004:62-63).

Türk halk oyunları alanında çalışacak kişilerin işgücü piyasasında nasıl bir kariyer hedefledikleri de önemli bir noktadır. Kişilerin, alıcağı işte mevcut pozisyonu koruyarak yatay bir kariyer doğrultusunda ilerlemeyi mi, yoksa başlangıç pozisyonundan daha üst kademedeki bir pozisyona yükselmeyi hedefleme düşüncesinde olduğunun farkına vararak seçimini planlamaları gerekmektedir. Türk Halk oyunları bölümünden mezun olan bireyler birçok farklı kariyer alanını tercih edebilmektedirler.

Türk Halk oyunları bölümünden mezun olan bireyler müzisyen olarak kariyerlerini planlayabilmektedirler. Müzisyenler çeşitli programlarda yani halk müziğiyle ve halk

oyunları ile alakalı birçok faaliyette görev alabilmektedirler. Yurt dışı festivallerinde, albüm ve stüdyo kayıtlarında çalmak gibi iş fırsatları bulunmaktadır. Müzisyen olarak ne kadar iyi olursa da çevre ve arkadaş faktörü iş bulma sürecinde önemli bir faktördür. Kültür bakanlığında misafir, sözleşmeli olarak çalışma ya da kadrolu sanatçılık yapılabilmekte, bireysel olarak ekstra tabir edilen günübirlik işlerde çalışabilmektedirler (H. Kavallı, kişisel görüşme, 7 Nisan 2024). Müzisyenler genellikle müzikal becerilerini geliştirerek farklı kurumlarda veya etkinliklerde çalışabilmektedir.

THO bölümü mezunları dansçı olarak çalışabilmektedirler. TDK Sözlük dansçiyı “Dans eden kişi ve dansı meslek edinen kişi” olarak tanımlamaktadır (<https://sozluk.gov.tr> E.T. 29/03/2024). Dans, insanlık tarihinin başlangıcına kadar uzanan köklü bir sanat olarak, sahneye konulduktan sonra rekabet ve arz-talep ilişkisi gibi çeşitli faktörlerin etkisiyle teknik ve teorik gereklilikler doğurmuştur. Bu gereklilikleri karşılamak amacıyla dans, eğitim sistemine entegre edilerek, gelişimi ve yaygınlaşması hedeflenmiştir ve eğitim dansın ilerlemesine katkı sağlamıştır. Dans eğitiminin, doğrudan ekonomik kazanç elde etme amacına hizmet ettiğini söylemek zor olsa da bedensel anlatımın estetik ve bilinçli bir şekilde sunulabilmesi, toplumun beklentilerinin karşılanması, hareket kapasitesinin ve repertuarın geliştirilmesi, ulusal kültürel dansların kuşaktan kuşağa aktarılması gibi derin amaçları barındırmaktadır. Dolayısıyla, dans eğitiminin özünde maddi kazanç ve piyasa değerinin arttırılmasından ziyade, kültürel ve sanatsal beklentilerin yer aldığı iddia edilebilir. Ancak, yakın geçmişte ve günümüzde dans eğitimi, ekonomik bir pazar oluşturmuş, ürün, üretici ve ürünü sergileyen emekçiler sağlayan bir konuma ulaşmıştır. Bu bağlamda, dans eğitimi dans piyasasının vazgeçilmez unsurları arasında yer almaktadır (Gürdap, 2024: 39).

Türk halk oyunları alanında çalışan bir kesim genellikle özel ve bireysel günübirlik işlerde çalışır. Özellikle yazlık bölgelerde otellerde gösterilerde dans eden kişiler, belirli bir sigorta ve maaşla çalışabilirler. Profesyonel dans gruplarında yer almak da bir seçenektir ve bunun dışında irili ufaklı gruplar oluşturarak özel düğün etkinlikleri veya büyük organizasyonlarda performans sergilemek gibi fırsatlar bulunmaktadır. Bu tür etkinlikler arasında kurumsal organizasyonlar da yer alabilir.

Dansçılar genellikle farklı topluluklarda veya projelerde dans edebilirler ve performanslarında ve becerilerinde yatay bir ilerleme izleyebilirler. Bu esneklik, Türk halk oyunları alanında çalışanların farklı iş fırsatları arayarak kariyerlerini

şekillendirebilmelerini sağlar. Her bir dansçının tercihleri ve yetenekleri doğrultusunda farklı çalışma ortamlarında yer alabilmesi, bu alandaki iş olanaklarının çeşitliliğini göstermektedir (S.S. Çelik, kişisel görüşme, 6 Nisan 2024).

THO bölümü mezunlarının kariyer tercihlerinden en revaçta olanı halk oyunları eğitmenliğidir. Halk oyunları eğitimi, geçmişten günümüze ulaşan halk danslarının bireylerin gelişim aşamaları ve amaçları dikkate alınarak planlı bir şekilde aktarılmasıdır. Bu süreçte, bireylerin davranışlarında değişiklikler sağlanabilmesi için öğretmenlerin iyi bir eğitim almış olması gereklidir. Öğrencilerin kalıcı bir eğitim alması için öğretilen oyunlarla ilgili doğru bilgilerin verilmesi önemlidir. Halk oyunları öğretmenlerinin hedefleri; gösteriler, yarışmalar ve festivallerdir (Elbasan, 2007: 8-10).

Halk oyunları eğitmenliği, kültürel mirası koruma ve aktarma misyonunu üstlenen önemli bir meslektir. Eğitmenler, halk danslarını bireylere planlı ve sistematik bir şekilde öğretir, bu süreçte bireylerin gelişim aşamalarını ve eğitim hedeflerini dikkate almaktadır. Eğitmenlerin iyi bir eğitim almış olması, öğrencilerin doğru bilgilerle donatılması ve kalıcı bir eğitim süreci geçirmesi açısından kritik öneme sahiptir. Halk oyunları eğitmenlerinin temel hedefleri; gösteriler düzenlemek, yarışmalara katılmak ve festivallerde yer almak suretiyle halk oyunlarını geniş kitlelere tanıtmak ve sevdirmektir. Bu şekilde hem kültürel miras korunmakta hem de geleneksel danslar yeni nesillere aktarılmaktadır. Halk oyunları eğitmenleri bu çalışmalarını gerçekleştirecekleri çeşitli kurumlarda göre alabilmektedirler.

Halk eğitim merkezleri ve belediyelerin gençlik merkezlerinde, mezuniyet sonrasında halk oyunları öğretmeni yapılmaktadır (E. Kılıç, kişisel görüşme, 8 Nisan 2024). Ayrıca, belediyelerin kültür müdürlüklerinde müzik ve halk oyunları öğretmeni olarak da çalışılabilmektedir. Özel çalışmalar, dernekler, kulüpler ve özel sınıflar gibi alanlarda da gerçekleştirilmektedir (G. Gülpınar, kişisel görüşme, 20 Nisan 2024). Mezunlar, halk eğitim merkezlerinde ya da özel eğitim kurumlarında eğitmenlik yapma fırsatına sahiptirler.

Koreograflık, Türk halk oyunları bölümü mezunlarının kariyer tercihleri içerisinde yer almaktadır. TDK koreograf için “Baleyi oluşturan adım ve figürleri düzenleyen kimse” ve “Defile, müzikli gösteri vb. gösterilerdeki programın genel hatlarını düzenleyen kimse” olarak tanımlama yapmaktadır (<https://sozluk.gov.tr> E.T. 29/03/2024).

Bale, dans, müzikal veya revü gibi sahne sanatlarında koreograf, müzik ve sahneye konulan esere uygun hareketleri uyum içerisinde tasarlayarak dansçıları yöneten kişidir. Koreograf, aynı zamanda adım tasarımcısı veya dans bestecisi olarak da bilinmektedir. Koreograflar, defile ve müzikal gibi sahne gösterilerinde programın genel yapısını belirlemede ve düzenlemektedirler (Kozan, 2023: 21).

“Koreografin Görev ve Sorumlulukları:

- Sahneye konulacak eseri iyi analiz ederek, bu esere uygun hareketleri tasarlamak,
- Eserle ilgili müzikleri özenle belirlemek ve figürleri ona göre tasarlamak,
- Oyuncu ya da dansçıları, hareketlerinin müzik ritmiyle uyumu hususunda yönlendirmek,
- Dansların provasını yaptırmak,
- İlave edilmesi ya da çıkarılması gereken hareketler arasında gerekli koordinasyonu sağlamak,
- Temsil sırasında sahne yakınında durarak, dikkatli gözlemler yapmak ve aksaklıkları düzeltmek,
- Hazırladığı koreografiye uygun oyuncularını seçmek, koreografin başlıca görevleri arasında yer alır” (Kozan, 2023: 21-22).

Halk oyunlarında koreograflık, geleneksel dansların çağdaş sahne performanslarına uyarlanması sürecinde hayati bir rol oynar. Koreograflar, halk oyunlarının özgün hareketlerini koruyarak, müzikle uyumlu ve estetik açıdan etkileyici performanslar oluştururlar. Ayrıca, kültürel değerleri ve anlatıları sahnede yansıtmak için programın genel yapısını belirler ve düzenlerler. Koreografların görevleri arasında, sahneye konacak eserin analiz edilmesi, uygun hareketlerin tasarlanması, müzik seçimi, dansçıların yönlendirilmesi, provanın yapılması ve performans sırasında aksaklıkların düzeltilmesi gibi önemli adımlar yer alır. Halk oyunları koreografları, geleneksel dansları modern izleyiciye tanıtarak kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunurken, aynı zamanda bu alanda çalışma imkanları da bulabilirler. Özellikle kültürel etkinlikler, festivaller, konserler ve gösterilerde halk oyunları koreograflarına ihtiyaç duyulmaktadır. Başlangıçta belirli projelerde çalışarak tecrübe kazanırlar, ancak daha sonra kendi topluluklarını veya şirketlerini kurabilirler. Ayrıca, büyük prodüksiyonlarda veya uluslararası festivallerde çalışarak kariyerlerini daha da ilerletebilirler. Bu şekilde, koreograflar hem sanatsal yeteneklerini sergileyebilir hem de kültürel mirasa katkıda bulunarak kendilerini geliştirebilirler.

Kültürel etkinlikler organizatörlüğü de THO bölümü mezunlarının kariyer seçeneklerinin içerisinde yer almaktadır. Organizatörler, kültürel etkinliklerin düzenlenmesi ve yönetilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu firmalar, festivaller, konserler, sergiler, halk oyunları gösterileri ve tiyatro performansları gibi çeşitli kültürel etkinliklerin yanı sıra düğün ve kına gecesi gibi özel gecelerdeki etkinlikleri de planlamakta ve hayata geçirmektedirler. Faaliyetleri arasında etkinliğin konseptini oluşturmak, bütçe yönetimi, mekân seçimi, sahne tasarımı, ses ve ışık sistemlerinin kurulumu, sanatçı ve performans gruplarının koordinasyonu ve etkinliğin tanıtımı yer almaktadır. Özellikle düğün ve kına gecesi organizasyonlarında, temaya uygun dekorasyon, geleneksel ritüellerin düzenlenmesi, müzik ve eğlence programlarının hazırlanması gibi özel detaylar özenle planlanmaktadır. Ayrıca, organizasyon firmaları, etkinlik sırasında lojistik düzenlemeler ve katılımcıların ihtiyaçlarını karşılayarak, etkinliğin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktadır. Bu şekilde, kültürel mirasın tanıtılması, sanatsal faaliyetlerin desteklenmesi ve toplumun kültürel zenginliğinin artırılması için önemli katkılarda bulunmaktadır.

Etkinlik organizasyonları ile uğraşmak sürekliliğe sahip olduğu için ön plana çıkmaktadır. Etkinliklerde organizasyonu yönetmek biraz daha basit gelmekte ve halk oyunları öğretmenliğine nazaran daha iyi kazançlar elde edilmesini sağlamaktadır. Okullarda öğretmenlik yapmak özel hayatta kişilerin geçimi için yetersiz kazanç getirmektedir. Bu sebeple organizasyon yöneticisi olmak daha avantajlı olmakta, mezunlar organizasyonda dans ederek ya da dansçılara istihdam sağlayarak etkinliklerde hizmet vermektedir (Y. Demir, kişisel görüşme, 30 Nisan 2024). Etkinliklerin planlanması, yönetimi ve koordinasyonunda deneyim kazanarak kariyerlerini ilerletebilme fırsatları bulunmaktadır. Daha büyük etkinliklerin organizasyonunda veya kurumsal düzeyde yönetici pozisyonlarına geçme şansları da bulunmaktadır.

Bölüm mezunları için bir başka kariyer fırsatı da kostüm imalatı ve tasarımcılığıdır. İlgili eğitimleri alarak, kariyerlerini tasarım ve imalat becerilerini geliştirerek ilerletebilirler. Büyük prodüksiyonlarda veya moda endüstrisinde çalışarak kariyerlerini daha da ilerletebilirler.

Müzisyenler, halk oyunları eğitmenleri ve dansçılar tecrübeleri ile ilerleme kaydetmeler de müzisyenler genellikle mevcut pozisyonlarında çalışmakta, halk oyunları eğitmeni yalnızca mevcut düzeyinde öğreticilik yapmakta ve dansçılar genellikle aynı seviyede

dansçı olarak kalmaktadırlar. Bunun yanında koreograflar, kültürel etkinlikler organizatörleri, kostüm imalatı ve tasarımı yapan bireyler deneyim kazanarak daha büyük organizasyonlarda, festivallerde, endüstrilerde çalışma imkanları elde etseler de aynı seviyede ilerleme kaydetmektedir yani yatay kariyere sahip olmaktadır.

Dikey kariyer hedefi olan bireyler akademisyenlik ya da MEB’de öğretmenliği tercih edebilmektedirler.

Mezunlar için bir kariyer yolu da akademisyenlik olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Akademisyen kelimesinin etimolojisine bakıldığında “akademi” yüksek okul kökünden türeyen akademisyen kelimesi, Türkçede “öğretim üyesi” veya “öğretim elemanı” olarak karşılık almıştır. Akademisyenlik mesleği ise “üniversitelerde veya bunun gibi yüksek öğrenim kurumlarında uzmanı olduğu alanla ilgili araştırmalar yapan, bilimsel konular üzerinde çalışan ve eserler üreten, alanı ile ilgili öğretim faaliyetlerini doğrudan yürüten kişi” şeklinde tanımlanır. Akademisyenler, üniversitelerde öğretmenlik görevini yerine getiren ve kalan zamanlarında uzmanı oldukları branşlarda bilimsel araştırmalar yapıp, çalışmalar üreten kişilerdir” (<https://www.iienstitu.com> E.T. 20/05/2024).

Lisans eğitimi öncesi ve sırasında özel organizasyonlarda, dernek ve kuruluşlarda dansçılık, özel ve kamu sektöründe öğretmenlik yapan kişiler, sonrasında yüksek lisans eğitimini devam ettirerek araştırma görevlisi olarak akademik hayat adım atabilmektedir. Doktora eğitimini tamamlayarak akademik kariyerlerinde yükselme şansı bulunmaktadır (S. Özbilgi, kişisel görüşme, 3 Nisan 2024). Üniversitelerde veya araştırma kurumlarında yüksek lisans ve/veya doktora gibi akademik dereceleri tamamlamak koşuluyla araştırma görevlisi/öğretim görevlisi, yardımcı doçent, doçent, profesör olarak kariyerlerinde ilerleyebilmektedirler.

Eğitim sektörü içerisinde bulunan öğretmenlik de bir kariyer seçeneği olmaktadır. Halk Eğitim merkezlerinde ve belediyelerin gençlik merkezlerinde dans öğretmenliği (E. Kılıç kişisel görüşme, 8 Nisan 2024), özel derneklerde halk oyunları öğretmenliği (S. Özbilgi, kişisel görüşme, 3 Nisan 2024), kişilerin kendi açtıkları kurum ve derneklerde halk oyunları öğretmenliği (B. Diyarbakırlı, kişisel görüşme, 7 Nisan 2024), belediyelerin kültür müdürlüklerinde müzik ve halk oyunları öğretmenliği (G. Gülpınar, kişisel görüşme, 20 Nisan 2024), oluşturulan ritim gruplarında öğretmenlik (F. Uzunbaş, kişisel görüşme, 19 Nisan 2024) ve KPSS sınavına girerek MEB’e atanıp müzik öğretmenliği yapabilmektedirler ve müzik öğretmeni olarak atandıktan sonra ilgili bakanlığa bağlı

kurumlarda idarecilik yapma fırsatı olmaktadır (C. Özcan, kişisel görüşme, 15 Mart 2024). Öğretmenler, kariyerlerinde deneyim kazandıkça veya daha yüksek eğitim seviyelerine yükseldikçe, yöneticilik pozisyonlarına geçiş yapabilmektedirler.

Kariyerin, kişinin ömrü boyunca işi ile alakalı edindiği tecrübeler olarak tanımlandığı öncesinde ifade edilmişti. Türk halk oyunu bölümü mezunlarının kariyer planlarında bir dizi sorunun olduğu anlaşılmaktadır. Bu sorunların temelinde ise bölüme olan bakışın olduğu görülmektedir. Halk oyunları hakkında ülkemizde herkesin mutlaka bir fikri olmaktadır. Mutlaka bir yerde oynamıştır ya da yakınlarından halk oyunları ile ilgilenenler olmuştur. Bunun yanında “Öyle bölüm mü olur ya? Ne olacak ya bir kursa gidersin yöreni öğrenirsin, onun için bölüm mü açılır?” gibi soru ve yorumları ile halk oyunları bölümüne ve mezunlarına çok ciddiyetle bakılmamaktadır. Ülkede bölümün varlığından haberi olmayan insanların sayısının çok olduğu tahmin edilmektedir (H. Kavallı, kişisel görüşme, 7 Nisan 2024).

Halk oyunları bölümüne yalnızca oyun öğretimi yapan kurumlar olarak bakılması, Türk halk oyunu bölümlerinin akademik birer dernek gibi algılanması bölüm mezunlarının kariyer planlarını büyük oranda çıkmaza sokmaktadır. Oysa ki Türk halk oyunları bölümü kültür, sanat, spor gibi unsurları bünyesinde toplayan kompleks bir bölümdür (Ünal, 1992: 13).

2000’li yılların başları itibarı ile bölüm mezunlarından sözleşmeli olarak yalnızca 90 kişinin, 2008’de ise 8 kişi artışla 98 kişinin istihdam edilmiş olması oldukça düşündürücüdür. Türk milletinin sahnedeki temsilcisi olan bölüm mezunlarının sanatsal faaliyetlerinden daha çok istihdam sorunları ile gündeme geliyor olması mezunların kariyer planlamalarına olumsuz etki etmektedir (Kurt, 2013:15).

Sonuç olarak Türk halk oyunları mezunlarının kariyer tanımında bahsedildiği üzere bir kariyer planı geliştirebilmesinin ön şartı; bölüm mezunlarının iş tanımlarının netleştirilmesi, bölüme ilişkin mevcut algıların iyileştirilmesi için politikalar geliştirilmesi olarak görünmektedir. Bu durumda bölüm mezunlarının akademisyen, dansçı, öğretmen, koreograf, müzisyen, kültür danışmanı, kostümcü, organizatör gibi pek çok alanda kariyer planlaması yapabilmesi mümkün olabilecektir.

3.4. Sektördeki Gelişmeler

Sosyal faaliyetlerin en çok dikkat çekenini olan halk oyunları Cumhuriyet döneminde öğretici bir araç olarak da değerlendirilmiştir. Bu dönemde, halk oyunları sahne sanatı olarak ele alınmış, sahneleme ve adım düzenlemeleri gibi evrensel estetik değerlerin oyunlara uygulanmasıyla ilgili çabalar gözlemlenmiştir. Aydınlanma sürecinde, köyden kente davet edilen halk oyunları ekipleri, izleyicilere geleneksel oyun formlarını tanıtarak onların aydınlanmasına katkı sağlarken, farklı yöre ekiplerinin oyunlardan da etkilenmişlerdir. Bu etkileşim sonucunda değişimler yaşanmış ve geleneksel oyun formlarından çıkarak alışılmışın dışında formlar da kullanılmaya başlamışlardır. Öğreneğin, tutuşmalı oyunların tutuşmasız olarak oynanması, tek cinsiyetli dansların karma olarak oynanmaya başlanması ve doğaçlama dansların belli bir sayısal form içerisinde oynanmaya başlanması göze çarpmaktadır (Özbilgin, 2011: 46).

1950-1980 arasında halk dansları sahasında iki önemli dönüm noktası yaşandı. İlk olarak, 1955'te Yapı ve Kredi Bankası tarafından "Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisinin" kurulması gerçekleşti. Diğeri ise 1974'te Devlet Halk Dansları Topluluğunun kurulmasıydı. İlk dönemde, farklı meslek grupları ve sanatçı kadrolarıyla yapılan araştırma ve derleme çalışmaları, arşiv oluşturma ve kültürel değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması açısından önemlidir. Ayrıca, 1954'te düzenlenen halk dansları yarışması, gelecekteki yarışmaların temelini oluşturmuş ve alanın popülerliğini artırmıştır. Türk halk oyunlarının yayılmasında yarışmaların önemi büyüktür ve bu da eğitim yaklaşımlarını etkilemiştir. Devlet Halk Dansları Topluluğu ise yeni bir düzen ve anlayışın başlangıcını oluşturmuştur. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nden etkilenen topluluk, sahnelemede patenlerin kullanımı gibi yeni yaklaşımları benimseyerek halk danslarına bale disiplini de eklemiştir. Ayrıca, birçok üniversitenin beden eğitimi ve spor bölümlerinde halk oyunları branşının giriş sınavlarına alınması, bu alanda eğitimin önemini artırmıştır (Yılmaz ve Ünlü,2022: 47).

Halk dansları, Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kültür politikaları içerisinde toplum kültür oluşumunu desteklemiştir. 1980 yılı sonrasında yaşanan küreselleşme etkisiyle kültür politikalarında değişiklikler yaşanmış ve kültür endüstrisi içinde ticarileşme süreci başlamıştır. Türkiye'deki bu kültürel dönüşümler, dernekler, vakıflar, kulüpler ve üniversiteler gibi çeşitli kurumlar aracılığıyla halk dansları eğitiminin de şekillenmesinde etkili olmuştur (Yılmaz ve Ünlü,2022: 48). Türk

halk oyunları sektöründe yaşanan önemli gelişmelerin başında, kültürel etkinlikler ve festivallerde halk oyunlarına verilen önemin artması gelmektedir. Bu etkinlikler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün iş birliğiyle düzenlenmekte olup, Türk halk oyunlarının tanıtımına ve yaşatılmasına katkı sağlamaktadır. Türk halk oyunları alanında eğitim ve araştırma faaliyetlerine yönelik çalışmalar da artmaktadır. Üniversitelerde açılan halk oyunları bölümleri ve kursları, genç kuşaklara bu alanda eğitim imkânı sunmaktadır. Bu sayede, Türk halk oyunları geleneği gelecek nesillere aktarılmakta ve yaşatılmaktadır.

Konservatuvarlarda Türk Halk Oyunları Bölümlerinin açılması, Türk Halk Oyunları Federasyonunun kurulması, özel girişimlerle ve devlet destekli profesyonel dans topluluklarının ortaya çıkması, yerel yönetimlerin himayesinde düzenlenen halk oyunları etkinlikleri ve büyük organizasyonların halk oyunları dayanaklı büyük prodüksiyonları gibi teşebbüsler halk oyunları sektöründe önemli gelişmelerdir. (Yılmaz, 2017:343).

Halk oyunları, toplumun değişen gereksinimlerine oryante olarak sektördeki gelişimine sürekli devam etmektedir. Halk oyunları alanında yazıları tur organizasyonları ve halk oyunları festivallerine seyahat düzenlenmesi (C. Özcan, Kişisel görüşme, 15 Mart 2024), kına- düğün vb. seremonilerde sıkça tercih edilen organizasyonlar sektördeki önemli gelişmelerden biridir. Bu sektör kostüm, dansçı ve ritim grubunda büyük bir istihdam alanı yaratmıştır (Y. Demir, Kişisel Görüşme, 30 Nisan 2024).

Teknolojinin etkisiyle Türk halk oyunları sektöründe dijitalleşme ve dijital platformların kullanımı artmaktadır. Özellikle sosyal medya ve diğer dijital platformlar aracılığıyla yapılan paylaşımlar, Türk halk oyunlarının daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamakta ve bu, değerli bir gelişme olarak kabul edilmektedir.

Ancak, bu gelişmelerin yanı sıra Türk halk oyunlarının korunması ve yaşatılması çabaları da önemlidir. Halk oyunları, küreselleşme ve modernizasyon gibi etkenlerin etkisiyle tehdit altındadır. Bu nedenle, koruma ve yaşatma çalışmalarının devam etmesi için sektörde istihdamın artırılması konusunda ciddi çalışmalar yapılması ve Türk halk oyunlarına yönelik koruma faaliyetlerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Türk halk oyunlarının korunması ve yaşatılması için devletin, özel sektörün ve sivil toplumun birlikte hareket etmesi önemlidir. Halk oyunlarına yönelik eğitim programları, festivaller, etkinlikler düzenlenmesi ve halk oyunlarının kültürel miras olarak tanıtılması,

bu alanda yapılabilecek önemli adımlardan birkaçıdır. Bu şekilde, Türk halk oyunlarına olan ilgiyi artırabilir, geleneksel sanatımızın gelecek nesillere aktarılmasını sağlanabilir.

3.5. Halk Oyunları Endüstrisinin Yapısı ve İş İmkanları

TDK Endüstri kelimesine sanayi açıklaması yapmaktadır. Sanayi tanımı için de “Hammaddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü” ifadesini kullanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr> E.T. 29/03/2024). Farklı bir kaynakta “Sanayi belirli bir alan için mal ve hizmet üretiminde yer alan şirketler, kişiler ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen tüm ekonomik faaliyetlerin bütünüdür” (<https://bilgitara.com> E.T. 21/05/2024) açıklaması bulunmaktadır.

Bu tanımdan yola çıkarak halk oyunları endüstrisi dans, eğitim, kültürel etkinlikler, kostüm, turizm, koreografi, müzisyenlik ile ilişkilendirilebilmektedir. Bu bileşenler halk oyunlarının ekonomik değerini arttırırken kültürel mirasın devamlılığını da sağlamaktadır ve alandaki profesyonellere istihdam oluşturmaktadır. Böylece, halk oyunları endüstrisi tanıma uygun olarak belirli bir alanda mal ve hizmet üreterek ekonomik faaliyetlerde bulunmaktadır.

Bu endüstri hem kamu hem de özel sektörde geniş bir alanda yer bulmaktadır. Amacı, kültürel değerleri korumak, yaygınlaştırmak ve topluma aktarmak olan çeşitli kuruluş ve işletmeler, faaliyetlerinde halk oyunları endüstrisinden yararlanmaktadır.

Türk halk oyunları bölümü eğitim yelpazesi geniş bir bölümdür. Edinilen kazanımlara bakıldığında, müzisyenlikten tutun dansçılığa, dansçılıktan organizasyon yöneticiliğine kadar çeşitli alanlarda iş fırsatı mevcuttur (S. Özbilgi, kişisel görüşme, 3 Nisan 2024). Devletin güvencesi olması sebebiyle bölüm mezunları en çok müzik öğretmeni olarak atanmayı tercih etmekte ayrıca düğün organizasyonları, belediye dans gruplarında ya da eğlence sektöründe ve dansçı olarak çalışabilmektedir (K. Kayhalak, kişisel görüşme, 31 Mart 2024). Müzik öğretmeni olarak atanmamış arkadaşlarımızın en büyük iş kapısı halk eğitim merkezlerinde halk oyunları öğretmenliği olmaktadır. Daha sonra özel okullarda öğretmenlik, belediyelerde kültür müdürlüklerinde kadrolu, sözleşmeli ya da geçici personel olarak öğretmenlik yapma fırsatı bulunmaktadır (G. Gülpınar, kişisel görüşme, 20 Nisan 2024). Kültür Bakanlığı bünyesinde kadrolu dansçılık, TRT ve Kültür Bakanlığı’nda müzisyenlik ve organizasyon gibi iş kollarında çalışabilme imkânı bulunmaktadır (F. Uzunbaş, kişisel görüşme, 19 Nisan 2024). Büyük dans gruplarında,

otellerde, ülkemizi yurt dışında temsil edecek gruplarda dansçı olarak çalışma imkânı mevcut olmaktadır (Y. Erhal, Kişisel görüşme, 2 Nisan 2024) Yazlık tatil bölgelerinde otellerde sigortası yapılarak maaşlarının miktarı belli olan büyük dans gruplarında profesyonel dansçı olarak çalışma ya da özel düğün etkinliklerinde, büyük kurumsal organizasyonlarda dansçılık yapılabilme imkânı bulunmaktadır. Devlet kurumlarında halk oyunları alanı ile alakalı sadece usta öğreticilik, Devlet Halk Dansları Topluluğu'na kadrolu dansçı veya devletin Türk Dünyası Müzik ve Dans Topluluğu'nda dansçılık yapılabilmesi dışında devlete bağlı dans edilebilecek bir ortam bulunmamaktadır (S.S. Çelik, Kişisel görüşme, 6 Nisan 2024).

Özel sektör kısmında çalışma yelpazesi çok geniştir. Kişinin müzik yeteneği varsa müzisyen olarak çalışmaktadır. Bazı arkadaşlarımız halk oyunlarının ayrılmaz bir parçası kostüm imalatı ve tasarımı işine yönelmektedir. Düğün- kına organizasyonları yapan mezunlarımız bulunmaktadır. (C. Özcan, kişisel görüşme, 15 Mart 2024) Özel sektörde halk oyunları anlamında daha fazla iş fırsatı bulunmaktadır, kendi yerini açan arkadaşların daha geniş çaplı fırsatlara sahip olduğunu düşünmektedir (C. Şimşek, Kişisel Görüşme, 7 Nisan 2024).

Profesyonel dans toplulukları, dans okulları, kültürel etkinlik organizatörleri, koreograflar, kostüm imalat ve tasarımcıları, sahne yöneticileri ve müzik yöneticileri, akademisyenler, öğretmenler, usta öğreticiler gibi birçok farklı rol ve uzmanlık alanı halk oyunları endüstrisinin bünyesinde barınmaktadır. Büyük şehirlerde ve turistik bölgelerde, halk oyunları ile ilgili etkinliklerin ve gösterilerin düzenlenmesi için birçok iş fırsatı mevcuttur. Halk oyunları endüstrisinde, alanda yetenekli kişiler için çeşitli eğitim, gelişim ve kariyer fırsatları bulunmaktadır. Dans okulları, kurslar, atölyeler ve akademik programlar, bireylerin yetiştirilmesi ve uzmanlaşmalarına imkân sağlamaktadır. Bu iş imkanları hem sanatsal hem de kültürel açıdan zengin bir kariyere sahip olmak isteyenler için cazip olabilir.

Dans toplulukları, kültür endüstrisinin bir parçası olarak eğlence sektöründe önemli bir rol oynamaktadır ve bu sektörün metalarından biri haline gelmiştir. Kültür endüstrisi, geniş bir yelpazedeki eğlence ürünlerini barındırır ve bu ürünlerin maddi kazanç sağlamasına olanak tanır (Bozkurt, 2019:42). Kültürel organizasyonlarda daha kolay ve daha fazla kazanç sağlanmaktadır. Okullarda öğretmenlik yapmak daha az gelir elde edilmesini sağlarken, özel sektörde kültür endüstrisinin çatısındaki altındaki

organizasyon/sahne sanatları kişiye daha tatmin edici kazançlar sağlamaktadır (Y. Demir, kişisel görüşme, 30 Nisan 2024). Küresel sistemin bir parçası olan kültür endüstrisinde dans, pazar payı olarak ele alınmıştır ve bu yaklaşım Türk halk danslarını yüksel sanat statüsüne taşıma amacıyla profesyonel topluluklar oluşturma çabalarını tetiklemiştir. Türkiye'de, kısa bir dönemde bile, pazar payı oluşturan profesyonel dans toplulukları, popüler bir sanat formu haline gelmiştir (Bozkurt, 2019:43-44).

3.6. Mezunların İstihdam Edildikleri Sektörler

Türk halkoyunları bölümü mezunları, çok fazla alanda istihdam edilebilmektedir. Mezunlar, geleneksel Türk halkoyunlarının korunması, tanıtılması ve aktarılması konularında faaliyet gösteren kültürel kuruluşlar ve derneklerde iş bulabilirler. Ayrıca, özel ve kamu sektöründe kültür etkinliklerinin planlanması ve yürütülmesiyle ilgili görevler üstlenirler. Bu sektörler, profesyonel dans toplulukları, dans okulları ve eğitim merkezleri, etkinlik organizasyon şirketleri, öğretmenlik, müzisyenlik, kültürel etkinliklerin organizasyonu, kostüm tasarımı ve imalatı gibi geniş bir yelpazeye yayılır. Turizm sektörü de mezunlara çeşitli fırsatlar sunar; özellikle folklorik gösterilerin düzenlendiği oteller, tatil köyleri ve kültür turları gibi alanlarda istihdam edilebilirler.

3.6.1. Dans Sektörü

Dansçılar, müzik, ritim ve hareketi birleştirerek seyircisine görsel ve duygusal bir deneyim sunan sanatçılardır. (Eroğlu, 2017:218-219). Dansçılar, tiyatro, sinema, televizyon, konserler, müzik videoları, reklamlar, dans gösterileri ve diğer etkinliklerde yer alabilirler. Balet, modern dans, hip-hop, caz, Latin dansları, halk dansları ve daha birçok dans türü dansçıların çalışma alanını oluşturmaktadır

Dansçılar, farklı dans stilleri ve teknikleri kullanarak sahnede veya kamera karşısında performans sergilerler. Dans, bir ifade biçimi olarak çok çeşitli duygusal ve estetik içerikleri yansıtabilmektedir. Dansçılar, dans tekniklerini öğretilmesinde ve geliştirilmesinde görev almaktadır. Bu süreç, vücut koordinasyonu, esneklik, denge ve dans hareketlerini mükemmelleştirmeyi içermektedir. Dansçıların bir diğer vizyonu ise belirli bir dans türünde veya stilinde performans sergilemek üzere repertuar oluşturmaktır. Yeni dans rutinleri ve koreografiler oluşturma yeteneğine sahip olmayı gerektiren bu süreç, kendi dans numaraları ile de zenginleştirilebilmektedir. Bu durum,

dansçıların sahne gösterilerinde seyirciye etkileyici bir görsel deneyim sunmalarını sağlayabilmektedir. İyi bir dansçı bireysel olduğu kadar ekip çalışmasına da yatkın olmalıdır. Dans bir uyum sanatı olduğundan bu uyumun sağlanabilmesi çok daha etkileyici dans gösterileri meydana çıkarabilmektedir. Dansçıların sahnedeki en büyük kozlarından birisi de duygularını ifade etmek için vücut dillerini kullanmalarıdır (Eroğlu, 2017: 215-226). Dansla bütünleşmiş bir vücut dili seyir zevkini ve duygu yükünü artıran en önemli unsurlardandır. Tüm bunların bir dansçıda bulunabilmesinin ön koşulu ise yetenek, deneyim ve sürekli gelişim anahtar kavramlarında saklıdır.

Türk halk oyunları mezunlarından dansçı olarak çalışmak isteyen kişilerin çeşitli engeller ile karşılaştığı görülmektedir. Örneğin bale alanında eğitim almış bir dansçının Türkiye’de yalnızca birkaç kurumda istihdam edildiği görülmektedir. Devlet opera ve baleleri bu kurumlardan ikisi olup burada öncelikli sözleşmeli alımlar yapılmakta ardından kadro sınavlarında başarılı olan adaylar kadroya geçirilebilmektedir (Ayvazoğlu, 2012: 47).

Profesyonel halk dansı toplulukları, geleneksel halk oyunlarını sahneleyen ve performanslarını geniş kitlelere sunan önemli aktörlerdir. Bu topluluklar genellikle dansçılar, koreograflar, müzisyenler ve sahne yöneticileri gibi çeşitli uzmanları istihdam ederler.

3.6.2. Eğitim Sektörü

Halk oyunları eğitimi sunan dans okulları ve eğitim merkezleri, genç yetenekleri keşfetmek, yetiştirmek ve gelecekteki dansçıların yeteneklerini geliştirmek için önemli bir rol oynar. Bu tesisler, dans öğretmenleri, eğitimciler ve yöneticiler gibi çeşitli profesyonelleri istihdam ederler.

Türk halk oyunları bölümü mezunları, öğretmen olarak çeşitli şekillerde istihdam edilebilmektedirler. Öncelikle halk oyunları bölümü mezunları için ilk akla gelen, Halk Eğitim Merkezleri’nde sezonluk kurslar açmak suretiyle halk oyunları öğretmeni olarak çalışmaktır. Halk oyunları kurslarında, milli kültürün önemli bir parçası olan Türk halk oyunlarını öğrencilere öğretmek ve genç nesillere aktarmaktadırlar. Aynı zamanda kamu sektörü bünyesinde Millî Eğitim Bakanlığı’nda müzik öğretmenliği yapmayı tercih etmektedirler. Yine devlet kurumlarındaki istihdam olarak yönetimlerin elinde bulunan il

ve ilçe belediyelerinde ilgili birimlerde halk oyunları öğretmenliği ya da müzik öğretmenliği yapabilmektedirler.

Özel sektörde ise yelpaze çok geniş olmaktadır. Sanat merkezlerinde veya özel dans okullarında Halk oyunları öğretmenliği, bale öğretmenliği, modern dans öğretmenliği, müzik öğretmenliği gibi meslekleri de icra edebilmektedirler. Bu mekanlarda, ilgi alanlarına yönelik eğitim almak isteyen çocuklar ve yetişkinler için kurslar düzenlenmektedir.

Özetlemek gerekirse, Türk halk oyunları bölümü mezunları, öğretmenlik alanında okullarda veya kültür ve sanat merkezlerinde öğretmenlik yapabilirler. Ayrıca, kültür ve sanat etkinliklerini düzenleyen kurumlarda da görev alarak geleneksel Türk halk oyunlarının yaşatılmasına ve tanıtılmasına katkıda bulunabilirler. Bu mezunlar hem kültürel mirasın korunması hem de genç nesillere kültürel değerlerin aktarılması açısından önemli bir role sahiptirler.

3.6.3. Kültürel Etkinlik Organizasyonları

Organizatör, çeşitli etkinliklerin (örneğin konferanslar, fuarlar, düğünler, festivaller) ve projelerin (örneğin kampanyalar, sergiler, kurumsal etkinlikler) planlanması, koordinasyonu ve yönetimi konularında uzmanlaşmış kişileri ifade etmektedir. Organizatörler, çeşitli etkinliklerin veya projelerin düzenlenmesi süreçlerinde rol alarak hedeflenen sonuçların elde edilmesini sağlamaktadır. Bu başarının sağlanabilmesi organizatörlerden planlama, bütçe yönetimi, mekânların tesis edilmesi, tedarikçi yönetimi, iletişim ve pazarlama, katılımcı ve konuk ilişkileri, koordinasyon ve zaman yönetimi, sorun çözme, günün yönetimi, sonuç analizi gibi süreçleri etkin şekilde yürütmeleri beklenmektedir (Çubukçu, 2018). Bu süreçlerden birinde oluşacak olası bir aksiliğin tüm süreci çıkmaza sokabileceği düşünüldüğünde organizatörlerin önemi daha da belirginleşmektedir. Türk halk oyunları mezunları, almış olduğu eğitimler ile organizasyon süreçleri etkili şekilde yürütebilmektedir.

Halk oyunları festivalleri, konserler, gösteriler ve diğer kültürel etkinliklerin organizasyonu ve yönetimi için organizasyon şirketleri önemli bir role sahiptir. Kültürel etkinlikler organizasyonları kına ve düğün organizasyonları gibi, geleneksel bir ritüel olan geceleri planlayan ve yöneten bir sektörü bünyesinde barındırmaktadır. Halk oyunları bölümü mezunlarından bu alanda çalışmak isteyenler için çeşitli istihdam

alanları bulunmaktadır. Mezunlar, organizasyon yöneticiliği yaparak kına gecesi etkinliklerini baştan sona organize eder ve koordinasyonunu sağlamakta görev alabilmektedirler. Yöneticiliğin yanı sıra, geleneksel Türk halkoyunlarına yönelik eğitim almış olduklarından, kına gecelerinde dans gösterileri yapabilmekte veya halkoyunları performansları sergilemekte oldukları için işe alınabilmektedirler. İstihdam edilme şekilleri ise genellikle serbest çalışma veya sözleşmeli olarak gerçekleşir. Kişiler kına gecelerinde performans sergilemek için belirli bir ücret karşılığında organizasyon yöneticisi ile sözleşme anlaşma yaparak sözleşme imzaladıkları gibi, organizasyon gününde gösterilerini sunarak gününbirlik/yevmiye usulü ile de kazanç sağlayabilmektedirler. Genellikle sözleşmeli çalışmaktan ziyade günlük çalışma imkanına sahip olduklarını bilmekteyiz.

İş arayan halkoyunları bölümü mezunları, dans ekipleri veya gösteri gruplarına katılarak profesyonel düzeyde performans sergileyebilirler. Ayrıca, kına düğün organizasyonu şirketleri veya etkinlik planlayıcılarıyla iletişime geçerek kına gecelerinde dans gösterileri için anlaşma yapabilirler. Genellikle bu sektörde çalışan mezunların yevmiye usulü çalıştıkları bilinmektedir.

3.6.4. Kostüm Tasarımı ve İmalatı Sektörü

Halk oyunları bölümü mezunları geleneksel Türk halk oyunları ve dansları için özel kostümler tasarlamak ve üretmek konusunda uzmanlaşmışlardır. Kostüm tasarımı ve imalatı sektöründe halk oyunları bölümü mezunları için çeşitli kariyer fırsatlarına ev sahipliği yapmaktadır.

Öncelikle, sahnede performanslarını sergileyen dans grupları ve gösteri ekipleri, özel kostümlere ihtiyaç duymaktadırlar. Halk oyunları bölümü mezunları almış oldukları eğitim ve yapmış oldukları araştırmalar doğrultusunda bu kostümleri tasarlayıp üretebilmektedirler. Geleneksel Türk halk dansları için özgün ve dikkat çekici kostümler, sahne performanslarının görsel etkisini artırabilmektedir. Bu etki izleyicilere unutulmaz bir görsel şölen sunabilmektedir. Bu mezunlar, geleneksel Türk kültürünü ve halk oyunlarını derinlemesine anlayarak, kostüm tasarımı ve imalatı sektöründe başarılı bir kariyere sahip olabilirler.

Geleneksel danslar, modern danslar gibi sahne performansları için kostüm tasarımı ve imalatı yapan kişiler ayrıca müşterilerin özel taleplerine göre kostümler de üretebilecek

yetkinliği kazanabilmektedir. Kariyerinde ilerlemek isteyen, dikiş, modelleme, kumaş seçimi ve kostüm yapımı konularında kendini geliştirebilen, bunların yanında yaratıcı düşünme becerileri, estetik anlayışları ve teknik yetenekleri ile destekleyen kişiler daha sonraları tiyatro oyunları, film ve dizi prodüksiyonları, tematik etkinlikler ve reklam kampanyaları için kostüm tasarımı ve imalatı hizmetleri sunabilmektedirler.

Kostümcü, tiyatro, sinema, televizyon, reklam ve diğer görsel medya üretimlerinde çalışan bir profesyoneldir. Kostümcüler, karakterlerin kişiliklerini, zaman periyodunu, hikâyenin temasını ve diğer faktörleri dikkate alarak kostüm tasarlamak ile sorumludur. Bu kostümler oyuncuların veya modellerin giyeceği kıyafetler, aksesuarlar ve bazen de makyajı içerebilmektedir. Kostümcülerin işlerinin önemli bir boyutunu tarih araştırması yapmak oluşturmaktadır. Belirli bir döneme, kültüre veya temaya bağlı estetik gerçeklik ancak bu yolla mümkün olabilmektedir. Kostümcülerin dikkat etmesi gereken bir diğer husus da malzeme seçimidir. Kostümlerin yapımında kullanılacak kumaşlar, dikiş malzemeleri ve aksesuarları kostümün tasarımına ve karakterin özelliklerine en uygun olacak şekilde seçilmelidir. Doğru malzeme seçimi kadar bu malzemelerin dikimi, kesimi gibi el becerisi gerektiren işler de kostümcülerin görev tanımlarından birisidir. Buraya adar ifade edilenlerin dışında bir kostümcü oyuncular ile bütünleşmelidir. Oyuncuların hareket kabiliyetlerini iyi analiz ederek sahnede performanslarını en etkili şekilde sergilemelerine yardımcı olabilecek tasarımlar geliştirmelidir. Yine kıyafetlerin doğru şekilde giyildiğinden, kameraya olan perspektiflerinden haberdar olmalıdır. Çekim sonrası süreçte de kostümlerin bakım ve onarımı gibi konular da kostümcünün görev alanlarından (Koca vd., :54-56). Anlaşılan odur ki kostümcü, sahne sanatlarının arka plan kahramanlarından birisidir. Sahnenin etkisinin artırılmasında, karakterlerin performanslarında kritik bir role sahiptir.

3.6.5. Turizm sektörü

Türkiye'nin kültürel zenginliklerini ve geleneksel değerlerini tanıtmak ve sergilemek için önemli bir platform sağlamaktadır. Farklı kültürleri deneyimlemek üzere seyahat eden kişilerin dikkatini çekme konusunda halk oyunlarımız önemli bir konumda bulunmaktadır. Türk halk oyunları bölümü mezunları turizm sektöründe çeşitli istihdam fırsatları bulabilirler. Mezunlarımız, turistik tesisler ve otellerde bulunan yerli ve yabancı konuklarına geleneksel Türk kültürünü deneyimleme fırsatı sunmak için Türk halk

oyunları gösterileri düzenlemektedirler. Halk oyunları bölümü mezunları, dans ekiplerinde ya da kültürel etkinlik departmanlarında dansçı, koreograf veya eğitmen olarak çalışabilirler. Yerli ve yabancı misafirlere yönelik Türk halk oyunları dersleri vermek de bu mezunlara iş fırsatı sunarak eğitmen olarak da istihdamları mümkün olmaktadır.

Ayrıca, turistik şehirlerde veya bölgelerde kültürel etkinliklerin organizasyonunda yer alabilmektedirler. Turistlere yönelik geleneksel Türk halk oyunları gösterilerinin organize edebilmektedirler. Tüm bunlara ek olarak Türk halk oyunları mezunları, yurt dışı turları düzenleyerek kültürümüzü dünyaya tanıtmada konusunda kendilerine iş imkânı yaratabilmektedirler.

Turizm sektöründe Türk halk oyunları bölümü mezunlarının istihdam edilmesi, hem Türk kültürünün korunması ve tanıtılmasına katkı sağlar hem de turistlere unutulmaz deneyimler sunmaktadırlar. Bu mezunlar, yaratıcı yetenekleri, kültürel bilgileri ve performans sanatlarındaki uzmanlıklarıyla turizm sektörüne değer katarak başarılı bir kariyere adım atabilmektedirler.

3.6.6. Koreograflık

Koreograf, dansçıların vücut hareketleri, pozisyonları, ritimleri ve ifadeleri gibi unsurları kullanarak görsel olarak etkileyici dans numaraları oluşturan, dans numaralarının düzenlenmesi, yönetilmesi ve tasarlanmasında uzmanlaşmış sanatçıdır. Koreografin öncelikli görevi dans numarasının temel konseptini, stilini ve temasını belirlemektir. Koreograf dansçıların sahnede nasıl hareket edeceğini, pozisyonları nasıl alacaklarını ve hangi sıralamayla dans edeceklerini düzenleyerek, hareketlerin akışını ve estetiğini gözetmektedir. Dans numarasında duygusal ifadeleri vurgulayan koreograf, dansçıların yüz ifadeleri, beden dili ve hareketleri aracılığıyla belirli bir duygu veya hikâye anlatımını iletmelerini sağlamaktadır. Koreograf, dans numarası için uygun müziğin seçiminden de sorumludur. Müziğin ritmi ve duygusal tonu, dans numarasının genel hissini etkileyeceğinden bu tercih oldukça etkili olmak zorundadır. Müziğin yanı sıra koreograf, dansçılara özgün ve çeşitli hareket teknikleri kullanarak dans numarasını zenginleştirerek, yaratıcı ve etkileyici performanslar tasarlamaktadır. Koreograf, dansçılar ve gerekli diğer ekip üyeleriyle iş birliği yaparak dans süreçlerine aktif bir katılım sağlamaktadır. Böylece hareketlerin doğru şekilde icra edilmesini, uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesini ve

sahne edilebilir görünmesini sağlamaktadır (Ersöz, s. 142-149). Tüm bu yönleri ile koreografların bir dansın ayrılmaz parçası olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Türk halk oyunları mezunları, oyunlar konusunda uzman oldukları için koreograf olarak istihdam edilebilmektedirler.

3.6.7. Müzisyenlik Sektörü

Müzisyenler, piyano, gitar, keman, davul, flüt çeşitli enstrümanları çalarak veya seslendirerek yaratıcı bir şekilde ifade eden sanatçılardır. Müzisyenler, genellikle sahnede, stüdyoda, konserlerde veya diğer performans mekânlarında çalışmaktadır. Vokal müzisyenler, seslerini kullanarak şarkı söyleyerek farklı ses tınıları, vokal teknikleri ve ifade biçimleri ile şarkıları yorumlamaktadır. Müzisyenler, kendi müziklerini bestelemek veya düzenlemek suretiyle özgün çalışmalar da üretebilmektedir. Bu üretimlerini canlı performanslar sergileyerek dinleyicilere müzik deneyimi olarak sunmaktadırlar. Ayrıca öğretmen veya eğitmen olarak da görev yapabilen müzisyenler, öğrencilere enstrüman çalmayı öğretmek, müzik teorisi öğretmek ve performans becerileri kazandırmak gibi katkılar sağlamaktadır. Öğrencileri ile bireysel olarak çalışabildikleri gibi orkestra veya müzik grubu üyeleri olarak bir araya gelerek kolektif müzik üretimi de yapabilirler. Son olarak belirtilebilir ki bazı müzisyenler müzik endüstrisi çalışmalarına katılarak, kayıt şirketlerinde müzik yöneticileri olarak çalışabilmektedir. Burada müzik işinin yönetimi, pazarlaması ve dağıtımı gibi alanlarda çalışma sahaları mevcuttur. (Ata Sağıroğlu, 2019).

Diyarbakırlı 'ya göre ülkemiz özelinde yalnızca halk oyunları mezunları için değil tüm sektörlerde kişiler kendi şanslarını kendileri yaratmak zorunda kalmaktadır. Geçmişte fırsatları değerlendirerek kendine ayrı bir iş kolu yaratarak bir dernek kurmuştur. Okuduğu dönemde aldığı müzik eğitimine istinaden şu an Kültür Bakanlığı'nda müzisyenlik yapmaktadır ve aslında kendi mesleğini icra edememekte olduğunu söylemektedir. İş konusunda çok fazla seçenek olmadığını düşünmektedir ve yakın arkadaşlarından da mesleğini icra edemeyen ve mutsuz olan kişilerin var olduğundan bahsetmektedir. Ülkemizde halk oyunları mezunlarının iş bulma veya kendi geçimini sağlayabilecek bir pozisyon yaratma konusu tamamıyla kendi özverisiyle doğru orantılı olmaktadır (B. Diyarbakırlı, Kişisel Görüşme, 7 Nisan 2024).

3.7. Mezunların Sektördeki İstihdamı Sırasında Karşılaştıkları Zorluklar

Türk halkoyunları bölümü mezunları çeşitli iş kollarında istihdam şansı bulsalar da piyasada özelleşmiş bir alana sahiptirler. Bu sebeple iş bulma sürecini olumsuz etkileyen noktalar bulunmaktadır.

Çalışma alanı sınırlı olduğu için özlük hakları ve sosyal güvencesi olan iş bulmak konusunda zorluklar yaşanmaktadır. (K. Kayhalak, kişisel görüşme, 31 Mart 2024) G6: Özellikle büyük şehirlerde halk oyunları alanında çalışacak yerler genelde parsellenmiştir. Birçok kişinin çalışacağı okullar zaten belli olduğu için özel çalışmaları yapabilmek için çevre sıkıntınız varsa, yönlendirecek kimseniz yoksa zorluk yaşanmaktadır (E. Kılıç, kişisel görüşme, 8 Nisan 2024). Türk halk oyunları bölümü mezunları, çalışma alanlarının sınırlı olması nedeniyle özlük hakları ve sosyal güvencesi olan iş bulmakta güçlük çekmektedirler. Özellikle büyük şehirlerde halk oyunları alanında çalışacak yerlerin-okulların genellikle belirli kişilerin elinde olması, özel çalışmalar için çevre sıkıntısı ve yönlendirme eksikliği gibi sorunlar ortaya çıkarabilmektedir.

2003 yılında mezun olan Gülpınar eskiden daha az mezun verildiği için iş bulma süreçlerinin daha kolay olduğuna dikkat çekmiştir. İş sahasının daha boş olmasından dolayı geçmişte süreç daha sorunsuz ilerlemiştir. Fakat günümüzde devlet memurluğu haricindeki belediye, özel okullar vs kurumların kadrosuna girebilmek için referans kişilerin katkısının ön plana çıktığını ifade etmiştir (G. Gülpınar, kişisel görüşme, 20 Nisan 2024).

Herhangi bir usta öğreticilik belgesi alan ya da antrenörlük belgesine sahip olan bireylerle bölüm mezunlarının aynı konumda halk eğitim merkezlerinde çalışması, ilkokul mezunu öğretici ile konservatuvar mezununun ücret ve sosyal haklarının aynı olması alınan akademik eğitime sektörde değer verilmediğinin işaretidir. Aslında çok geniş bir iş sahasına sahibiz, ama ülkemizde değer bulma süreci çok zorlu geçiyor ve değerlendirilen alanlar çok kısıtlıdır. Halk eğitim merkezlerine atama yapılmamaktadır ve KPSS sınavına girerek müzik öğretmeni olmak dışında iş bulma süreci oldukça zorlu geçmektedir (F. Uzunbaş, kişisel görüşme, 19 Nisan 2024). Usta öğreticilik veya antrenörlük belgesi sahibi olmak, bölüm mezunlarının halk eğitim merkezlerinde çalıştığı pozisyonlarla ilkokul mezunu öğreticilerin ücret ve sosyal haklarının aynı olması, akademik eğitime sektörde yeterince değer verilmediğini göstermektedir. Bunun yanı sıra, devlet

atamalarında KPSS sınavına girerek müzik öğretmeni olmanın dışında iş bulma süreci oldukça zorlu geçmektedir.

Kültür Bakanlığı yakın zamanda sanatçı alımı için bir sınav yapacaktır. Bu sınava katılmak ve bu Kültür Bakanlığı'nda çalışabilmek için başvuru kriterleri içerisinde konservatuar lisans diplomasına sahip olmak kriteri zorunluluk değildir. Mezuniyet belgesine sahip olmanın ilgili kurumda hiçbir ayırt edici bir özelliği yoktur. Devlet Halk Dansları, Türk Dünyası Dans ve Müzik Toplulukları gibi kurumlarda öncelikle misafir sanatçı olarak, sonra sözleşmeli ya da kadrolu olarak girilebilse de mezun sayısı çok ama alımın az olması bireylerin şansını zorlaştırmaktadır. (B. Diyarbakırlı, kişisel görüşme, 7 Nisan 2024). Usta öğretici ya da 2. kademe antrenörlük belgesi olan kişiler halk eğitim merkezlerinde rahatlıkla kurs açabilmekte ve Kültür Bakanlığı'na bağlı dansçı olabilmek için dernek ya da sanat akademilerinde eğitim almış olmak da yeterli gelmektedir.

Halk Dansları Topluluğu İçin;

- 1-En az Yüksekokul (2 yıllık) veya dengi okul mezunu olmak,
- 2-Kadınlarda en az 165 cm, en çok 180 cm, Erkeklerde en az 175 cm, en çok 195 cm boy ölçülerine sahip olmak,
- 3-Dansçı fiziğine uygun bedensel uyum, görünüm ve esnekliğe sahip olmak, (Sınav yerinde gerekli görülen bedensel ölçümler yapılacaktır.)
- 4-Başvuru tarihi itibarıyla 30 yaşını doldurmamış olmak,
- 5-Ses duyma yeteneği ve ritim bilgisine, iyi bir halk dansları tekniğine, hareket dizinlerini algılama, çabuk öğrenme ve uygulama becerisi ile estetik tavra sahip olmak,
- 6-Halk Danslarının gerektirdiği yüksek eforu gösterebilecek kadar iyi bir sağlık durumuna sahip olmak,
- 7-Seyahat engeli bulunmamak,
- 8-Yurtiçinde ve yurtdışında, çalıştığı kurumun kurumsal kimliğine uygun hal ve davranışlarda bulunma sorumluluğunu taşımak,
- 9-Yapılacak uygulamalı sınavda başarılı olmak.

Orkestralar ve Korolar için;

- 1-Keman, viyola, viyolonsel, kontrabas, obua, klarinet, trompet, trombon (bas), piyano (Orkestra için), arp ve vurmali çalgı branşları için; Resmi ve Özel Konservatuarlardan veya müzik bölümü bulunan okullardan mezun veya özel müzik öğrenimi görmüş olmak,
- 2-Tulum, kemençe, piyano (Çok Sesli Müzik Korosu için) branşları için; en az Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü ya da konservatuarın lise bölümü veya fakülte ya da dört yıllık yüksekokul mezunu olmak veya özel müzik öğrenimi görmüş olmak,
- 3-Yapılacak uygulamalı sınavda başarılı olmak.

Tablo 20: Kültür ve Turizm Bakanlığı 2021 Yılı Sözleşmeli Sanatçı Alım İlanı Özel Şartlar Tablosu

Kaynak: Resmî Gazete, 14 Kasım 2021, Sayı 31659

Orkestralar için;

Keman, viyola, viyolonsel, kontrabas, obua, flüt, fagot, korno, klarinet, trompet, trombon, tuba, piyano, vurmali çalgılar ve arp branşları için; Resmi ve Özel Konservatuarlardan veya müzik bölümü bulunan okullardan mezun veya özel müzik öğrenimi görmüş olmak.

Koro ve Topluluklar için;

Semazen, tanbur, yaylı tanbur, yaylı ve mızraplı tanbur, kemençe, erkek ses, ney, ritim, kanun, trompet (mehter), zurna (mehter), nakkare (mehter), vokal çevgen (mehter), ney (tasavvuf), ud, ud (tasavvuf), kadın ses, erkek ses (bas), erkek ses (tenor), erkek ses (bariton), akordeon, klarinet, klasik kemençe, klavye, dombra-kopuz-tar-Şerter, keman, viyola, viyolonsel, alto kopuz, mey-zurna, kemança, kontrabas, bağlama, zurna-balaban-nefesli, kaval-sipsi-nefesli, klasik/elekgitar, bas gitar, cura, tar, klavye-gitar, ney-sipsi branşları için; en az Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü ya da konservatuvarın lise bölümü veya fakülte ya da dört yıllık yüksekokul mezunu olmak veya özel müzik öğrenimi görmüş olmak.

Çok Sesli Müzik Korosu için;

Soprano, alto, tenor, bas branşları için; üniversitelerin/konservatuvarların şan bölümünden mezun olmak.

Devlet Halk Dansları Topluluğu, İzmir Devlet Türk Dünyası Dans ve Müzik Topluluğu, Ankara Türk Dünyası Müzik ve Halk Dansları Topluluğu ve Ankara Devlet Modern Dans Topluluğu;

- En az lise veya dengi okul mezunu olmak ve halk dansları veya dans ile ilgili özel eğitim almış olmak,
- Kadınlarda en az 165 cm, en çok 180 cm, Erkeklerde en az 175 cm, en çok 195 cm boy ölçülerine sahip olmak,
- Dansçı fiziğine uygun bedensel uyum, görünüm ve esnekliğe sahip olmak, (Sınav yerinde gerekli görülen bedensel ölçümler yapılacaktır.)
- Ses duyma yeteneği ve ritim bilgisine, iyi bir halk dansları tekniğine, hareket dizinlerini algılama, çabuk öğrenme ve uygulama becerisi ile estetik tavra sahip olmak,
- Halk Danslarının gerektirdiği yüksek eforu gösterebilecek kadar iyi bir sağlık durumuna sahip olmak,
- Seyahat engeli bulunmamak,
- Yurtiçinde ve yurtdışında, çalıştığı kurumun kurumsal kimliğine uygun hal ve davranışlarda bulunma sorumluluğunu taşımak

Tablo 21: Kültür ve Turizm Bakanlığı 2024 Yılı Sözleşmeli Sanatçı Alım İlanı Özel Şartlar Tablosu

Kaynak: <https://guzelsanatlar.ktb.gov.tr> E.T. 10/05/2024

Kültür Bakanlığı tarafından ilan edilen sözleşmeli personel alım şartlarında orkestra, koro ve topluluklar gibi alanlara başvuracak adaylardan konservatuvar mezuniyeti şart koşulmaktadır. Halk dansları toplulukları için yapılacak alımda bu şart aranmamaktadır. Hatta 2021 tarihinde yapılacak alım için en az yüksekokul ya da dengi okullardan mezun

olma şartı istenirken 2024 yılında personel alım ilanında lise ve dengi okullardan mezun olmak yeterli görülmektedir. Kültür Bakanlığı'nın ilgili birimlerinde istihdam edilmek üzere orkestra, koro ve topluluklarda da olduğu gibi halk dansları alanında THO bölümleri mezunları tercih edilmelidir ve personel alım şartında konservatuvarların halk oyunları bölümleri mezunu olma şart koşulmalıdır.

Bunlara ek olarak yakın geçmişte yaşanan pandemi dönemi de sektörde ciddi sorunları doğurmuştur. Mezuniyeti pandemi döneminden normale dönüş sürecine denk gelen bireyler, pandemi sırasında sektörde dansçı, usta öğretici vb. olarak çalışan birçok insanın işsiz kalması güvencesi olan işlere yönelmeye sebep olmuştur (F. Ceylan, kişisel görüşme, 8 Nisan 2024). Özel işlerde, günübirlik işlerde çalışmakta olan kişiler bireysel olarak bir zorlukla karşılaşmamış olsa da, geleceğe yönelik yaşayacağı zorluğu emekli olamamak olarak belirtmektedirler (S.S. Çelik, kişisel görüşme, 6 Nisan 2024)

Özel sektörde, aynı işi yapan farklı kişilerin yeterlilikleri ile ilgili kıyaslamaya maruz kalınmaktadır. Çünkü piyasada en iyi olan, en çok yeteneği olanı tercih ederek az para ile birçok yeterliliği aynı anda barındıran insanları işe almak istenmektedir. Piyasada çalışan diğer mezunların önüne çıkabilmek için disiplinli çalışmak gerekmektedir. (Y. Demir, kişisel görüşme, 30 Nisan 2024 ve S. Özbilgi, kişisel görüşme, 3 Nisan 2024). Özel sektördeki rekabet ve ucuz eleman arayışı, kişilerin tecrübe kazanmasına engel olurken aynı zamanda yeteneklerini çalışma sahasında sergileme sorununa yol açmaktadır.

Halk oyunları alanında birçok iş koluna sahip olduğumuz aşikardır. Fakat bu işleri yaparken her ne kadar iyi ve tecrübeli olsak da bazı eksik yanlarımız, geliştirilmesi gereken yönlerimiz bulunmaktadır.

Halk oyunları ya da dans öğretmeni olarak temsil hazırlayan, sahneyi kullanan ve tasarlayanlar olarak, kişinin ışık ve ses sistemleri kullanma becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir (F. Ceylan, kişisel görüşme, 8 Nisan 2024). Devlet kurumlarına atanan öğretmen ve dansçı olarak çalışan mezunlar kendilerini resmi evrak hazırlama, dilekçe ve savunma yazma, protokol kuralları gibi konularda eksik görmektedirler. Süreç içerisinde maruz kalarak öğrenmek zorunda kalmaktadırlar (Y. Erhal, kişisel görüşme, 2 Nisan 2024). Halk oyunları bizim asıl alanımız olsa da farklı dans disiplinleri ile uğraşarak dans yönleri geliştirilmelidir (Y. Erhal, kişisel görüşme, 2 Nisan 2024). Drama eğitimi alıp dans ve tiyatroyu birleştirmeyi istemektedir (E. Kılıç, kişisel görüşme, 8 Nisan 2024). Dans alanında öğretici ya da performans sergileyici olarak desteklenmesi gereken yön

farklı dans disiplinlerinden beslenmek olmalıdır. Drama eğitimleri ile dans ve tiyatro üzerine çalışılmalıdır ki bu da yaratıcılık yönümüzün gelişmesine katkı sunacaktır.

İletişim becerileri üzerine ciddi anlamda eğilmek gerekmektedir. Özel ya da kamu kurumlarının bünyesindeki iş sahalarında ya da iş bulma sürecinde kendini doğru ifade etmek, insanlarla iletişimimiz sırasına beden dilini doğru ve etkili kullanabilmek önemlidir (E.O. Şahin, kişisel görüşme, 6 Nisan 2024) Akademik bilgilerimizin yanına iletişim becerisi de mutlaka eklenmelidir.

Sektörde dansçı, eğitmen, organizatör, müzisyen vb. işleri yapan festivaller, konserler ve yurt dışı seyahatleri gibi organizasyonlarda bireylerdeki yabancı dil eksikliği iletişime ve kültürel etkileşime engel olmaktadır. Bunların yanında genel kültür yetkinliği, müzik teknolojisi, enstrüman çalma becerisi, eğitmenlik yetkinliği yönlerimizin de geliştirilmesi gerekmektedir.

Bölüm mezunlarını iş yaşamında bazı zorluklar beklemektedir. Birçok insan Türk halk oyunları bölümünün farkında değildir (C. Özcan, kişisel görüşme, 15 Mart 2024). Bölümün varlığından ve mezunların yapacağı işlerin neler olduğundan birçok insan haberdar değildir. Mezunları en çok zorlayan konu da bu olmaktadır. Alanlarında yetkin olmalarına rağmen genel olarak tanınmamaları ve diğer meslek grupları tarafından değer görmemeleri büyük sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Youtube hocalığı diye bir sektör oluşmaya başlamıştır ve bu zaten usta öğreticiler ile aynı statüde çalışmamızın yanında çığ gibi büyüyen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Halihazırda olumsuz bakışla karşılaşan bizler, demoralize edilen bizler halk oyunlarından anlamayan herkesin piyasaya girmesiyle yükseltmediğimiz değerimizi iyice sarsmaktadır. Halk oyunları çalıştırıcısı olmak için kimse belge sormamaktadır. Sezonluk işçi gibi belli dönemlerde belli gösterilerin sahnelenmesiyle işlerinin son bulması ve geçim kaygısı yaşamak zorunda kalmaları ya da bırakılmaları mezunlar için büyük üzüntü kaynağıdır.

Katılımcılar referanslar ya da önceki tecrübeleri vasıtasıyla iş bulabilmiş, bu imkanları olmayanların ise işsiz kalmış, bazılarının da alanlarıyla ilgili olmayan işlerde çalışmak zorunda kalmışlardır. Belirli dönemlerde işsizlik ve düzensiz gelir, mezunların yaşadıkları en büyük zorluklarından biridir. Düzenli gelire sahip olamadığı için, mesleği kabul görmediği vb. sevdiği insanla hayatını birleştirmeyi başaramayan mezunlarımız bulunmaktadır. Pandemi, deprem gibi belirsizlikler iş bulma sürecini olumsuz etkilemektedir. Çalışılan ortamlardaki yetersiz imkanlar, düzensizlik ve yetersiz destek

gibi sorunlarla çalışma verimliliğini olumsuz etkilemektedir. Deneyimsizlik ve sektördeki rekabetin sertliği, çalışma arkadaşlarının iş birliğine kapalı olması mezunların çalışma ve iş bulma sürecinde karşılaştığı zorluklardan biridir.

Türkiye’de dansçıların iyi bir konuma gelememiştir, performans sergilemek için gidilen organizasyonlarda kötü kulisler, kötü yemekler, en düşük ücretler halk oyunculara layık görülmektedir (S.S. Çelik, kişisel görüşme, 6 Nisan 2024)

3.8. Mezunların Kariyer Gelişimi Süreci

Kültürel mirasımızı korumak, yaşatmak, dansçı, akademisyen yetiştirmek gibi amaçlar doğrultusunda eğitim veren Türk halk oyunları bölümlerinden mezun bireyler, genellikle kültürel etkinliklerde, festivallerde, turistik etkinliklerde ve eğitim kurumlarında görev alarak kariyerlerini sürdürmektedirler. Türk halk oyunları bölümünde eğitim gören öğrenciler, teorik derslerin yanı sıra uygulamalı derslere ve sahne çalışmalarına da katılırlar. Bu süreçte öğrenciler, Türk halk oyunlarının tarihini, kültürünü, müziğini ve dans tekniklerini detaylı bir şekilde öğrenirken bale, müziksel işitme okuma yazma, çalgı eğitimi gibi derslerle de gelişimlerini sürdürmektedirler.

Türk halk oyunları bölümünden mezun olanlar çeşitli kariyer fırsatlarına sahip olarak iş hayatına atılırlar. Bölümden mezun olan öğrencilerden bazıları ise lisans üstü eğitimlerine devam ederek akademik kariyere yönelebilmekte, araştırma görevlisi veya öğretim üyesi olarak akademik kurumlarda çalışabilmektedirler. Ayrıca, bazı mezunlar kendi halk oyunları topluluklarını veya kültürel organizasyonları kurabilmekte veya mevcut olanlarda eğitmen ya da dansçı olarak çalışabilmektedirler. Bu sayede mezunlar, deneyim kazanma ve kendilerini sektörde tanıtmaya ve kanıtlama fırsatına sahip olmaktadır. Bazı mezunlar ise halk oyunları ile ilgili kültürel etkinliklerin organizasyonu, tanıtımı veya yönetimi gibi çalışmalarla kariyerlerine devam edebilirler. Bu, kültürel etkinliklerin ve halk oyunlarının sürdürülebilirliğini sağlamak için önemli bir rol oynamaktadır.

Türk halk oyunları bölümünden mezun olanlar genellikle aldıkları eğitimlerden yola çıkarak bir alanda uzmanlaşmaya gitmekte, o yönde gelişimlerini bireysel olarak sağlayarak istihdam alanlarını belirlemektedirler. Ya da iş fırsatına ulaştıkları sektörlerde şanslarını deneyerek, mevcut bilgilerinin üzerine istihdam edilmiş oldukları alan ile ilgili gelişimlerini yine kendileri sağlamaktadırlar.

Mezunların kariyer gelişimleri için akademik kaynaklara sahip olmaya ve ulaşmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Eskiye göre literatürdeki kaynaklar daha iyi duruma gelmeye başlamıştır. Yapılan çalışmalar daha nitelikli ve daha farklı konularda yapılmaktadır. (C. Özcan, kişisel görüşme, 15 Mart 2024). Uzunbaş'a göre kişilerin kariyerlerindeki gelişimleri açısından kaynakların daha da çoğaltılması gerekmektedir. Araştırmalar sırasında aynı kişilerin çalışmış olduğu aynı kaynaklara rastlanmakta, alanla ilgili yapılan neredeyse tüm çalışmalarda aynı kaynaklara ve aynı dip notlarla karşılaşılmaktadır. Patrikte yeterli beceriye sahip olan kişiler, sergiledikleri ürünü ya da savundukları düşünceyi ifade edebilme, bunu akademik cümlelerle ifade edebilme konusunda yetersiz kalabilmektedir. Akademik bakış açısı kazandıracak çalışmalar yapılmalıdır. Yurt dışı kaynakları tarayabilmek için dil sorununu çözme konusunda adımlar atılabilmelidir. Dil becerilerinin geliştirilmesi konusunda destekler sağlanmalıdır (F. Uzunbaş, kişisel görüşme, 19 Nisan 2024). Lisans döneminde eğitim programında bulunan dersler yüzeysel işlenmek durumunda kalmaktadır. İş yelpazesinde seçilen kol için gelişim kişisel çabaya bağlı bulunmaktadır. Yapılmış araştırmalar alandaki belli isimler tarafından yapılmış çalışmalardan oluşmaktadır. Kültür çatısı altında bulunan alanımızda yabancı dil sorunu hem akademik kaynaklara ulaşma ve anlamada sorun çıkarmakta, hem de yurt içi ve yurt dışı festivallerde, turizm sektöründe kültür etkileşimi konusunda bizleri dezavantajlı konuma düşürmektedir.

SONUÇ

Türk Halk Oyunları Bölümü Mezunlarının İş Gücü adlı bu çalışmada THO bölümü mezunlarının iş gücü piyasasındaki durumları ve karşılaştıkları zorluklar incelenmiştir. THO bölümünden mezun ve iş gücü piyasasında yer almış farklı sektörlerde çalışan 14 kişi ile online ve yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Birinci bölümde meslek, iş, kariyer ve istihdam kavramları analiz edilmiştir. Meslekler insanların ihtiyaçlarından doğmuştur ve yaşanan değişimlerin etkisiyle zamanla yeni meslekler ortaya çıkmış bazı meslekler ise silinip gitmiştir. Yapılan meslek tanımları ve kriterleri incelenmiş, her meslek için kendi özelinde kriterlere sahip olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Mesleklerin sınıflandırılmasının önemi açıklanmış ve sınıflandırmanın toplumun iş gücünü analiz etmek, eğitim politikalarını belirlemek, mesleki donanımın geliştirilmesini sağlamak, iş gücü piyasasındaki arz talep dengesini belirlemek gibi önemli rolle sahip olduğu belirlenmiştir.

İkinci bölümde Türk halk oyunları bölümleri detaylı şekilde incelenmiştir. Üniversiteler bünyesinde ilki 1984 yılında açılmış olan 2 adet Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, 1 adet Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı, 4 adet Devlet Konservatuvarı, 2 adet Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, 1 Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ve 1 Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde Türk halk oyunları bölümü mevcut olduğu görülmüştür. Bunlar;

- İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
- Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı
- Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
- Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Kars Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
- Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi
- Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'dir.

Bölümlerin misyon, vizyon, değerler ve hedefleri analiz edilmiş, her konservatuvarın yerel ve bölgesel kültürüne göre eğitim stratejisi belirlemiş olduğu görülmüştür. Tüm bölümlerin Türk halk oyunlarını koruma ve geliştirme, bilimsel yöntemlerle eğitim verme ve öğrencilere teknolojik imkânları kullanabilme yeterliliği kazandırma hedeflerinin ortak olduğu saptanmıştır. THO Bölümlerinin internet sitelerinden edinilen bilgiler ışığında İTÜ TMDK 10, EÜ DTMK 17, GAÜN TMDK 7, SAÜ DK 9, DÜ DK 3, Kafkas Üniversitesi Konservatuvarı 25, Van YYÜ DK 4 ve MAKÜ TMDK 12 öğretim elemanı ile lisans düzeyinde eğitim verildiği görülmüştür. Lisans eğitimine ek olarak EÜ DTMK THO bölümünde ve SAÜ DK'da Türk halk oyunları adıyla yüksek lisans programını uyguladıkları görülmüştür. Ayrıca İTÜ TMDK Geleneksel Danslar adlı yüksek lisans programıyla eğitim verildiği saptanmıştır. Aynı zamanda Türk halk oyunları alanında tek doktora programının EÜ DTMK uygulandığı görülmüştür.

THO bölümlerinde öğrenim görmek isteyen adayların müziksel yeteneklerinin ve fiziksel yeteneklerinin (hareket algılama, bireysel ve/veya toplu performanslar) değerlendirildikleri iki aşamalı özel yetenek sınavlarından geçtikleri görülmüştür. Bu sınava katılabilmeleri için herhangi bir sağlık sorunu olmadığını belgelemeleri tüm bölümlerin ortak kriteri olduğu görülmüştür. Üniversitelerin öğrenci kabulünde farklılık gösterdiği şartlar ise öğrenci kabul sayıları, sınav içeriği ve puanlamadaki farklılıklar, ÖSYM puan şartı ve yaş sınırı olarak belirlenmiştir.

THO bölümlerinin program içerikleri ve program çıktıları incelendiğinde;

- 1- Geleneksel Türk halk oyunları bilgisi,
- 2- Sahne performansı yeterli yetenekleri,
- 3- Teorik bilgi ve analiz yetenekleri,
- 4- Modern tekniklerin uygulanması,
- 5- Kültürel mirasın konulması ve tanıtılması,
- 6- Araştırma ve yaratıcılık şeklinde ortak paydalarda bulunduğu görülmüştür.

THO bölümlerinin eğitim programlarında ilan ettikleri mezun iş gücü profilinde özel sektör ve kamuda istihdamın altını çizdikleri görülmüştür. Mezunların;

Özel Sektörde

- Özel dans gruplarında dansçı, araştırmacı, koreograf ve çalıştırıcı
- Özel sektörde oyun, müzik ve dans konularında uzman
- Özel okullarda müzik ve halk oyunları öğretmeni

Kamuda

- İlgili bakanlıklarda ve devlet kadrolarında,
- TRT gibi medya kuruluşlarında ilgili bölümlerde,
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı kurumlarda araştırmacı ve uzman,
- Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında, özel okullarda ve Halk Eğitim Merkezlerinde müzik ve halk oyunları alanında öğretmenlik,
- Üniversitelerde öğretim elemanı, gibi başlıklarla istihdam alanlarında yer edindikleri görülmüştür.

Çalışmanın dördüncü bölümünde Türk halk oyunları sektörü ve bölüm mezunlarının iş gücü profili THO mezunu olan katılımcılarla yapılan görüşmelerle analiz edilmiştir. Türk halk oyunları ve meslek kavramı arasındaki bağlantı incelenerek, halk oyunlarının farklı disiplinleri içerisinde barındıran birçok mesleği çatısı altına toplayan bir alan olduğu tespit edilmiştir. THO bölümlerinden mezun bireyler almış oldukları teorik ve uygulamalı eğitimler neticesinde birçok yetkinliğe sahip olarak kariyer planlarını yapabilmektedir. Kariyer planları doğrultusunda;

- Dans sektörü
- Eğitim Sektörü
- Kültürel Etkinlik Organizasyonları
- Kostüm Tasarım ve İmalat Sektörü
- Turizm Sektörü
- Koreografiklik
- Müzik Sektörü gibi çeşitli sektörlerde mezunların iş buldukları saptanmıştır.

Bölüm mezunlarının sektörde iş bulma sürecinde birtakım zorluklarla karşılaşmış oldukları saptanmıştır. Bu zorlukların yoğunlukla özlük hakları, referans kişi bulamama ve iş arama stratejilerine dayalı olarak şekillendiği gözlemlenmiştir. Pandemi döneminin iş bulma sürecini olumsuz etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu görülmüştür. Halk oyunlarına olan ilginin azalması, sanatsal etkinliklere destek verilmemesi, sektörde geçmişte yaşatılan kötü tecrübeler, özellikle büyükşehirlerde halk oyunları piyasasının belirli kişilerin tekelinde bulunması gibi durumların mezunların iş bulma sürecini zora soktuğu saptanmıştır. 2020 yılında yaşanan pandeminin birçok sektörü etkilediği gibi halk oyunları sektörünü de kötü etkilediği görülmüştür.

Öneriler

Türk halk oyunları ne yazık ki toplumda gereken değeri görmeyen bir alan olarak varlığını sürdürmekte olduğu düşünülmektedir. Kişilerin toplumdaki kimliği ve statüsünü belirleyen unsurların başında sahip olduğu mesleğin çarpıcı yer tuttuğundan bahsedilmiştir. Devlet memurluğu hakkı elde edebilmiş olan mezunlar hariç, kişilerin geçimlerini sağlayacak düzenli bir hayatları olmaması çeşitli problemleri öne çıkarmaktadır. Bölümlerin mezun ettiği öğrencilerin kamuda istihdamı konusunda çaba sarf etmemeleri gerektiği düşünülmektedir. Kurumlarla iş birliği yaparak halk oyunlarına daha fazla destek verilmesi ve iş imkanlarının artırılması mezunların iş bulma süreçlerini kolaylaştırabildiği düşünülmektedir. Bu bağlamda, devlet destekli kurumlarla iş birlikleri ve proje uygulamaları yapılarak mezunlara yeni iş fırsatları yaratılabileceği görüşü savunulmaktadır.

Yerel yönetimlerdeki kültür işleri ile ilgilenen birimlerde dansçı, müzisyen ya da memur olarak çalışılabilmesi mümkün olan pozisyonlarda öncelikli olarak halk oyunları bölümü mezunlarının tercih edilmesi gerektiği görüşü savunulmaktadır. DHDT'nin dansçı ya da müzisyen alımı için yapacağı sınavdaki kabul şartları incelendiğinde, konservatuvar mezunu olmanın hiçbir avantajının bulunmadığı görülmektedir. Konservatuvarın sayısı artmışken ve mezunların sayısı da giderek artmakta iken, DHDT gibi profesyonel kurumlarda konservatuvar mezunlarının öncelikle istihdam edilmesi konusunda çalışmalar yapılması gerekmektedir. Devlete bağlı dans topluluklarının sayısının artırılmasının ve/veya bölgesel düzeyde çalışmalar yapmasının, mezunların istihdamına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Geçmişte halk eğitim merkezlerine kadrolu halk öğretmeni ataması yapılmış olduğu ve bu kişilerin daha sonra müzik öğretmeni olarak istihdam edilmek zorunda kaldıkları bilinmektedir. Halk Eğitim merkezlerinde yoğun bir şekilde halk oyunları kursları açılmakta iken THO bölümünde lisans eğitimini almış bireylerin kadrolu olarak çalışması gerektiği düşünülmektedir.

Türk halk oyunları mezunlarına karşı olan olumsuz algıyla başa çıkabilmek için halk oyunlarının doğru şekilde tanıtılması gerekmektedir. Sosyal medya ve diğer iletişim kanalları bu konuda etkin şekilde kullanılabilirliği düşünülmektedir. Ayrıca halk oyunlarının kültürel ve sanatsal değerlerini vurgulayan etkinliklerle desteklenerek halk oyunlarına olan algının olumlu yönde etkilenebileceği düşünülmektedir.

Ayrıca mezunların iletişim, pazarlama ve iş yönetimi gibi genel becerilerini geliştirmelerine yardımcı olunması gerektiği saptanmıştır. Bölüm mezunlarından kostüm imalatı ve tasarımı, organizasyon yöneticiliği, müzisyen kimliği olan kişiler çıkmakta ve bu kişilerin pazarlama ve iş yönetimi gibi genel becerilerle donatılması gerektiği görülmüştür. Bu yeterliliğe sahip olması düşünülen mezunların iş dünyasına daha hızlı şekilde adım atabilecekleri düşünülmektedir.

Ayrıca, Türk Halk Oyunları bölümü mezunlarının mesleki becerilerini ve bilgi birikimlerini artırmaları için çeşitli eğitim ve sertifikasyon programları düzenlenmesi olumlu etki gösterebilecektir. Bu programların, mezunların iş bulma potansiyelini artırabileceği ve farklı sektörlerde iş deneyimi kazanmalarını sağlayabileceği düşünülmektedir.

Konservatuarın Türk halk oyunları bölümlerinde ders programlarının iş dünyasıyla daha uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Yapılan görüşmeler sonucunda bölüm mezunlarından oluşan katılımcıların, iş gücü piyasasında ihtiyaç duyduğu beceriler referans alınarak eğitim öğretim programına öneride bulunulabileceği saptanmıştır. Bunlar:

- Uluslararası Eğitim ve Kariyer Fırsatları: Yurt dışındaki eğitim ve kariyer fırsatları hakkında bilgilendirme ve destek eğitimleri,
- Okul Çalgıları Eğitimi: Meslek çalgılarına ek olarak, okul çalgıları eğitimini içeren dersler,
- Bale ve Modern Dans Eğitimi: Yoğun bale ve modern dans eğitimini içeren dersler,
- Enstrüman Dersleri ve Uzmanlaşma: Piyano veya başka bir enstrümanın 8 yarıyıl boyunca zorunlu olarak çalınmasını içeren dersler,
- Sahne Teknikleri ve Performans Sanatları: Sahne kullanımı, ışık ve ses sistemleri, makyaj teknikleri, kostüm gibi performans sanatlarına odaklanan dersler,
- Drama ve Dans Birleşimi: Drama ve dansı birleştiren çalışmaları içeren dersler,
- İletişim ve Diksiyon: İletişim becerilerini geliştirmeye yönelik diksiyon dersleri,
- Sanat Dersleri ve Teorik Bilgi: Sanatın özüne odaklanan sanat dersleri ve teorik bilgi içeren dersler,
- Sahne Sanatları Pratiği: Sahne duruşu, selamlama gibi pratiğe dayalı sahne sanatları dersleri,

- Batı Müziği ve Dünya Dansları: Batı müziği ve dünya dansları üzerine derinlemesine dersler,
- Müzik Öğretmenliği Uygulamaları: Okul müziği, çocuk müziği dersleri ve engelli bireylerle ilgili eğitimler,
- Bilgisayar Destekli Sanat Uygulamaları: İnternet sitesi oluşturma, afiş hazırlama gibi bilgisayar destekli sanat uygulamalarını içeren dersler, eğitim programında yer aldıklarında kişilerin mezuniyet sonrasında sektördeki verimliliğini arttıracakı saptanmıştır.

KAYNAKÇA

- 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı Özel Yetenek Sınavı Giriş Kılavuzu. (2024, Mart 20). Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı : <https://www.kafkas.edu.tr/kons/tr/duyuru/2023-2024-EgiTiM-ogRETiM-YiLi-oZEL-YETENEK-SiNAVi-GiRis-KiLAVUZU-21110> adresinden alındı
- 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı Özel Yetenek Başvuru ve Sınav İlanı. (2024, Mart 20). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı: <https://tmdk.mehmetakif.edu.tr/duyuru/10569/2023-2024-egitim-oegretim-yili-ozel-yetenek-basvuru-ve-sinav-ilani> adresinden alındı
- 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı Özel Yetenek Sınavı Hk. (2024, Mart 20). Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı : <https://dk.sakarya.edu.tr/tr/duyuru/goster/124025/2023-2024-egitim-ogretim-yili-ozel-yetenek-sinavi-hk> adresinden alındı
- Adıgüzel, O., Tanrıverdi, H., & Özkan, D. S. (2011). Mesleki Profesyonellik ve Bir Meslek Mensupları Olarak Hemşireler Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9/2, s. 239-259.
- Adıgüzel, S. (2020). Halk Oyunlarının Alandan Sahneye Sunum Aşamaları ve İcra Özellikleri Bakımından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akademik Kadro. (2024, Mart 18). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı: <https://tmdk.mehmetakif.edu.tr/akademik-personel/676/> adresinden alındı
- Akademik Kaynak. (2024, Mayıs 20). <https://www.akademikkaynak.com/doktora-nedir.html> adresinden alındı
- Akademik Personel: Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. (2024, Mayıs 1). Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi: <https://gsf.ardahan.edu.tr/tr/akademikpersonel> adresinden alındı
- Albayraktaroğlu, S. (2010, Şubat). Profesyonelleşme Olgusu ve Mesleki Profesyonelleşme Açısından Türkiye'de Sosyal Hizmet Mesleği (Sakarya Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alınca, A. (2004, Ağustos). Halk Oyunculuk Meslek Midir? İstanbul: Folklor Halk Bilim Dergisi Cilt:6 Sayı:58.
- Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. (2024, Mayıs 01). <https://gsf.ardahan.edu.tr/tr/page/genel-bilgiler/15111> adresinden alındı
- Arifoğlu, S. (2015). Türk ilaç sanayiinde kariyer yönetimi uygulamaları üzerine bir çalışma. *Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Avan, Ç., Akbaş, V., & Gülgün, C. (2019). Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Tutumları: Kastamonu Örneği. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi Cilt:5 Sayı:3*, s. 20-31.
- Ayvazoğlu, S. (2012). Türkiye'de Bale Sanatçılarının Aktif Dans Yaşamı ve Sorunları. *Süleyman Demirel Üniversitesi*, s. 39-54.
- Başol, G. (2019). *Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Başvuru kılavuzu: Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı*. (2024, Mart 21). https://dk.sakarya.edu.tr/sites/dk.sakarya.edu.tr/file/OZYS_DK_2023-2024_Egitim-Ogretim_Yili_Basvuru_Klavuzu.pdf adresinden alındı
- Bekiroğlu, C. (2010). Türkiye'de İşsizlik Sorununun Çözümlemesinde Uygulanan Ekonomi Politikalarının Analizi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.
- Bilgi Paketi: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi*. (2024, Mart 21). <https://obs.mehmetakif.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=51&curSunit=40710#> adresinden alındı
- Bilgi Paketi: Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları*. (2023, Haziran 18). <https://obs.dicle.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=15&curSunit=542> adresinden alındı
- Bilgi Paketi: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi*. (2023, Haziran 18). <http://bilgipaketi.yyu.edu.tr/DereceProgramlari/Detay/1/61225/9261/932001> adresinden alındı
- Bilgitarası*. (2024, Mayıs 21). <https://bilgitarası.com/turkiyedeki-sanayi-faaliyetleri-nelerdir/> adresinden alındı
- Bircan, İ. (2002). Kamu Kesiminde Stratejik Yönetim ve Vizyon. *Devlet Planlama Teşkilatı Planlama Dergisi*, s. 11-20.
- Bozkurt, F. (2019). Türkiye'de Halk Danslarının Ticarileştirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı*. (2024, Mart 28). <https://tmdk.mehmetakif.edu.tr/icerik/1855/650/genel-bilgi> adresinden alındı
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Eğitimde Bireysel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cırdı, R., & Bulu, Ş. (2020). Toplumsal Değişim Bağlamında Mesleğe Bakış: Güncel Mesleklerin ve Profesyonel Mesleklerin Anlamlandırılması. *International Journal of Humanities and Education*, s. 7-15.

- Çubukcu, M. (2018). Organizasyon Yapısını Belirleyen . *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 2*, s. 175-190.
- Ders Öğrenme Çıktıları Kılavuzu: *Toros Üniversitesi*. (2024, Mayıs 1). <https://toros.edu.tr/storage/files/403/Toros%20%C3%9Cniversitesi%20%C3%96%C4%9Frenme%20%C3%87%C4%B1kt%C4%B1lar%C4%B1%20Haz%C4%B1rlama%20K%C4%B1lavuzu.pdf> adresinden alındı
- Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı. (2024, Mart 27). <https://www.dicle.edu.tr/tr/birimler/devlet-konservatuari/sayfalar/turk-halk-oyunlari-bolumu-hakkinda-genel-bilgi-1264> adresinden alındı
- Durkheim, E. (1986). *Meslek Ahlakı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Ege Üniversitesi Bilgi Paketi. (2024, Mayıs 20). <https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/Detay/3/60688/8327/932001> adresinden alındı
- Ege Üniversitesi Bilgi Paketi. (2024, Mayıs 12). Lisans Programları: <https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/Detay/1/201/2796/932001> adresinden alındı
- Ege Üniversitesi Bilgi Paketi. (2024, Nisan 23). Yüksek Lisans Programları: <https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/Detay/2/60688/4920/932001> adresinden alındı
- Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı. (2024, Mart 20). <https://konservatuvar.ege.edu.tr/tr-5311/tanitim.html> adresinden alındı
- Ekmekçioğlu, İ. (2005, Eylül). Halk Oyunculuk Meslek Midir? Meslek Odasına Doğru. İstanbul: Folklor Halk Bilim Dergisi Cilt:7 Sayı: 61-62.
- Elbasan, A. (2007). Halk Oyunları Öğretiminde Antrenman Programı Geliştirme. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ensar, M. Ş., & Alay, H. K. (2017). Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Demografik Değişkenler ile İlişkisinin Araştırılması. *Humanitas Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 402-422.
- Erdoğan, N. (2003). Bilgi Toplumunda Profesyonellerin Kariyeri: Ampirik Bir Araştırma. 2. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri*. İzmit.
- Eroğlu, T. (2017). Dans Kavramı ve Dansın İşlevi . *The Journal of Academic Social Science Studies*, s. 215-226.
- Ersöz, A. (2011). Rönensanstan Günümüze Dansın Sorunsallaştırılması. *Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Freidson, E. (1984). The Changing Nature of Professional Control. *Annual Review of Sociology* 10, s. 1-20.

- Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 28). <http://tmdk.gantep.edu.tr/pages.php?url=genel-bilgiler-27> adresinden alındı
- Genel Bilgiler: Van Yüüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 21). <https://www.yyu.edu.tr/Birimler/655/sayfalar/7327> adresinden alındı
- Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 27). <https://konservatuvar.giresun.edu.tr/page/tarihce/3540> adresinden alındı
- Giriş Kılavuzu: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 28). <https://www.kafkas.edu.tr/belgeler/82380183-7162-4592-b153-1fd1978757a1.pdf> adresinden alındı
- Giriş Kriterleri: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 1). https://www.sis.itu.edu.tr/duyuru_ekler/TMDK/202410/esaslar_giris_kriterleri.pdf adresinden alındı
- Greenwood, E. (1957, July). Attributes of a Profession. *Social Work*.
- Gülbeyaz, K. (2004, Kasım). Halk Oyunculuk Meslek Midir? Halk Oyunları Bir Meslek Midir? İstanbul: Folklor Halkbilim Dergisi Cilt:6 Sayı:59.
- Gümüş, Y. B. (2021, Mart). Kariyer Planlama Sürecinde Kişilik Tercihlerinin Rolü: Demografik, Kişilik ve Kariyer Gelişimi Değişkenlerinin Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Konya: KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.
- Gürdap, S. (2024). Profesyonel Dansçılık ve Sektör İhtiyaçlarına Göre Dansçıda Mesleki Donanım. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürtuna, Ü. (2004, Haziran). Halk Oyuncululuğu Meslek Midir? . İstanbul: Folklor Halk Bilim Dergisi Cilt:6 Sayı:57.
- Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü.* (2024, Mayıs 10). T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı: <https://guzelsanatlar.ktb.gov.tr/TR-350157/4b-sozlesmeli-sanatci-alimi-hakkinda-duyuru.html> adresinden alındı
- Hakkımızda: Mesleğim Hayatım Milli Eğitim Bakanlığı.* (2024, Nisan 15). <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/hakkimizda/hakkimizda> adresinden alındı
- Hughes, E. C. (1958). *Men and Their Work*. New York: Free Press.
- İienstitü.* (2024, Mayıs 20). <https://www.iienstitu.com/blog/doktora-nedir-neden-yapilir> adresinden alındı
- İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 20). <https://tmdk.itu.edu.tr/> adresinden alındı

- Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 27). <https://www.kafkas.edu.tr/kons/tr/sayfaYeni760> adresinden alındı
- Karasu, K. (2021). *Profesyonelleşme Olgusu ve Kamu Yönetimi*. Ankara: Mülkiyeler Birliği Vakfı Yayınları.
- Kılavuz: Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 21). [https://www.dicle.edu.tr/Contents/Announcements/Files/76022d02-0ddc-4174-afb1-74fef716c0c7/35b3ee3fa8864eba9920d231e2408ac0_2023-2024%20%20c3%96zel%20Yetenek%20S%20%20c4%b1nav%20%20K%20%20c4%b1lavuzu%20\(onay%20%20c4%b1\)%20\(2\).pdf](https://www.dicle.edu.tr/Contents/Announcements/Files/76022d02-0ddc-4174-afb1-74fef716c0c7/35b3ee3fa8864eba9920d231e2408ac0_2023-2024%20%20c3%96zel%20Yetenek%20S%20%20c4%b1nav%20%20K%20%20c4%b1lavuzu%20(onay%20%20c4%b1)%20(2).pdf) adresinden alındı
- Kılavuz: Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 20). <http://tmdk.gantep.edu.tr/upload/files/K%C4%B1lavuz-2.pdf> adresinden alındı
- Kılıç, M. (2010). Stratejik Yönetim Sürecinde Değerler, Vizyon ve Misyon Kavramları Arasındaki İlişki. *Sosyo Ekonomi*, s. 81-98.
- Kızılkaya, M., & Kalgı, M. E. (2021). Farklı Meslek Üyelerinin Dogmatik Dindarlık, Ahlaki Yargı Düzeylerinin Hayatın Anlamı ve Amacına Etkisi. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, s. 892-908.
- Koca, E., Koç, f., & Kaya, Ö. (2011). Kostüm Tasarımcılarının Tasarım Sürecinde Karşılaştıkları Problemler. *e-Journal of New World Sciences Academy*, s. 53-65.
- Korkmaz, F. (2011). Meslekleşme ve Ülkemizde Hemşirelik. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, s. 59-67.
- Koytak, E. (2020). Meslek Sosyolojisinde Teorik Yaklaşımlar. *Journal of Economy Culture and Society*, s. 1-27.
- Kozan, R. (2023). Devlet Opera ve Balesi Müsürlüklerinde Bale Baş Koreograflarının İnsan Yönetiminin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Köksalan, B., & Celkan, H. Y. (2018). Mesleklerin Tanımlanması ve Sınıflandırılması Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, s. 1219-1233.
- Kurt, B. (2013). "Türk Ulusu"nun Dans Yoluyla Temsili: Devlet Halk Dansları Topluluğu. *Cyprus International University*, s. 9-22.
- Lumalı, H. Ö., & Adıgüzel, Ö. (2021). Ege Üniversitesi Halk DanslarıEğitim Programının Öğretim Elemanı Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Bir Durum Çalışması. *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi* 3/2, s. 85-102.
- Misyon ve Vizyon: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 21). <https://www.kafkas.edu.tr/kons/tr/sayfaYeni546> adresinden alındı
- Misyon: Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 21). <http://tmdk.gantep.edu.tr/pages.php?url=misyon-128> adresinden alındı

- Misyon-Vizyon: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 21). <https://tmdk.mehmetakif.edu.tr/icerik/404/650/misyon-vizyon> adresinden alındı
- Misyon-Vizyon:Ordu Üniversitesi Müzik Ve Sahne Sanatları Fakültesi.* (2024, Mart 21). <https://mssf.odu.edu.tr/Page/43/vizyon-misyon> adresinden alındı
- Muslu, Ş. (2014). Örgütlerde Misyon ve Vizyon Kavramlarının Önemi. *Hak-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, s. 150-171.
- Nedir Ne Demek.* (2024, Nisan 7). https://www.nedirnedemek.com/sect%C3%B6r-nedir-ne-demek#google_vignette adresinden alındı
- Olgun, C. K. (2008). Nitel Araştırmalarda İçerik Analizi Tekniği. *Sosyoloji Notları Dergisi*, s. 66-70.
- Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi.* (2024, Mart 27). <https://mssf.odu.edu.tr/Page/42/tarihce> adresinden alındı
- Ötken, N. (2004, Haziran). Halk Oyunculuk Meslek Midir? İstanbul: Folklor Halkbilim Dergisi Cilt:6 Sayı:57.
- Özbilgin, M. Ö. (2011). Cumhuriyet Döneminin İlk Yıllarında Geleneksel Zeybek Oyunlarının Sahnelenmesi Hakkında Halil Oğultürkle Yapılan Görüşme. *EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*, s. 35-47.
- Özel Yetenek Sınavı Kriterleri: Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü.* (2024, Nisan 15). https://konservatuvar.ege.edu.tr/files/konservatuvar/icerik/THO_kriter_2023.pdf adresinden alındı
- Özel Yetenek Sınavı Uygulama Esasları: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 28). <https://tmdk.mehmetakif.edu.tr/upload/tmdk/10569-81530923-2023-2024-tuerk-halk-oyunlari-boeluemue.pdf> adresinden alındı
- Parsons, T. (1939). The Professions and Social Structure. *Social Forces*, s. 457–467.
- Pekin, T. (2007). *Makro Ekonomi*. İzmir: Zeus Kitapevi.
- Program Çıktıları: Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 20). <http://thob.tmdk.gantep.edu.tr/pages.php?url=program-yeterlilikleri-ciktilari-7> adresinden alındı
- Program Çıktıları: Giresun Üniversitesi Eğitim Bilgi Paketi.* (2024, Mart 20). <https://ebp.giresun.edu.tr/DereceProgramlari/Detay/1/208/1316/932001> adresinden alındı
- Program Çıktıları: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilgi Sistemi.* (2024, Mart 20). <https://ebs.sabis.sakarya.edu.tr/Birim/Cikti/413> adresinden alındı

- Program Hakkında: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 20). https://tyyc.itu.edu.tr/ProgramHakkinda.php?Program=THO_LS&Dili=TR adresinden alındı
- Ramazanoğlu, F., & Bahçeci, B. (2006). Örgütlerde Misyon ve Vizyon Kavramı. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, s. 52-56.
- Sağiroğlu, A. (2019). “Müzisyen Kimdir? Tarihsel Evrim İçinde Performansçı Kimliği ve Günümüzdeki . (s. 38-44). X . Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu &10th International Hisarlı Ahmet Symposium.
- Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 20). <https://dk.sakarya.edu.tr/> adresinden alındı
- Sunar, L. (2020). Türkiye'de Mesleî İtibar: Dönüşen Çalışma Hayatı ve Mesleklerin Sosyal Konumu. *Journal of Economy Culture and Society*, s. 29-58.
- Şentürk, C. (2004, Nisan). Halk Oyunculuk Meslek Midir? İstanbul: Folklor Halk Bilim Dergisi Cilt:6 Sayı:56.
- Şenyurt, S. (2016). Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- T.C. Resmi Gazete . (2021, Kasım 14). *14 Kasım 2021 tarih 31659 sayı*.
- Tarihçe: Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 1). <https://www.dicle.edu.tr/tr/birimler/devlet-konservatuvari/sayfalar/tarihce> adresinden alındı
- Tarihçe: Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.* (2024 , Mart 21). <https://dk.sakarya.edu.tr/tr/icerik/2933/6656/tarihce> adresinden alındı
- Tuncer, M., & Taşpınar, M. (2004). Meslek Standartları ve Çeşitli Mesleki Sınıflama Sistemleri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri.* (2024, Mart 29). <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Türk Halk Oyunları Bölümü Akademik Kadro.* (2024, Mart 22). İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı: <https://tmdk.itu.edu.tr/personel/akademik-personel/turk-halk-oyunlari-bolumu> adresinden alındı
- Türk Halk Oyunları Bölümü Akademik Kadro.* (2024, Mart 25/03/2024). Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı: https://thob.sakarya.edu.tr/tr/7081/akademik_kadro adresinden alındı

- Türk Halk Oyunları Bölümü: Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı.* (2024, Mart 27). https://konservatuvar.ege.edu.tr/tr-5309/turk_halk_oyunlari_bolumu.html adresinden alındı
- Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi: Yükseköğretim Kurumu.* (2024, Mart 28). <http://www.tyyc.yok.gov.tr/?pid=10> adresinden alındı
- Ünal, S. Ş. (1992). Türk Halk Oyunlarının Bireyler Üzerindeki Fizyolojik ve Psikolojik Etkileri. *Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 27). <https://www.yyu.edu.tr/Birimler/25/sayfalar/855> adresinden alındı
- Vizyon: Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı.* (2024, Mart 21). <https://tmdk.gantep.edu.tr/pages.php?url=vizyon-129> adresinden alındı
- Weber, M. (1978). *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*. Los Angeles: University of California Press.
- Yılmaz, K. C. (2017). Güzel Sanatlar ve Konservatuvar Mezunlarının İstihdam Sorunları Çalıştayı, 18 Ekim 2017. *Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi*.
- Yılmaz, K. C., & Ünlü, Y. H. (2022). Kafkasya Kökenli Halk Danslarının Turizm Sektörü İçerisinde Değişim ve Dönüşümü. *Turkish Studies, Sosyal Bilimler Kongresi Özel Sayı, 30 Aralık 2022*.
- Yükseköğretim Kurumu Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığı.* (2024, Mayıs 16). <https://uluslararasi.yok.gov.tr/uluslararasilasma/bologna/temel-bilgiler/bologna-sureci-nedir> adresinden alındı

EK

Ek 1: Kişisel Bilgiler

KİŞİSEL BİLGİLER

ÇALIŞILAN KURUM : () Kamu () Özel Sektör

YAŞINIZ: () 22-26 Yaş () 27-31 Yaş () 32-36 Yaş () 37 ve üzeri

Ek 2: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Soruları

GÖRÜŞME SORULARI

- 1- Türk Halk Oyunları bölümünden mezun olduktan sonra hangi iş deneyimlerini yaşadınız? Hangi pozisyonlarda çalıştınız?
- 2- Mezuniyet sonrası iş bulma süreciniz nasıl geçti?
- 3- İş bulma sürecinde karşılaştığınız zorluklar nelerdi?
- 4- Türk Halk Oyunları bölümü mezunları için hangi sektörlerde iş bulma olanakları daha fazladır? Bu sektörlerdeki iş fırsatları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- 5- Türk Halk Oyunları bölümünden mezun olduktan sonra işgücü piyasasında hangi becerilerinizi en çok kullandınız?
- 6- Hangi becerilerinizi daha da geliştirmeniz gerektiğini düşünüyorsunuz?
- 7- Mezun olduktan sonra iş yaşamınızda karşılaştığınız en büyük zorluklar nelerdir?
- 8- Hangi faktörler iş arama ve iş seçme sürecinizde en önemli rolü oynadı?
- 9- Türk Halk Oyunları bölümü mezunlarının işgücü piyasasında karşılaştığı yaygın yanlış algılar veya ön yargılar nelerdir?

- 10-** Türk Halk Oyunları bölümü mezunlarının mesleki gelişimine destek sağlayacak hangi kaynaklar ve fırsatlar daha fazla olmalıdır?
- 11-** Türk Halk Oyunları bölümü mezunlarının işgücüne katılımını artırmak için ne tür önlemler alınabilir veya hangi destekler sağlanabilir?
- 12-** Okuduğunuz dönemde almış olduğunuz derslerin mezuniyet sonrası iş bulmanızda katkıları var mıdır?
- 13-** Mezun olduktan sonra keşke öğrenciyken öğretilseydi dediğiniz bir konu ya da bilgi var mıdır?

Ek 3: Gönüllü Katılımcı Onam Formu

T.C. Sakarya Üniversitesi

Etik Kurulu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi Merve YALÇINKAYA AKKAYA tarafından yürütülen “TÜRK HALK OYUNLARI BÖLÜMÜ MEZUNLARININ İŞ GÜCÜ” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı Devlet Konservatuarı mezunlarının istihdam alanları olarak öğretmenliği, antrenörlüğü, dansçılığı (devlet halk danslarında, özel profesyonel dans gruplarında, kına/düğün organizasyonlarında), müzisyenliği ve diğer farklı alanları tercih ettikleri görülmektedir. Bu çalışmanın Türk Halk Oyunları Bölümü mezunlarının istihdam problemlerine çözüm oluşturması amaçlanmaktadır. Araştırmada sizden tahminen 1 saat ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 19 kişi katılacaktır.¹ Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya [REDACTED] e-posta adresi ve [REDACTED] numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel

riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının²

Adı-

Soyadı:.....

....

İmzası: İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını; Kabul ediyorum Kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin:

Veli veya Vasisinin

Adı-

Soyadı:.....

....

İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Merve YALÇINKAYA AKKAYA

İmzası:

Şahidin:³

Adı-

Soyadı:.....

....

İmzası:

¹Bu cümle yalnızca bir örnek olup bu cümlede araştırmanın amacının ve gerekiyorsa nasıl yapılacağı (örneğin psikometrik test mi, öyle ise kaç soru sorulacağı veya kaç ölçekten oluştuğu; ses kaydı, görüntü alımı, gözlem gibi işlemleri mi içerdiği ve ne kadar süreceği gibi) 3 cümleyi geçmeyecek şekilde kısaca anlatılması beklenilmektedir.

²İmza bölümünde ideal olan katılımcının kendisinin imzasının alınmasıdır. Bu durumda onam formunu katılımcı ve araştırmacı imzalar. Katılımcının araştırmaya bireysel olarak katılmayı kabul edip onam formunu

imzalamayı istemediği durumlarda şahide ihtiyaç doğar ve bu durumda araştırmacı ve katılımcı yerine şahidin imzalarının olması yeterlidir.

Verilerin yüz yüze iletişim içermeyen; a) İnternet ortamında toplanması durumunda katılımcıların uygulama materyallerine erişebilmesi için, online sistemde sunulan bilgilendirilmiş onam formunu okuyup araştırmaya katılmayı onayladıklarına dair ilgili kutucuğu işaretlemeleri gerekmektedir. Bu işaretleme katılımcıların onam imzaları yerine geçer. Katılımcılar onam formunun sonundaki “araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair” ilgili kutucuğu işaretlemedikleri takdirde onay vermemiş sayılırlar ve bu durumda araştırmaya devam edilmez. b) Telefonla uygulamalarda ise araştırmacı araştırma sorularına geçmeden önce Bilgilendirilmiş Onam Formundaki bilgileri katılımcıya sesli olarak okur. Bu durumda katılımcının sözlü onayı imza yerine geçer. Telefonda bu sözlü onay alınmadığı takdirde uygulamaya geçilmez. Hem İnternet, hem telefon hem de benzeri yüz yüze iletişimin olmadığı ortamlarda yapılan uygulamalarda katılımcı onay vermediği takdirde bir şahidin onayına başvurulmaksızın uygulamaya devam edilmez.

Eğer veriler okullarda, kurumlarda vb. ortamlarda aynı anda birden fazla kişiden grup uygulaması şeklinde toplanacaksa, yine tercihen tüm katılımcıların onam formlarını bireysel olarak imzalamaları istenir. Ancak katılımcı sayısının fazlalığı ve bununla birlikte zamanın kısıtlılığı gibi durumlar söz konusu olduğunda araştırmacı tüm gruba onam formundaki bilgileri tek seferde sözlü olarak okumayı ve bir imza listesi dolaştırarak katılımcıların araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair bu listeye imza atmalarını tercih edebilir. Grup çalışmasında da tercih edilen katılımcının kendisinin imzasıdır, ancak araştırmacının etik kurula tanımlaması gereken ender durumlarda ise şahit, grup adına da imza atabilir. Fakat grup ortamında herkes çalışmaya katılmayı kabul etmeyebilir. Bu durumda sadece araştırmaya katılmayı isteyenlerin çalışmaya alınması ve bu kişiler adına toplu imza alınması gerekmektedir. (Çalışmanızda şahidin imzasını grup adına kullanmak istiyorsanız etik kurula koşullarını açıklamanız gerekmektedir).

³Şahit Kriterleri: Çalışmanın bir üyesi olmayan, araştırmacı tarafından belirlenen ve araştırmanın bulguları üzerinde herhangi bir olumlu/olumsuz etki yaratma olasılığı bulunmayan tarafsız yetişkinlerdir. Katılımcı araştırmaya katılmayı kabul edip onam formunu imzalamayı istemediği durumlarda araştırmacı onam formundaki bilgileri katılımcıya sözlü olarak okur. Katılımcı onayladığını sözlü olarak beyan ederse şahit de bu sözlü onam sürecine yazılı onam formunu imzalamak sureti ile şahitlik ettiğini beyan etmiş olur.

NOT: Araştırmacıdan, onam formunun imza kısmında bulunan ikili seçenektene çalışmasına uygun olan alternatifi yazması ve formda yer alan boşlukları çalışmasına uyarlamak yoluyla onam formuna son halini vermesi ve bu şekilde formu göndermesi beklenilmektedir.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Merve YALÇINKAYA AKKAYA	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	Devlet Konservatuvarı
Bölümü	Türk Halk Oyunları
Makale ve Bildiriler	
1. Akkaya, M. Y. (2023, Aralık 31). Türk Halk Dansları ve Meslek İlişkisi. <i>Avrasya Çalışmaları Dergisi Sayı:17</i> , s. 30-37.	